
This is the **published version** of the bachelor thesis:

Martínez Paniagua, Bàrbara; Cubells Serra, Jenny, dir. De la identificació a l'oblit : una anàlisi qualitativa del tracte institucional a les víctimes de tràfic amb finalitat d'explotació sexual. 2025. 181 pag. (Grau en Criminologia)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/322234>

under the terms of the license

DE LA IDENTIFICACIÓ A L'OBLIT

*Una anàlisi qualitativa del tracte institucional a
les víctimes de tràfic amb finalitat d'explotació
sexual*

AGRAÏMENTS

A la meva tutora Jenny Cubells, per acompanyar-me, no només en aquest procés sinó també durant els quatre anys de la carrera.

A totes les dones que he conegut a Cabíria, sense les quals aquesta recerca no seria possible.

A totes les dones que lluiten cada dia.

I sobretot, a totes les dones meravelloses de la meva vida, per ser sempre el meu millor exemple.

RESUM

El tràfic amb finalitat d'explotació sexual és un fenomen greu i sovint invisibilitzat que afecta principalment dones vulnerables. Aquesta recerca vol visibilitzar com, malgrat la regulació existent, les institucions espanyoles sovint no garanteixen una protecció efectiva a les víctimes. A partir d'entrevistes a professionals i observació etnogràfica a la fundació apip-acam, s'analitza el pas de les víctimes pel sistema policial i judicial. Els resultats mostren revictimització, manca d'acompanyament, processos llargs i atenció desigual. També s'hi evidencia la manca de formació institucional i una mirada legalista que ignora la complexitat del fenomen. Aquesta recerca vol contribuir a un canvi de model que posi les víctimes al centre, amb una mirada feminista i basada en drets humans.

Paraules clau: tràfic d'éssers humans, explotació sexual, revictimització, sistema judicial, victimologia.

ABSTRACT

Sex trafficking is a serious and often invisible phenomenon that primarily affects vulnerable women. This research aims to shed light on how, despite existing regulations, Spanish institutions often fail to provide effective protection for victims. Based on interviews with professionals and ethnographic observation at the women's programme of the apip-acam foundation, the study analyses how victims navigate the police and judicial systems. The findings reveal revictimisation, lack of support, lengthy legal proceedings, and uneven care depending on the professional or region. It also highlights the lack of specific institutional training and a predominantly legalistic approach that overlooks the complexity of the issue. This study seeks to contribute to a shift in the current model one that truly places victims at the centre, through a feminist, intersectional, and human rights-based perspective.

Keywords: human trafficking, sexual exploitation, revictimization, judicial System, victimology.

ÍNDIX

INTRODUCCIÓ	4
ESTAT DE LA QÜESTIÓ	5
1. Conceptes clau	5
Context actual	5
L'explotació sexual	6
2. Dades recents	7
MARC TEÒRIC	8
1. Procés judicial a Espanya	8
Regulació del delictes d'explotació en el Codi Penal.....	8
El pas pel sistema institucional espanyol	8
2. Victimologia i perspectiva de gènere del TSH sexual	10
Característiques comunes de les víctimes de tràfic	11
Perspectiva de gènere: la dona com a objecte de tràfic sexual.....	12
La revictimització per part del sistema institucional	13
OBJECTIUS	15
METODOLOGIA	16
Disseny	16
Obtenció de la informació	17
Model d'anàlisi.....	17
RESULTATS	18
Pas policial i entrevista d'identificació.....	18
Pas previ al judici	20
El judici	22
Vivència de les víctimes durant el procés.....	24
Formació dels professionals	27
DISCUSSIÓ.....	30
CONCLUSIONS	32
REFERÈNCIES	34
ANNEXOS	40

Annex 1. Guions d'entrevistes	40
Annex 1.1. PIC	40
Annex 1.2. Guió base	41
Annex 1.3. Guió Subjecte 1	43
Annex 1. 4. Guió Subjecte 2.....	44
Annex 1. 5. Guió Subjecte 3.....	46
Annex 1. 6. Guió Subjecte 4.....	48
Annex 1. 7. Guió Subjecte 5.....	49
Annex 1. 8. Guió Subjecte 6.....	50
Annex 2. Entrevistes transcrits	51
Annex 2.1. Entrevista Subjecte 1	51
Annex 2.2. Entrevista Subjecte 2	58
Annex 2.3. Entrevista Subjecte 3	69
Annex 2.4. Entrevista Subjecte 4	85
Annex 2.5. Entrevista Subjecte 5	101
Annex 2.6. Entrevista Subjecte 6	122
Annex 3. Diari de camp	135
Annex 4. Codificació completa.....	154
Annex 4.1. Unitats d'anàlisi	154
Annex 4.2. Codificació i llibre de codis	177

INTRODUCCIÓ

El tràfic de persones amb finalitat d'exploració sexual constitueix una de les formes més greus de criminalitat, pel seu caràcter transnacional i perquè suposa una greu vulneració dels drets humans. Aquesta problemàtica afecta, principalment, dones i nenes que es troben en situació de vulnerabilitat socioeconòmica i que són captades, transportades i explotades en contextos de precarietat, sovint sota coerció, engany o violència (UNODC, s.f.). Segons l'Oficina de les Nacions Unides contra la Droga i el Delicte (UNODC), gairebé dos terços de les víctimes detectades d'exploració sexual són dones, i un altre 27% són nenes. (UNODC, 2022).

Espanya és un país de destinació i trànsit per a les xarxes de tràfic, degut, entre altres factors, a la seva disposició geogràfica i proximitat amb l'Àfrica així com als llaços culturals mantinguts amb Llatinoamèrica. L'any 2023 es van identificar 664 víctimes (294 de tràfic i 370 d'exploració), en la seva immensa majoria dones (98%) procedents de Sud-Amèrica, entre elles es trobaven 12 menors d'edat. (Gobierno de Interior de España, 2024).

La rellevància criminològica s'evidencia en el debat sobre la revictimització institucional, una problemàtica que afecta amb freqüència les dones víctimes de tràfic amb finalitat d'exploració sexual al llarg dels processos institucionals. Segons Torres i Villacampa (2017), la manca d'una perspectiva de gènere en l'àmbit judicial no només pot perpetuar situacions de discriminació, sinó també aprofundir en el trauma que ja han patit aquestes dones. Per aquest motiu, és necessari analitzar no només les mesures legislatives existents, sinó també la manera com s'apliquen i la sensibilitat amb què el sistema institucional respon davant d'aquests casos.

L'objectiu principal és analitzar el tracte institucional que reben les dones víctimes d'exploració sexual a Espanya, des d'una perspectiva criminològica i de gènere. Analitzar, a través d'entrevistes a professionals, si el sistema judicial espanyol respon de manera efectiva a les necessitats i drets de les víctimes, garantint-ne la protecció i la reparació

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

1. Conceptes clau

És important deixar clares les definicions principals que es faran servir per descriure els diferents fenòmens relacionats amb aquest àmbit, seguint les definicions de la UTEH¹ (s.f):

1. **Tràfic de persones:** delictes que implica la captació i la posterior coacció sobre una persona per obligar-la a prestar serveis sexuals, de treball o altres formes. No és necessari que hi hagi moviment transfronterer.
2. **Trànsit de persones:** trasllat il·legal de persones d'un territori a un altre, generalment a canvi d'una contraprestació econòmica. Implica necessàriament el moviment transfronterer i no inclou explotació posterior. Les persones traslladades presten el seu consentiment per ser traslladades.

Context actual

L'ordenament jurídic espanyol diferencia el trànsit il·legal de persones i el tràfic de persones segons el bé jurídic protegit. El trànsit il·legal se centra en la protecció de la mobilitat i el control dels fluxos migratoris, castigant-se severament per atemptar contra l'estat (Art. 138 bis, Codi Penal). En canvi, el tràfic de persones vulnera els drets humans, mitjançant la força, la coacció i l'explotació, protegint la dignitat humana (Art. 177 bis, Codi Penal).

Aquesta distinció també es reflecteix a escala internacional, amb el Protocol de Palerm (Nacions Unides, 2000), que defineix el tràfic de persones com la captació, transport, acolliment o recepció de persones mitjançant coacció, engany o abús de poder per a finalitats d'explotació.

Per a aquesta recerca, es considera víctima qualsevol dona captada i explotada sexualment, independentment de si ha creuat o no fronteres. Així, s'inclouen ambdós perfils, utilitzant la terminologia "tràfic amb finalitat d'explotació sexual"

¹ UTEH: Unitat Municipal Contra el Tràfic d'Éssers Humans, Ajuntament de Barcelona

(TSH sexual) per referir-se a aquestes tipologies delictives, especificant quan es faci referència a un dels dos fenòmens en particular.

L'exploació sexual

Tant el tràfic com el trànsit de persones impliquen una vulneració de drets humans i una explotació en múltiples àmbits, en aquest cas la recerca està centrada en el tràfic i el trànsit amb finalitat d'exploació sexual i, per tant, és necessari entendre aquest concepte.

Cal entendre la diferència entre una víctima d'exploació sexual (forçar a algú a la prostitució) i una víctima de tràfic amb finalitat d'exploació sexual (un procés de captació i probablement transport per, finalment, forçar a la persona a la prostitució), per tant, entenem que tota víctima de tràfic amb finalitat d'exploació sexual és una víctima d'exploació sexual, però no totes les víctimes d'exploació sexual han estat traficades (ACNUR, s.f.; Ministerio de Igualdad).

L'exploació sexual es diferencia de la prostitució pel consentiment, ja que les víctimes d'exploació sexual no han consentit a prostituir-se. En el cas del tràfic amb finalitat d'exploació sexual, el Conveni de Palerm (Nacions Unides, 2000) estableix que el consentiment de la víctima no és vàlid si ha estat captada. D'aquesta mateixa manera, també s'estableix que tots els menors d'edats involucrats en xarxes de prostitució seran víctimes d'exploació sexual a causa de la seva incapacitat de prestar consentiment.

També és important tenir en compte que hi ha quatre categories dins de l'exploació sexual (segons el Protocol de Palerm de les Nacions Unides, 2000):

- Explotació de la prostitució aliena.
- Pornografia.
- Espectacles amb connotació sexual
- Turisme sexual.

Entendre la captació també és important, aquesta pot variar, incloent-hi la força o violència física, les amenaces contra la víctima o els seus éssers estimats, l'engany mitjançant falses ofertes de feina o matrimoni, la coerció psicològica, com en els

rituals espirituals de l'Àfrica Occidental, o l'obligació de prostituir-se per deutes, reals o inventats. Pel que fa als explotadors, aquests poden ser individus o organitzacions criminals, sent aquestes últimes les que tenen més mitjans i interessos econòmics. A més, les mateixes víctimes poden ser forçades o incitades a convertir-se en captadores per a les xarxes d'explotació sexual, obtenint beneficis a canvi.

2. Dades recents

Segons Eurostat (2023), l'any 2021 es van registrar un total de 7.155 víctimes de tràfic de persones a Europa. D'aquestes, aproximadament un 55% (3.811 víctimes) van ser explotades sexualment. Dins d'aquest grup, al voltant del 90% eren dones, concretament un 57% adultes (2.172 víctimes) i un 26% menors d'edat (991 víctimes). En la mateixa línia, una aproximació qualitativa del Ministeri d'Igualtat d'Espanya (2024) ha publicat que s'estima que hi ha entre 9.764 i 17.639 dones que practiquen la prostitució que presenten un alt risc d'estar sent víctimes d'explotació sexual.

Respecte a la resposta institucional, el 2023, la Fiscalia General (2024) va registrar 250 procediments penals per TSH sexual, amb 543 víctimes identificades (75 més detectades²). La majoria eren dones (515), incloent-hi 3 menors i 2 amb discapacitat, així com 1 home i 22 persones trans. La major part de les víctimes (372) eren llatinoamericanes, especialment de Colòmbia (154).

Hi va haver 526 investigats, amb una distribució gairebé igual entre homes i dones. Tot i això, només es van dictar 23 sentències: 14 condemnatòries per tràfic, 3 per altres delictes i 6 absolutòries.

D'altra banda, la Europol estima que el tràfic de persones, incloent-hi l'explotació sexual, genera ingressos de fins a 32.000 milions d'euros anuals a tot el món. Això converteix aquest crim en un dels negocis més lucratius, després del tràfic de drogues i d'armes (Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, 2015).

² Quan parlen de detectades fan referència a que tenen la sospita que són víctimes però no les han pogut identificar com a tal.

MARC TEÒRIC

1. Procés judicial a Espanya

Regulació del delictes d'exploració en el Codi Penal

Tot i que el concepte de TSH apareix a Europa a principis dels 2000, a Espanya no arriba aquest concepte jurídicament fins l'any 2010, amb la primera reforma del Codi Penal quan s'afegeix l'article 177 bis del CP. En aquest article es prohibeix qualsevol mena de tràfic (sigui quina sigui la finalitat). Aquest concepte apareix també a la reforma a la llei d'estrangeria del 2011 (4/2000) i, recentment, apareix també a la LO 6/2022 on s'emmarca el TSH com una forma de greu de violència contra les dones.

La figura de la víctima manca en aquest article, per a trobar-la, cal analitzar l'Estatut de la Víctima (Llei 4/2015, Art 23 Títol III), on se les reconeix com a víctimes amb necessitats especials de protecció, recórrer a altres protocols internacionals, o a la directiva 2011/36/UE, fonamental perquè decreta la protecció de les víctimes, denunciïn o no.

El pas pel sistema institucional espanyol

És important entendre quin procés institucional està establert en casos de TSH sexual. El primer pas de tot per a poder és la detecció. Aquesta pot ser per diverses vies, habitualment és arran d'una investigació, però també per avisos de tercers o en contextos com fronteres, inspeccions laborals o centres sanitaris. (Dirección General de la Policía de España, 2011).

Un cop s'ha produït aquesta detecció, s'avisar a les forces i cossos de seguretat de l'estat³ i duen a terme la identificació. Segons el protocol d'actuació que segueixen les FCSE (Dirección General de la Policía de España, 2011), la identificació de les víctimes la duu a terme una unitat especialitzada i formada en TSH sexual, i han de garantir que l'entrevista sigui reservada, confidencial, i adaptada a la víctima respecte a l'idioma, sexe i edat, i, a més, se l'ha d'informar dels seus drets. Es

³ FCSE a partir d'ara

recomana també que la declaració sigui presa per un professional del mateix sexe que la víctima (Estatut de la víctima, Llei 4/2015, Títol III, Art 25).

Un cop identificada, s'avalua el risc i s'ofereixen mesures de protecció i suport, tant a ella com als seus dependents⁴ en cas que sigui necessari. Les víctimes de TSH sexual tenen dret a una identificació adequada, assistència integral, suport jurídic i a protecció de la identitat, independentment de si col·laboren amb la policia. A més, també queden exemptes de pena en el cas d'haver comès delictes com a conseqüència directa de la seva explotació (art 177 bis. 11 CP).

En el cas que les víctimes identificades siguin persones immigrants que estan a Espanya de manera irregular, la seva condició de víctima impedeix sancions⁵ o expulsió (derivades de 53.1 de la LO 4/2000), i si ja hi ha un procés obert, s'atura immediatament. Les víctimes de tràfic en situació irregular tenen dret a un període de reflexió de fins a 90 dies, durant el qual reben assistència i no poden ser expulsades. Si col·laboren amb les autoritats, se les eximeix de responsabilitat i poden accedir a un permís de residència i treball; si no, poden sol·licitar l'exempció administrativa. També tenen dret a una repatriació o retorn segur.

Les víctimes menors d'edat, reben una assistència immediata per garantir la seva seguretat, recuperació i educació, i es prioritza el seu retorn assistit amb els tutors legals sempre que sigui en benefici del menor. A més, les víctimes no acompanyades reben una atenció especial per establir la seva identitat i localitzar la seva família i reben atenció especialitzada.

Un cop s'ha acabat la fase d'investigació arriba el moment del judici. El Poder Judicial (2018) va publicar una guia de criteris d'actuació judicial davant de casos de tràfic d'éssers humans, i el CEFJE (2021) va publicar posteriorment una guia de bones pràctiques, que compta amb una revisió de la guia anterior. Tanmateix, no existeix l'obligació de seguir certes mesures concretes per part del sistema judicial, més enllà de les disposades per la resta de delictes.

⁴ Persones a càrrec, acostumen a ser fills.

⁵ Les sancions fan referència a les que s'apliquen per trobar-se a l'Estat sense autorització de residència.

El que sí que s'especifica és que l'encarregat de garantir els drets de les víctimes durant el procés judicial és el Ministeri Fiscal, que ha d'informar-les i coordinar-se amb altres entitats per assegurar la protecció. D'altra banda, les entitats poden acompanyar-les en aquest procés brindant assistència jurídica però també acompanyament emocional, entre d'altres (Dirección General de la Policía de España, 2011).

Finalment, cal recalcar que en cas que la sentència sigui absolutòria, les víctimes perden els permisos de residència i de treball provisionals concedits per la seva condició de víctimes durant la investigació, i s'han de realitzar els tràmits de nou sense aparent ajuda de l'administració (OSCE, 2020).

2. Victimologia i perspectiva de gènere del TSH sexual

Al llarg de la història de la criminologia han sorgit moltes teories que pretenen explicar el fenomen delictiu, però fins fa relativament poc, en totes elles mancava la perspectiva victimològica. No va ser fins després de la Segona Guerra Mundial, l'any 1956, que l'advocat penalista Benjamin Mendelsohn va fer servir per primera vegada en àmbit científic el terme victimologia (Fattah, 2014).

Actualment, la victimologia es defineix com una disciplina, situada entre la criminologia i un estudi específic de la víctima, encarregada d'estudiar les víctimes dels delictes, analitzant-ne les característiques, el paper en els fets delictius i els impactes socials i psicològics que pateixen, i té com a objectiu comprendre millor el delictes i millorar l'atenció a les víctimes (Pereda i Tamarit, 2013).

Tot i que aquesta disciplina ha definit diversos termes, es consideren rellevants per aquesta anàlisi els tipus de victimització (Gómez, Hernández i Febles, 2020; Pereda i Tamarit, 2013), concretament la victimització secundària (patir més danys a causa de reviuire/recordar en repetides ocasions els fets) i la victimització terciària (l'autoestigmatització de la víctima, assumint un rol permanent de víctima i canviant els seus hàbits de vida).

Per analitzar el tràfic sexual és necessària la perspectiva victimològica en tant que permet entendre que les víctimes no només pateixen un dany inicial (o diversos en

aquest cas), sinó que sovint han d'enfrontar processos de victimització secundària i terciària. Això implica que, després de l'explotació, poden ser revictimitzades per sistemes legals inadequats, una falta de suport social i la discriminació (Gómez, 2016), sobretot perquè l'Estat continua prioritant la desarticulació de xarxes criminals sobre la protecció efectiva de les víctimes (Mestre i Mestre, 2011).

Un dels grans reptes que la victimologia posa de manifest és la necessitat de polítiques públiques que no només persegueixin els traficants, sinó que també protegeixin les víctimes de la revictimització institucional (facilitant un acompanyament psicològic i jurídic adequat, programes de reintegració social, etc.) (Afanador i Caballero, 2012).

A més, la victimologia permet entendre com la societat contribueix a la perpetuació d'aquest fenomen mitjançant la normalització de certs discursos i pràctiques que cosifiquen i mercantilitzen les persones, especialment dones i infants (Gómez, 2016).

Característiques comunes de les víctimes de tràfic

Cal destacar que, tot i que qualsevol persona pugui ser víctima d'explotació sexual, les persones sotmeses al tràfic sovint es troben en una situació de vulnerabilitat prèvia que les fa més susceptibles a la captació per part de xarxes criminals (Afanador i Caballero, 2012). Cal tenir en compte factors estructurals, que són els que tenen més pes en la vulnerabilitat de les víctimes i afecten a gran escala en la vida de les persones (Puga, 2024), aquests són principalment la pobresa, la immigració irregular impulsada per polítiques restrictives, i la discriminació de gènere, que cosifica i mercantilitza les dones.

Altres factors clau que influeixen en la vulneració de les víctimes, sobretot si aquestes són infants o adolescents són, segons Bernal et al. (2013), la manca de xarxes de suport, l'abandonament escolar i el consum de drogues, que els exposa a riscos, com la vulnerabilitat sexual, a més de ser víctimes de maltractament infantil.

Perspectiva de gènere: la dona com a objecte de tràfic sexual

Per comprendre el tràfic amb finalitat d'exploració sexual, és indispensable utilitzar la perspectiva de gènere. Durant molts anys, la criminologia tradicional es va centrar principalment en la conducta criminal masculina, sense tenir en compte les diferències de gènere ni el rol de les dones com víctimes o victimàries⁶. Això va canviar als anys setanta, quan va néixer la criminologia feminista i es va començar a incorporar la perspectiva de gènere, qüestionant i enriquint les teories tradicionals (Durán, 2009).

És inevitable adonar-se de l'impacte de gènere existent a l'exploració sexual al veure les dades existents. Segons Cobo (2016), aquest fenomen succeeix a causa de la interacció de tres sistemes de dominació presents a la societat: el patriarcat, el capitalisme neoliberal i la discriminació racial i cultural. A més, aquest problema es veu influenciat per diversos factors que reforcen la vulnerabilitat de les dones i perpetuen la seva explotació en un sistema profundament desigual. Així, el tràfic amb finalitat d'exploració sexual no pot entendre's de manera aïllada, sinó que s'inscriu en una realitat complexa on conflueixen dimensions socioeconòmiques, culturals i estructurals estretament entrellaçades.

La pobresa, per exemple, actua com a element central, situant moltes dones en situacions de precarietat que les fan més susceptibles de caure en xarxes de tràfic, especialment en un context globalitzat on les desigualtats econòmiques han generat un mercat internacional del sexe altament lucratiu (Ranea, 2012; Cobo Bedía, 2016; García et al., 2011). En aquest marc, la prostitució fins i tot es promou en alguns països com a reclam turístic, consolidant una forma moderna d'esclavitud en què els cossos femenins són mercantilitzats i desplaçats per satisfer la demanda sexual masculina (Jeffreys, 2011; Bales, 2012). Aquesta realitat es veu alimentada per normes culturals que perpetuen la cosificació femenina, com la hipersexualització del cos de la dona o la pornografia, i per una visió patriarcal que legitima la seva compra i venda com si fossin objectes de consum (Ranea, 2012; Cobo Bedía, 2016). Alhora, el colonialisme sexual alimenta fantasies racialitzades que converteixen les

⁶ Victimari/a: persona que infligeix un dany sobre una altra

dones procedents de països empobrits en mercaderia sexual més accessible, reforçant jerarquies de raça i gènere (Jeffreys, 2011; Foundation Scelles, 2012).

Davant aquesta realitat, la interseccionalitat, segons Chueca (2017), resulta clau per entendre com es combinen diferents eixos de discriminació, com el gènere, la classe, la raça o la nacionalitat, per produir formes específiques i més intenses de vulnerabilitat. Les dones i nenes emigrants, especialment les procedents de contextos empobrits o marcats pel conflicte, són particularment exposades al tràfic i, a més, afronten greus dificultats quan aconsegueixen sortir-ne. Aquest procés es veu intensificat per un sistema econòmic que converteix els seus cossos en instruments de benefici i per unes polítiques migratòries restrictives que, en lloc d'oferir protecció, empenyen moltes d'aquestes dones a confiar en xarxes criminals com a única via de supervivència (Estrada, 2011; Fundación Abogacía Española, 2011).

La revictimització per part del sistema institucional

Tot i la complexitat del TSH sexual, cal analitzar el pas de les víctimes per les institucions, ja que sovint pateixen victimització secundària, especialment en l'àmbit judicial, fet que incrementa la seva vulnerabilitat i sensació de soledat (Adams, 2011).

En aquests processos, sovint no reben l'atenció adequada, havent de reviure el trauma explicant la història en interrogatoris, declaracions i entrevistes diverses (Kulig i Butler, 2019). En l'última conferència europea de professionals sobre el TSH (OSCE, 2020), es van destacar els punts importants de mancances en aquest aspecte i han considerat que els processos institucionals generen desconfiança en les víctimes, no només perquè el fet de declarar les converteix en potencials víctimes d'altres delictes (a elles i a les seves famílies, que en el cas de seguir al país d'origen, la policia no pot protegir), sinó també perquè sovint es basen únicament en el testimoni de la víctima. La sensació generalitzada és que no hi ha delicte sense víctima, i quan aquesta decideix que no vol arriscar-se a col·laborar, la investigació judicial rarament es duu a terme. Així i tot, quan es decideix a denunciar els processos són llargs i presenten pocs resultats, amb investigacions

pobres que no se centren en els traficants sinó en les víctimes, i acaben sovint amb absolucions o condemnes mínimes.

Segons Howard i Lalani (2008), la lluita contra el tràfic s'ha centrat a garantir la seguretat del país, deixant en segon pla les víctimes, que sovint són vistes com a immigrants il·legals i forçades a col·laborar amb la justícia per obtenir protecció. Aquest enfocament penal que hauria d'haver canviat respecte de l'any 2008, continua ignorant les necessitats de les víctimes i es focalitza principalment a destapar organitzacions criminals i no a combatre el tràfic des de l'arrel (Mestre i Mestre, 2020).

A més, tot i que en els darrers anys s'han millorat els recursos per a dones explotades sexualment, la identificació de víctimes encara depèn exclusivament de la policia. Aquesta limitació dificulta la detecció, ja que moltes víctimes tenen por de ser deportades o represaliades. A més, la intervenció social recau principalment en entitats amb finançament limitat, mentre que altres actors socials, com els serveis socials i els sindicats, tenen poca implicació. Aquest fet contrasta amb altres països d'Europa, on s'han establert polítiques més integrals i estables per abordar aquesta problemàtica (Miranda i Villacampa, 2021).

Finalment, cal tenir en compte el que, segons la guia del poder judicial per casos de TSH (Poder Judicial, 2018), que no només recull exemples de sentències que mostren com s'hauria de jutjar el TSH, sinó que també inclouen quins són els indicis. Els agrupen en tres grans elements: l'acció (captació, transport, allotjament sense consentiment), els mitjans (amenaces, força, engany, abús de vulnerabilitat, retenció de documents o salaris, restricció de moviments) i la finalitat (explotació sexual, com obligació a prostituir-se, manca de llibertat, control constant i condicions de vida degradants). A més, la mateixa guia accepta que els estereotips de gènere continuen condicionant tant la identificació de les víctimes com el desenvolupament dels processos penals i les vistes judicials.

OBJECTIUS

L'objectiu principal d'aquesta recerca és analitzar el tracte que reben les dones víctimes d'explotació sexual a Espanya al llarg de tot el procés institucional (pas policial i judicial), des d'una perspectiva criminològica i de gènere.

Aquest estudi té com a objectiu analitzar si el sistema espanyol respon de manera adequada a les necessitats i drets de les víctimes, garantint-ne la protecció i reparació, i identificar les mancances existents en el tractament institucional d'aquest fenomen.

Respecte a els objectius específics, són els següents:

1. Definir i contextualitzar el fenomen del TSH sexual.
2. Analitzar el marc jurídic existent.
3. Conèixer com es processen els casos de tràfic a les institucions espanyoles, amb especial atenció a la sensibilitat amb què es tracta les víctimes i a l'aplicació efectiva de mesures de protecció i reparació.
4. Identificar factors de revictimització en el context judicial i policial.

METODOLOGIA

Disseny

Aquesta recerca adopta una metodologia qualitativa, basada en entrevistes semiestructurades (Lopezosa, 2020) a diversos professionals que treballen o tenen contacte directe amb víctimes de tràfic amb finalitat d'exploració sexual. Donada la sensibilitat del tema, els participants han estat considerats informants clau (Ecoffier, Sellaró, i Trillo, 2008).). Com a instrument de recollida de dades, s'ha dissenyat un guió d'entrevista semiestructurat que inclou els àmbits d'anàlisi previstos. Aquest instrument s'ha adaptat al perfil de cada professional⁷, tot mantenint una mateixa pregunta inicial per a totes les entrevistes: "Quina relació té la teva feina amb les víctimes de tràfic?".

Les entrevistes s'han realitzat a sis professionals amb perfils diversos⁸:

- **S1:** dona, 51 anys, medidora intercultural des de l'any 2010.
- **S2:** dona, 28 anys, tècnica del Programa Dones a la Fundació apip-acam des de 2024
- **S3:** dona, 31 anys, responsable jurídica del Programa Dones a la Fundació apip-acam des de 2021.
- **S4:** dona, 52 anys, tècnica a la subdirecció de sensibilització i prevenció de la Direcció General per l'Erradicació de les Violències Masclistes des de 2022
- **S5:** home, 58 anys, Cap Secció 1^a T.S.H. - Interlocutor Social Territorial per el Tràfic d'Éssers Humans (UCRIF⁹- Policia Nacional) des de 2023.
- **S7:** dona, 34 anys, psicòloga al Programa Dones a la Fundació apip-acam des de 2024

Paral·lelament, s'ha dut a terme una recerca etnogràfica (Guber, 2001) com a observadora al programa Dones de l'entitat apip-acam, en el marc de les pràctiques universitàries realitzades del 24 de febrer al 30 d'abril de 2025. Durant aquest

⁷ Veure el guió base i els guions adaptats a Annex 1

⁸ Veure les entrevistes transcrits a Annex 2

⁹ UCRIF: Unidad Central de Redes de Inmigración Ilegal y Falsedades Documentales

període s'ha participat en entrevistes amb víctimes, acompanyaments institucionals i tasques de suport emocional. Per documentar les dinàmiques i interaccions observades, s'ha elaborat un diari de camp¹⁰.

Obtenció de la informació

La informació s'ha obtingut a través de les entrevistes que han sigut gravades i transcrites, garantint l'anonimat dels participants a través del consentiment informat i del diari de camp.

Model d'anàlisi

L'anàlisi de les dades s'ha realitzat mitjançant l'anàlisi de contingut temàtic¹¹(Vázquez, 1996), buscant patrons i relacions entre les respostes dels professionals i les observacions realitzades en el context de l'entitat, per tal d'analitzar com es tracta el fenomen del TSH sexual des de diferents perspectives professionals. S'ha codificat la informació i afegit a la base de dades d'Excel.

¹⁰ Veure el diari de camp a Annex 3

¹¹ Veure l'anàlisi temàtic a Annex 4

RESULTATS

Pas policial i entrevista d'identificació

El procés d'identificació de les víctimes de tràfic comença amb la intervenció policial. El primer contacte es produeix sovint en dependències policials, on les possibles víctimes són traslladades per ser identificades. El dret a l'acompanyament per part d'una entitat especialitzada és crucial, la llei preveu aquest dret, tot i que en la pràctica:

“M'he trobat casos en que no se les ha avisat” (S2).

Malgrat això, normalment s'activa el protocol i una ONG acompanya la víctima, proporcionant-li assessorament jurídic, suport emocional i traducció (destacant l'ús d'idiomes com el *pitching english*, que resulta clau per establir un espai de confiança amb les víctimes estrangeres).

Pel que fa a l'actuació policial, les respostes recollides mostren una gran variabilitat. Hi ha professionals que manifesten que els cossos policials tenen una actitud comprensiva, mentre que d'altres comenten que poden exercir pressió sobre la víctima per obtenir una declaració:

“Diuen has de declarar perquè si no declares perdràs el teu permís de residència. Però realment no és així del tot.” (S2).

“Hay algunos que vale, no te preocupes, estamos aquí para ayudar y hay alguno que oye, responde, ¿sabes?” (S1).

També s'ha detectat l'ús de discursos responsabilitzadors per convèncer les dones de denunciar:

“Mujer qué traéis aquí que no declara es un fracaso de la ONG”. (...) las personas son libres de hacer lo que quieran. Pero sí que es verdad que es una mujer que viene a declarar y tal, pues yo intento explicárselo. Digo: “¿Tú no quieres declarar por ti? ¿Tienes miedo? Yo lo entiendo, y no podemos obligar a nadie, pero es que mañana, después de ti, vendrá otra, (...), y esto no se acaba nunca (S5).

Trobem també una incomoditat a primera vista accedint al departament de la UCRIF:

“Mentre caminava notava com la gent em mirava (...) a l’arribar a APIP ho he comentat amb les meves companyes i m’han dit que sempre que van, reben totes aquest tipus de mirada, com “por encima del hombro”” (NO¹²-04/04).

Un dels punts crítics del procés és el moment i la forma en què es fa la identificació. Malgrat que la normativa estableix que, davant d’indícis raonables, cal activar el protocol, diversos professionals assenyalen que la policia exigeix sovint proves molt concretes o informació que la víctima no sempre pot aportar. A més, el relat pot estar fragmentat per culpa del trauma, la por o la desconfiança, i sovint per ocultar aspectes victimitzadors que encara no es poden verbalitzar.

“Mentir en el primer relat és habitual” (S3).

El procés d’identificació és, sovint, precipitat. Les entrevistes són úniques i es realitzen, segons algunes entrevistades, sense garantir espais segurs ni prou temps per a l’elaboració d’un relat coherent. Aquesta dinàmica pot afavorir la interpretació errònia del comportament de la víctima, activant prejudicis o estereotips que influeixen en la valoració final, creant una situació violenta per la víctima:

“Acaben sentint que inclús amb l’esforç del seu relat se les posa en dubte” (NO- 03/03).

En lloc d’entendre la identificació com un dret, l’Estat la planteja com una contraprestació:

“Tu em dones informació i jo et dono papers” (S4).

Aquest enfocament deixa moltes dones fora del sistema de protecció, especialment aquelles que, per desconfiança envers la policia, no volen declarar. A més, cal tenir en compte l’espai en què ho fan, que, tot i que la majoria coincideixen en la millora

¹² NO: fa referència a les notes de l’observadora al seu diari de camp, tot seguit es troba la data.

al llarg dels últims anys, alguns consideren que encara és un espai molt fred, de fet, ni tan sols les mateixes treballadores se senten còmodes

“Moltes de les treballadores no volien anar-hi perquè ho passaven molt malament” (NO-11/03).

D'altra banda, respecte a l'aeroport existeixen moltes mancances per les condicions de l'espai:

“Et venen i la persona porta dos dies dormint a l'aeroport (...), venien molt cansades” (S2).

Normalment, hi ha la presència d'una dona a l'entrevista, fet que millora la comoditat de la víctima, tot i que no tots els entrevistats hi estan d'acord:

“Siempre se ha hablado de que es más fácil para una mujer contárselo a otra mujer, ¿vale? Estoy de acuerdo... en parte (...) también depende de la persona.” (S5)

El consens general és que s'ha de repensar aquesta entrevista i es presenten possibles millores com un contacte previ amb la víctima en un entorn segur o donar més espai per a poder recollir informació de manera més empàtica i adequada al ritme de cada dona.

Pas previ al judici

Les víctimes pateixen grans dificultats en la fase prèvia al judici, el suport institucional, especialment en els primers moments després de la identificació de la víctima, és insuficient. Un cop es pren declaració,

“O ets ajudada per una entitat social o et quedes una mica en el limbo” (S2).

Aquesta manca d'acompanyament institucional contrasta amb el paper que juguen les entitats socials, que assumeixen funcions informatives, jurídiques i emocionals.

El suport emocional esdevé imprescindible per garantir la protecció de la víctima. Moltes víctimes necessiten sentir repetidament la mateixa explicació per entendre el procediment que han d'afrontar:

“La gran part de la meva feina és repetir el mateix una i una altra vegada i donar seguretat” (S3).

Aquest tipus de suport resulta especialment rellevant tenint en compte que la policia, sovint se centra en la investigació:

“Li van donar un telèfon en plan ‘nosaltres estem aquí per tot’ i el moment que va declarar... (gest d’adéu)” (S2).

I, en general, això succeeix institucionalment :

“Em sorprèn que en els casos tan greus d’explotació sexual puguin quedar oblidats a un calaix” (NO- 03/03).

“Em costa de creure que puguin oblidar-se de facilitar assistència jurídica gratuïta a una víctima d’un delictes tan greu com ho és aquest” (NO- 06/03).

Un altre aspecte destacat és el de les declaracions judicials. Encara que normalment les víctimes són considerades testimonis protegits, aquest estatus no garanteix una protecció efectiva de la identitat. Els detalls contextuais que apareixen a la denúncia poden permetre que l’agressor les identifiqui:

“I quan llegeixi que *en el día 27 de enero la llamó guarra* ja sabrà qui és” (S3).

A més, el sistema legal preveu que, fins i tot, l’acusat pugui sol·licitar conèixer la identitat de qui l’està denunciant, quedant en mans del jutge decidir si es revela o no:

“Ser testimonio protegido en España es lo que es, la ley protege muy poco” (S5).

Pel que fa a la prova preconstituïda, la seva finalitat és evitar que la víctima hagi de tornar a declarar en el judici oral. Tot i això, en la pràctica, moltes dones són citades novament, invalidant la funció protectora d’aquesta eina:

“No els hem estalviat absolutament res” (S4).

També s’ha evidenciat que la declaració es pren, sovint, massa aviat, sense que la persona hagi tingut temps de reposar i entendre el que ha viscut:

“La declaració en calent és un problema” (S3).

Algunes bones pràctiques identificades són la coordinació perquè diverses víctimes declarin el mateix dia, dificultant així la identificació individual per part de la defensa, la tasca de la Unitat de Medicina Legal especialitzada en tràfic, que valora no només la coherència del relat sinó també les condicions emocionals i cognitives de la víctima per declarar o la doble gravació, una per la defensa amb totes les proteccions i l'altre pel jutge amb més detall.

El judici

El judici oral és viscut com un dels moments més intensos i crítics del procés per les víctimes de tràfic. Malgrat els mecanismes de protecció formalment previstos, aquests sovint resulten insuficients per garantir la seguretat de les víctimes. Una de les entrevistades explica com una usuària, tot i tenir l'estatus de testimoni protegit, va coincidir amb els seus agressors a la sala, fet que va desestabilitzar-la completament abans de començar la seva declaració:

“Ella ja va entrar al judici amb un nivell emocional... saps... brutal” (S2).

El risc de confrontació directa és una de les principals preocupacions de les entitats, que intenten pactar l'ús de videoconferències o sales separades. El biombo, una mesura habitual, no evita el contacte auditiu, i el simple fet de sentir un sospir o un comentari pot bloquejar completament la víctima:

“El nivell d'estrès que genera sentir respirar fort una persona que t'ha agredit sexualment pot bloquejar el relat” (S3).

La participació de la víctima en el judici implica reviure els fets davant de totes les parts: fiscalia, defensa, acusacions particulars i el mateix jutge. Aquesta situació pot ser extremadament intimidant. La protecció i el tracte rebut per la víctima depèn molt del jutjat que instrueix el cas i del grau de sensibilitat de les figures professionals implicades generant desigualtats en el tractament dels casos:

“Encara potser falta una mica de protocol, d'igualar tots els jutjats” (S3).

També s'han detectat altres males praxis com l'enviament col·lectiu de citacions a diverses víctimes en un mateix cas, exposant dades personals i trencant la confidencialitat:

“Cadascú ha de rebre una citació individualment. Jo no tinc per què saber si Fulanita ha denunciat” (S4).

Tot i aquestes mancances, també es reconeix que el dia del judici és quan es despleguen més mesures de protecció: coordinació amb la policia per evitar trobades amb l'acusat, recollida en llocs segurs...

El temps és un altre dels principals problemes del procés judicial. Els judicis poden tardar molts anys a celebrar-se, temps durant el qual les víctimes intenten reconstruir la seva vida, sovint desvinculant-se progressivament del seu passat. Quan arriba el moment de declarar, aquest retorn forçat al trauma pot provocar una revictimització intensa:

“Estan fent la seva vida, saps, i de cop és en plan ‘vinga, ara fins al judici a recordar la història que va passar fa tres anys” (S2).

Aquesta lentitud no només afecta emocionalment sinó que també dificulta la participació:

“El procediment arrossega la víctima enrere” (S3).

Els resultats judicials, finalment, són sovint frustrants. La majoria dels casos no arriben a judici per manca de proves, i fins i tot quan el cas arriba a judici,

“No acostuma a ser habitual tenir una condemna per tràfic” (S3).

Aquesta realitat afavoreix la desconfiança cap al sistema i dificulta que les víctimes denunciïn.

Les sentències absolutòries tenen conseqüències greus, no només jurídiques, sinó també emocionals: la sensació de no haver estat cregudes, de no haver estat protegides ni reparades.

Pel que fa a les indemnitzacions, es donen poques vegades. L'absència de mesures cautelars com l'embargament preventiu de béns i la transnacionalitat dels delictes dificulten qualsevol forma de compensació.

“La majoria dels agressors es declaren insolvents” (S3),

Encara que alguns puguin fer pagaments mínims per aconseguir avantatges penitenciaris, en general, el sistema no garanteix cap mena de reparació efectiva. A més, es qüestiona:

“Fins a quin punt els diners t'acaben compensant tot el que has viscut”
(S2).

Vivència de les víctimes durant el procés

Des del primer contacte, moltes arriben nervioses a l'entrevista d'identificació, amb por de cometre errors i de les conseqüències que això pugui tenir. Aquestes pors venen tant dels discursos dels traficants com de la desconfiança envers la policia, percebuda com una amenaça al seu país d'origen.

“No tienen la confianza en las autoridades policiales. Desconocen las leyes también de España. Lo desconocen todo” (S5).

L'entrevista inicial, lluny de ser un espai reparador, es pot viure com una prova, una mena d'examen en què la víctima sent que ha de convèncer i demostrar el seu dolor.

“Una identificació no hauria de ser viscuda com si haguessis de passar un examen i convèncer (...) sembla que cal apel·lar a la llagrimeta” (S4).

Un cop iniciat el procediment judicial, les víctimes continuen experimentant situacions difícils. Si bé algunes expressen el desig de veure com acaba la història i que l'agressor sigui castigat, moltes altres no:

“Ganes de fer el judici no en tenen. Tenen ganas de justícia” (S2).

La necessitat de justícia hi és, però no sempre passa per l'exposició pública dels fets.

L'etapa prejudicial es caracteritza per una elevada angoixa, especialment al començament:

“Aquest primer moment sempre hi ha molta angoixa, molta sensació d'estar perseguides” (S6).

La inseguretat augmenta si la víctima no està en un entorn d'acollida integral, ja que moltes se senten desamparades per les institucions:

“La sensació que traslladen és que s'han oblidat de mi i no m'ajudaran” (S6).

A mesura que passen els anys, perquè els processos poden durar cinc o sis anys, i no hi ha novetats, algunes víctimes es desvinculen emocionalment del cas, però l'angoixa torna en cada citació

“Cada cop que se les crida per fer una actuació (...) tenim simptomatologia clara de tipus ansiós” (S3).

A més, cal tenir en compte tots els processos interns que han d'afrontar quan intenten refer la seva vida

“Sento que la noia diu: *No conozco otro mundo que la prostitución... me veo fatal, super inculta, hace muchos años que no voy a la escuela. Me veo con 24 años y no he hecho nada, me da vergüenza*” NO – 24/02.

El moment del judici i el període posterior poden tenir un fort efecte bumerang. Algunes dones pensen que el seu cas ja està tancat i, de sobte, reben una nova citació.

“Amb aquestes males praxis, ja no saps ni com assessorar ni com explicar com són les coses” (S4).

Aquesta revivència del cas pot suposar una autèntica recaiguda emocional:

“Víctimes que pensaven que això ja estava superat i el fet de reviure-ho els produeix una recaiguda” (S4).

“Avui la YSL “s'independitza i està molt contenta (...) deu tenir aproximadament la meua edat penso que (...) pot refer perfectament la seva

vida aquí, però que en algun moment la cridaran per declarar en un judici, i tot el que ha construït durant tant de temps i que li ha costat tant, es veurà molt afectat aquell dia” (NO-14/03).

En paral·lel, quan comença el judici algunes víctimes es veuen immerses novament en situacions de perill: amenaces al seu país d’origen, pressions per no declarar, o intents de localització per part dels agressors o les seves xarxes.

“S’han vist moviments al carrer per intentar localitzar les víctimes per tal de convèncer-les que no denunciïn” (S4).

Aquestes situacions reactiven la por inicial i generen una sensació de vulnerabilitat permanent. Tot i això, no totes les experiències són negatives:

“Intentem enfocar el procediment judicial com una eina d’empoderament” (S3).

Algunes víctimes, amb una gran capacitat de resiliència, aconsegueixen veure en el judici una reafirmació del seu valor i una via per recuperar la veu.

Finalment, cal destacar que, tot i haver-se celebrat el judici, moltes dones no es reconeixen com a víctimes:

“En cap moment de la conversa es reconeix com a víctima, sempre com a prostituta, tot i que el primer cop que va exercir la prostitució va ser obligada” (NO-11/03).

També es fa evident la tendència a carregar amb la culpa:

“Va començar a tenir crisis dissociatives amb al·lucinacions i paranoies, que l’han portat diverses vegades a ser internada a l’ala de psiquiatria. En elles veu un bruixot que li diu que és dolenta” (NO-21/03).

O bé situacions límit:

“És el segon intent de suïcidi aquest any” (NO-18/03).

Tot plegat denota la necessitat d’un suport psicològic sostingut, ja que la marca emocional persisteix durant anys:

“L’XXX parla del ‘tatatge invisible’, com les limita tota la vida la vergonya per haver-se prostituït, com si tothom ho sapigués perquè portessin la paraula tatuada” (NO-31/03)

Formació dels professionals

La formació dels professionals que intervenen en l’atenció a víctimes de tràfic d’éssers humans és un element clau per garantir una resposta adequada, però actualment encara presenta mancances importants.

Pel que fa als cossos policials, tot i que existeixen unitats especialitzades com la UCRIF que compten amb personal format, la majoria dels subjectes defensen que falta formació:

“Crec que tenen una visió molt criminològica, que és comprensible, però caldria equilibrar-ho amb una perspectiva més centrada en la víctima. No es tracta només d’investigar el delictes, sinó d’entendre la víctima com a tal, no com una informadora o col·laboradora de la investigació” (S4).

Aquest desequilibri es manifesta en entrevistes que poden resultar excessivament fredes

“Com a policia estàs acostumat a cada dia a treballar a la comissaria i fer no sé quantes declaracions, però per la víctima són entorns que ja de per si doncs donen molt de respecte i aleshores hi ha vegades que és com vinga farem això, pum, pam, saps. I com no hi ha com un previ” (S2).

“Les mateixes autoritats policials són conscients que falta molta formació encara entre els actors que fan les entrevistes (...) perquè hi ha molta rotació entre els caps de l'autoritat policial i s'ha d'anar formant constantment a la gent que arriba” (S3).

Però no tots hi estan d’acord:

“Las únicas personas que pueden identificar como víctimas, al día de hoy, por la legislación española, son los policías (...) Por lo tanto, todos los integrantes de mi unidad tienen formación específica. Cada año realizamos uno o dos cursos de trata de seres humanos”.

Cal, però, tenir en compte:

“L’entrevista d’identificació hauria sigut molt més difícil si s’hagués fet en un espai fred i sense confiança (perquè aquesta noia fa 3 mesos que ve i l’hem vist unes quantes vegades). A més, penso que al ser dues noies ella s’ha sentit molt més còmode. També que al final ens poséssim amb ella a buscar “proves”, li ha transmès seguretat de tenir dues persones que ja l’han cregut i que només intenten demostrar-ho. Si falta formació o amb les condicions de comissaria és molt fàcil que sembli que la poses en dubte” (NO- 07/04).

En l'àmbit judicial, tots els entrevistats coincideixen que la manca de formació també és preocupant. Jutges, fiscals i lletrats no sempre compten amb una comprensió profunda del fenomen del tràfic ni de les seqüeles que aquest deixa a les víctimes. Hi ha una tendència a analitzar els casos des d’una lògica legalista, que pot portar a interpretacions errònies o estigmatitzadores. Un dels exemples més clau és la relació entre la traficant i la víctima:

“La relació, moltes vegades s'assimila a una relació d'amistat, però això no es pot perdre de vista com s'ha iniciat aquesta relació d'amistat i el treball que el traficant ha fet amb la víctima per mantenir aquest vincle” (S3).

Això denota una manca de sensibilitat envers la complexitat d’aquestes situacions:

“És molt més fàcil retenir algú al lloc d’explotació amb una pastanaga que amb un *garrote*” (S3).

Un altre punt clau és entendre la vulnerabilitat prèvia, mentre que policialment es fa cada cop més:

“¿Qué me interesa que conste en una declaración, (...) ? La situación en el país de origen. ¿Por qué? Porque necesito acreditar esa vulnerabilidad. Ese estado de necesidad que lleva a la víctima a aceptar el ofrecimiento ya sea por engaño o engaño parcial” (S5)

A nivell judicial costa molt i es veu reflectit en els prejudicis cap a les víctimes:

“S'han sentit moltes vegades atacades, inclús no o que no les han tractat amb sensibilitat (...) i els hi fan preguntes que són culpabilitzadores. O sigui, també hi ha tot el tema de l'entorn de la prostitució. A dins d'un jutjat ni tan sols saben on estan les línies que separen el lo que és voluntari consentit de lo que no ho és” (S6).

A més, l'exigència de declaració com a prova clau en els judicis continua sent un dels obstacles més grans per a les víctimes, ja que moltes d'elles no es poden o volen autoidentificar per motius diversos.

“Ningún fiscal y ningún juez va a condenar a nadie sin declaración (...) Porque hoy en día es así (...) hay personas que no se autoidentifican porque no quieren ser víctimas” (S5).

Finalment, altres serveis, com els socials i sanitaris, tampoc sempre disposen de les eines formatives necessàries per entendre i atendre correctament una víctima de tràfic.

“Falta una mica de formació en el qual de com tractar la víctima (...) la gent s'oblida una mica (...) per exemple la interrupció de l'embaràs (...) sentir-se jutjades per l'avortament i sí, una mica el tracte que reben, no. Si hi hagués una mica més de formació, potser això no passaria” (S2).

Aquestes actituds, tot i no ser malintencionades, reflecteixen una falta de sensibilització. També hi ha mancances quan es tracta d'atendre víctimes amb discapacitat intel·lectual:

“Quan una persona té una discapacitat intel·lectual (...) hi ha mesures que són específiques per poder atendre aquest col·lectiu (...) Això es fa? Moltes vegades no” (S6).

“Escoltant una entrevista al CESMA he pogut observar que hi ha poc coneixement sobre el tràfic i trànsit en general” (NO- 28/02).

DISCUSSIÓ

A l'analitzar els resultats es detecten algunes mancances. Una de les més evidents té a veure amb el protocol policial d'identificació. Tot i ser un procediment reglamentat (Dirección General de la Policía de España, 2011), moltes professionals apunten que les víctimes es veuen pressionades a declarar i que no sempre se les informa de manera clara sobre els seus drets. A més, tot i seguir estrictament el protocol, es continuen presentant algunes carències: les entrevistes se solen fer en espais policials, sovint freds i desconeguts per les víctimes. Normalment, es realitzen quan acaben de sortir de la situació d'explotació, fet que dificulta que les dones puguin veure la situació amb perspectiva i reconèixer la seva condició de víctima. I tampoc es garanteixen les recomanacions sobre el gènere i la formació dels entrevistadors (Estatut de la Víctima, Llei 4/2015), fet que pot dificultar la creació d'un espai de confiança per tal que la víctima pugui explicar el seu relat de manera còmoda. També cal recalcar la manca de protecció derivada de l'absència de mesures adequades per al testimoni protegit, aspecte recalcat en la majoria d'entrevistes, i que genera grans reticències a les víctimes a l'hora de denunciar.

Pel que fa al pas previ al judici, la manca de suport institucional és palpable. Tal com assenyala la conferència (OSCE, 2020), les víctimes necessiten un acompanyament continu, tant emocional com pràctic, i sovint no el reben. Aquesta soledat institucional, combinada amb la lentitud dels tràmits i la falta de coordinació entre serveis, alimenta la desconfiança i agreuja la victimització.

En l'àmbit judicial, les limitacions continuen. La guia del Consell General del Poder Judicial (2018) redueix el tràfic a situacions de violència extrema, obviant que sovint la coacció es basa en mentides continuades, promeses falses o manipulacions (Miranda i Villacampa, 2021). Segons una professional, "és més fàcil mantenir algú amb una pastanaga que amb un garrot", ressaltant la falta de comprensió de les dinàmiques de control. Això provoca que molts casos no tinguin una sentència justa perquè no s'entenen els mitjans utilitzats per l'explotació, així com tampoc se'n té prou en consideració la vulnerabilitat prèvia de les víctimes, que sovint prenen decisions desesperades perquè no tenen cap altra opció (Puga, 2014).

Finalment, persisteixen prejudicis institucionals i falta de visió interseccional. Tal com exposa Chueca (2017), aquestes dones acumulen múltiples eixos de vulnerabilitat: origen, gènere, situació socioeconòmica... Així i tot, l'Estat continua centrant-se en la immigració irregular en lloc de reconèixer que Espanya manté una demanda sostinguda de cossos femenins per a l'explotació sexual (Ranea, 2012; Cobo Bedía, 2016). Cal un canvi de paradigma: entendre profundament el fenomen i formar adequadament els professionals la societat, per a poder millorar el tracte institucional que reben les víctimes.

CONCLUSIONS

La recerca posa en evidència diverses limitacions i àrees de millora en l'atenció institucional a les víctimes de tràfic amb finalitat d'explotació sexual. En l'àmbit policial, tot i els avenços dels últims anys com l'increment de la formació i l'especialització de determinats cossos (la UCRIF per exemple), encara hi ha aspectes que caldria reforçar. Actualment, el protocol no garanteix les condicions òptimes per a la realització d'aquesta entrevista: sovint no es compta amb presència femenina i els espais físics no estan pensats per oferir un entorn segur i acollidor per a les víctimes. A més, la ineficiència de la figura del testimoni protegit genera grans dificultats per preservar la confidencialitat de la víctima, ja que permet que l'acusat tingui accés directe a les seves declaracions, fet que perpetua la seva situació de vulnerabilitat.

Pel que fa a l'àmbit judicial, encara queda un llarg recorregut per garantir una protecció efectiva de les víctimes. És especialment necessari reforçar la formació dels professionals perquè puguin comprendre la complexitat del fenomen i actuar amb la sensibilitat que requereix. Així mateix, cal millorar els processos d'investigació i ampliar els criteris d'admissió de proves que permetin sostenir les acusacions. El fet que, tot i haver-se identificat 543 víctimes a Espanya en l'any 2023 (Fiscalia General, 2024) només es dictessin 14 condemnes, posa en evidència la ineficàcia del sistema judicial.

En definitiva, cal repensar l'enfocament institucional del tràfic amb finalitat d'explotació sexual, incorporant de manera clara una visió victimològica que, avui en dia, continua sent molt absent. Posar realment la víctima al centre implica reconèixer les greus seqüeles que pateix i entendre la profunditat del dany causat. Les millores actuals són només un primer pas, però resulten insuficients si no van acompanyades d'un compromís en la protecció, la comprensió i la reparació de les víctimes. Situar-les al centre del procés no és només una qüestió d'eficiència, sinó una exigència de justícia.

Pel que fa a les limitacions de l'estudi, una de les més rellevants ha estat la impossibilitat d'establir contacte amb fiscals que treballen directament en casos de

tràfic d'éssers humans, la qual cosa ha reduït la diversitat de les fonts consultades. Cal destacar, a més, que no hi ha una especialització oficial en aquest àmbit dins del ministeri fiscal ja que la formació relacionada amb el tràfic és voluntària. D'altra banda, no s'ha pogut entrevistar membres de diferents cossos policials, fet que restringeix la capacitat de generalitzar els resultats a altres cossos amb funcions similars.

Aquest és un fenomen extremadament complex, que exigeix una revisió constant dels protocols, pràctiques i metodologies. Per aquest motiu, considero fonamental establir futures línies d'investigació que aprofundeixin en aspectes com la discapacitat en relació amb el tràfic d'éssers humans i els nous mètodes digitals de captació de víctimes, com el cas de plataformes com OnlyFans, que estan en alça en la societat actual. En aquest sentit, el desenvolupament teòric sobre el fenomen és considerable, però la seva aplicació pràctica és encara limitada i ha de ser una prioritat en les futures recerques.

REFERÈNCIES

- ACNUR. (s.f.). *Acabar con la explotación, el abuso y el acoso sexual*.
<https://www.acnur.org/es-es/que-hacemos/salvaguardar-los-derechos-humanos/acabar-con-la-explotacion-el-abuso-y-el-acoso-sexual>
- Adams, C. (2011). Re-trafficked victims: How a human rights approach can stop the cycle of re-victimization of sex trafficking victims. *Geo. Wash. Int'l L. Rev.*, 43, 201.
- Afanador Contreras, M. I., & Caballero Badillo, M. C. (2012). La violencia sexual contra las mujeres. Un enfoque desde la criminología, la victimología y el derecho. *Reflexión Política*, 14(27), 122-133.
- Ajuntament de Barcelona. (s.f.). *Unitat de Tràfic d'Éssers Humans (UTEH)*.
- Bales, K. (2012). *Disposable people: New slavery in the global economy, updated with a new preface*. Univ of California Press.
- Bernal-Camargo, D. R., Varón-Mejía, A., Becerra-Barbosa, A., Chaib-De Mares, K., Seco-Martín, E. & Archila-Delgado, L. (2013). Explotación sexual de niños, niñas y adolescentes: modelo de intervención. *Revista Latinoamericana de Ciencias Sociales, Niñez y Juventud*, 11 (2), pp. 617-632.
- Chueca Larraga, E. (2017). Intervención con víctimas de trata con fines de explotación sexual, desde una perspectiva de género e interseccionalidad en el trabajo social. Buena práctica. *Editorial Universidad*.
- Cobo Bedía, R. C. (2016). Un ensayo sociológico sobre la prostitución. *Política y sociedad*, 53(3), 897-914.
- del Poder Judicial, C. G. (2018). Guía de criterios de actuación judicial frente a la trata de seres humanos. *Bilbao: Consejo General del Poder Judicial*.
- Dirección General de la Policía de España. (2011). *Protocolo Marco de Protección de Víctimas de Trata de Seres Humanos*.
https://www.policia.es/miscelanea/trata/protocolo_marco_trata.pdf

- Durán Moreno, L. M. (2019). Apuntes sobre Criminología Feminista. *BIOLEX REVISTA JURIDICA DEL DEPARTAMENTO DE DERECHO*, 1(1 jul-dic). <https://doi.org/10.36796/biolex.v1i0.133>
- Escoffier, N., Sellaro, N., & Trillo, P. (2008). Informantes clave. In *I Encuentro Latinoamericano de Metodología de las Ciencias Sociales (La Plata, 10 al 12 de diciembre de 2008)*.
- Estrada, M. F. (2011). La mercantilización de los cuerpos.¿ Paz social entre los hombres, guerra no declarada a las mujeres?. *Investigaciones Feministas*, 2, 259-282.
- Eurostat. (2023). Trafficking in human beings. <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/xyz>
- Fattah, E. (2014). Victimología: pasado, presente y futuro. *Revista electrónica de Ciencia Penal y criminología*, 16(2), 17-46.
- Fiscalía General del Estado. (2024). *Trata de seres humanos*. En *Memoria de la Fiscalía 2024*. https://www.fiscal.es/memorias/memoria2024/FISCALIA_SITE/capitulo_II/cap_III_4_2.html
- Foundation Scelles. (2012). *Sexual Exploitation. Prostitution and Organized Crime*. Economica.
- Fundación Abogacía Española. (2012). Ciclo crisis económica y derechos humanos: Víctimas de trata con fines de explotación en España: La legalidad en el cuarto oscuro. *Women's Link Worldwide*
- García Cuesta, S., López Sala, A. M., Hernández Corrochano, E., & Mena Martínez, L. (2011). *Poblaciones-mercancía: Tráfico y trata de mujeres en España*. Gobierno de España, Ministerio de Sanidad, Política Social e Igualdad.
- Gómez Tagle López, E. (2016). Victimología de la trata de personas. *Trabajo Social UNAM*, (7), 113–132. <https://doi.org/10.22201/ents.20075987p.2015.7.56285>

Gómez, Y. H., Hernández, A. Z., & Febles, J. R. (2020). La victimización. Consideraciones teórico-doctrinales. *Derecho y cambio social*, (61), 392-413.

Guber, R. (2001). La etnografía. *Método, campo y reflexividad*. Bogotá: Grupo editorial Norma.

Guil Roman, C., Rodríguez Sáez, J. A., VillAcampa, C., Cendón Leris, R., Camacho Padilla, S., Serratusell Salvadó, L., Izaguerri Gracia, M. P., Gómez Expósito, S., Xifró, A., & Aragonès de la Cruz, R. M. (2021). Guia de bones pràctiques en la instrucció i en l'enjudiciament dels delictes de tràfic d'éssers humans. *Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada*. <https://hdl.handle.net/20.500.14226/379>

Howard, N., & Lalani, M. (2008). The Politics of Human Trafficking: Editorial Introduction. *St Antony's International Review*, 4(1), 5.

Jeffreys, S. (2011). *La industria de la vagina. La economía política de la comercialización global del sexo*. Paidós.

Kulig, T. C., & Butler, L. C. (2019). From “whores” to “victims”: The rise and status of sex trafficking courts. *Victims & Offenders*, 14(3), 299-321.

Ley de 4/2015, de 27 de abril, del Estatuto de la Víctima del Delito. *Boletín Oficial del Estado*, 101, de 28/04/2015. <https://boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2015-4606>

Ley Orgánica 10/1995, de 23 de noviembre, del Código Penal. *Boletín Oficial del Estado*, 281, 24 de noviembre de 1995. <https://www.boe.es/eli/es/lo/1995/11/23/10/con>

Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social. *Boletín Oficial del Estado*, 10, 12 de enero de 2000. <https://www.boe.es/eli/es/lo/2000/01/11/4/con>

Lopezosa, C. (2020). Entrevistas semiestructuradas con NVivo: pasos para un análisis cualitativo eficaz.

Mestre i Mestre, R. M. (2011). La protección cuando se trata de trata en el Estado español. *Revista Internacional de Movilidad Humana*, 19(37), 27-42.

Mestre i Mestre, R. M. (2020). La jurisprudencia del TEDH en materia de trata de seres humanos y la necesidad de regresar a las categorías jurídicas de esclavitud, servidumbre y trabajo forzado. *Revista del Laboratorio Iberoamericano para el Estudio Sociohistórico de las Sexualidades*.

Ministerio de Igualdad. (2024). *Macroestudio. Trata, explotación sexual y prostitución de mujeres: una aproximación cuantitativa*. Ministerio de Igualdad.

Ministerio de Igualdad. (s.f.). *¿Qué es la trata de seres humanos?*. <https://violenciagenero.igualdad.gob.es/otrasformas/trata/quees/>

Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. (2015). *Memoria 2015*. Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.

Miranda-Ruche, X., & VillAcampa Estiarte, C. (2021). La atención a las víctimas de trata de seres humanos. Un análisis crítico del protocolo marco español desde una perspectiva comparada.

Naciones Unidas. (2000). Protocolo para prevenir, reprimir y sancionar la trata de personas, especialmente mujeres y niños, que complementa la convención de las naciones unidas contra la delincuencia organizada transnacional. *Nueva York*.

Oficina de las Naciones Unidas contra la Droga y el Delito (UNODC). (s.f.). *Trata de personas*. <https://www.unodc.org/toc/es/crimes/human-trafficking.html>

OSCE (2020) Poner fin a la impunidad: Brindar justicia mediante el enjuiciamiento de la trata de seres humanos. *Aspectos destacados de la 20ª Conferencia de la Alianza contra la Trata de Personas*.

Parlamento Europeo y Consejo de la Unión Europea. (2011). Directiva 2011/36/UE del Parlamento Europeo y del Consejo, de 5 de abril de 2011, relativa a la prevención y lucha contra la trata de seres humanos y a la protección de las víctimas, y por la que se sustituye la Decisión marco 2002/629/JAI del Consejo. *Diario*

Oficial de la Unión Europea, L 101, 1–11.
<https://www.boe.es/doue/2011/101/L00001-00011.pdf>

Pereda, N. y Tamarit, J.M. (2013). *Victimología teórica y aplicada*. Barcelona: Huygens Editorial.

Puga, S. (2024). *Retrato de un fenómeno internacional: Estudio comparativo sobre la prostitución y la trata de personas con fines de explotación sexual* (Trabajo de Fin de Grado, Grado en Derecho y Relaciones Laborales). [UAB].

Ranea Triviño, B. (2012). La demanda en disputa. La construcción social de la masculinidad heterosexual y la prostitución femenina. In *Isabel Vázquez Bermúdez (Coord.); Consuelo Flecha García...[et al.](Com. cient.) Investigación y género, inseparables en el presente y en el futuro: IV Congreso Universitario Nacional Investigación y Género,[libro de actas]. Facultad de Ciencias del Trabajo de la Universidad de Sevilla, 21 y 22 de junio de 2012.(pp. 1569-1586). Sevilla: Unidad para la Igualdad, Universidad de Sevilla*. Universidad de Sevilla.

Torres Rosell, N., & VillAcampa Estiarte, C. (2017). *Protección jurídica y asistencia para víctimas de trata de seres humanos*.

United Nations Office on Drugs and Crime. (2022). *Global report on trafficking in persons 2022. United Nations*.

Vázquez Sixto, Félix. (1996). El análisis de contenido temático. *Objetivos y medios en la investigación psicosocial*. (Documento de trabajo). (pp. 47-70). Universitat Autònoma de Barcelona.

ANNEXOS

Annex 1. Guions d'entrevistes

Annex 1.1. PIC

PIC 1: Com viuen les víctimes el seu pas per les autoritats policials?

Aquesta pregunta és rellevant perquè permet analitzar si les víctimes reben un tracte adequat per part de les forces de seguretat, si se senten cregudes i protegides, o si experimenten situacions de revictimització. També ajuda a identificar possibles mancances en la formació dels agents i en els protocols d'actuació.

PIC 2: Com viuen les víctimes el temps previ al judici?

El període previ al judici pot ser especialment estressant per a les víctimes, ja que poden enfrontar-se a amenaces, pressions o por de represàlies. Aquesta pregunta permet conèixer les seves experiències durant aquesta etapa i valorar si reben el suport psicològic i legal necessari per afrontar el procés.

PIC3: Com es desenvolupa el judici per TSH sexual?

És fonamental comprendre com es duen a terme els judicis per tràfic amb finalitats d'explotació sexual (TSH), incloent-hi la participació de les víctimes, les proves acceptades i el paper de la defensa i la fiscalia. Això permetrà avaluar si el sistema judicial és efectiu i sensible a la situació de les víctimes.

PIC4: Com viuen les víctimes el procés judicial psicològicament?

L'experiència judicial pot tenir un fort impacte emocional en les víctimes, especialment en casos de violència i explotació. Aquesta pregunta busca analitzar el patiment psicològic que pot generar el procés i si les víctimes reben el suport necessari per reduir-ne els efectes negatius i evitar la revictimització.

PIC 5: Quines millores necessita el sistema judicial?

La visió de professionals que tenen una gran experiència amb les víctimes de TSH sexual pot ajudar a plantejar millores i alternatives a la situació actual, en cas que creguin que existeixen mancances.

Annex 1.2. Guió base

Benvolguda... Gràcies per participar en aquesta investigació. L'objectiu d'aquesta entrevista és entendre millor el tracte judicial que reben les víctimes de TSH (Tràfic i Trànsit d'Éssers Humans) amb finalitat d'explotació sexual durant tot el procés que han de passar. La informació que comparteixis serà confidencial i utilitzada exclusivament per a fins acadèmics en el marc d'aquesta investigació. En cap moment es revelaran les teves dades personals.

Per acabar, voldria que confirmessis que estàs d'acord amb participar-hi. Acceptes participar-hi en aquesta entrevista?

Pregunta introductòria: Quina relació té el professional amb les víctimes de TSH sexual.

- Quin és el teu rol professional i quina relació té amb les víctimes de TSH sexual?

PG1: Com es desenvolupa el primer contacte de la víctima amb les autoritats policials? (PIC 1)

- PE1.1. Quines són les principals vies d'arribada de les víctimes al sistema judicial/policial?
- PE1.2. Les víctimes han de passar obligatòriament per la policia per accedir a ajudes o protecció?

PG2: Quins protocols se segueixen per protegir i garantir els drets de la víctima en aquest punt inicial? (PIC 1)

- PE2.1. Podries explicar-los, en el cas que els coneguis?
- PE2.2. Consideres que s'apliquen correctament?

PG3: Quin tipus de suport o acompanyament es proporciona a la víctima durant aquesta fase? (PIC 1)

PE3.1. En quin o quins moments les víctimes reben acompanyament durant el procés judicial?

PE3.2. En què consisteix aquest acompanyament? Qui l'ofereix i com es desenvolupa?

PE3.3. Com funciona l'assessorament legal? Quins són els terminis i condicions per accedir a un advocat?

PG4: Quins són els passos que segueix la víctima des que denuncia fins a la celebració del judici? (PIC 2)

- PE4.1. Com és el procés d'espera durant els tràmits judicials o administratius?
- PE4.2. Com viuen les víctimes aquest període d'espera? Quins impactes té en elles?

PG5: Com es fan les declaracions prèvies i quins mecanismes de protecció existeixen? (PIC 2)

- PE5.1. Consideres que les mesures que es prenen eviten la revictimització?

PG6: Quina és la implicació de la víctima en el judici? (PIC 3)

- PE6.1. Les víctimes han de comparèixer i declarar en el judici? En quins casos?
- PE6.2. Com afecta la seva declaració al desenvolupament del cas?
- PE6.3. Com es protegeix la seva intimitat i seguretat durant la vista?

PG7: Quines són les principals dificultats emocionals o psicològiques que enfronten les víctimes en aquest moment? (PIC 3)

- PE7.1. Quina preparació o suport reben les víctimes abans de declarar?
- PE7.2. Se les informa adequadament del procés i del seu paper en el judici?

PG8: Segons la seva experiència, com creu que viuen les víctimes aquest procés judicial en la seva totalitat? (PIC 4)

- PE8.1. Quins moments del procés judicial són més durs o traumàtics per a elles? Per què?
- PE8.2. Hi ha diferències en la percepció del procés segons el suport que reben?

PG9: Com creus que hauria de ser, en un escenari ideal, el tractament judicial de les víctimes de TSH sexual? (PIC 5)

- PE9.1. Creus que és possible arribar a aquest ideal? Quins obstacles ho dificulten?
- PE9.2. Quines millores concretes proposaries per fer el sistema més eficient i menys traumàtic per a les víctimes?

Comiat: Gràcies pel seu temps i per compartir la seva experiència.

Annex 1.3. Guió Subjecte 1

Pregunta introductòria: Quina relació té el professional amb les víctimes de TSH sexual.

- Quin és el teu rol professional i quina relació té amb les víctimes de TSH sexual?

PG1: Com es desenvolupa el primer contacte de la víctima amb les autoritats policials? (PIC 1)

- PE1.1. Quines són les principals vies d'arribada de les víctimes al sistema judicial/policial?
- PE1.2. Les víctimes han de passar obligatòriament per la policia per accedir a ajudes o protecció?

PG2: Quin tipus de suport o acompanyament es proporciona a la víctima durant aquesta fase? (PIC 1)

- PE3.1. En quin o quins moments les víctimes reben acompanyament durant el procés judicial?

- PE3.2. En què consisteix aquest acompanyament? Qui l'ofereix i com es desenvolupa?

PG3: Quines són les principals dificultats emocionals o psicològiques que enfronten les víctimes en aquest moment? (PIC 3)

- PE7.1. Quina preparació o suport reben les víctimes abans de declarar?
- PE7.2. Se les informa adequadament del procés i del seu paper en el judici?

PG4: Segons la seva experiència, com creu que viuen les víctimes aquest procés judicial en la seva totalitat? (PIC 4)

- PE8.1. Quins moments del procés judicial són més durs o traumàtics per a elles? Per què?
- PE8.2. Hi ha diferències en la percepció del procés segons el suport que reben?

PG5: Com creus que hauria de ser, en un escenari ideal, el tractament judicial de les víctimes de TSH sexual? (PIC 5)

- PE9.1. Creus que és possible arribar a aquest ideal? Quins obstacles ho dificulten?
- PE9.2. Quines millores concretes proposaries per fer el sistema més eficient i menys traumàtic per a les víctimes?

Annex 1. 4. Guió Subjecte 2

Pregunta introductòria: Quina relació té el professional amb les víctimes de TSH sexual.

- Quin és el teu rol professional i quina relació té amb les víctimes de TSH sexual?

PG1: Com es desenvolupa el primer contacte de la víctima amb les autoritats policials? (PIC 1)

- PE1.1. Quines són les principals vies d'arribada de les víctimes al sistema judicial/policial?
- PE1.2. Les víctimes han de passar obligatòriament per la policia per accedir a ajudes o protecció?

PG2: Quins protocols se segueixen per protegir i garantir els drets de la víctima en aquest punt inicial? (PIC 1)

- PE2.1. Podries explicar-los, en el cas que els coneguis?
- PE2.2. Consideres que s'apliquen correctament?

PG3: Quin tipus de suport o acompanyament es proporciona a la víctima durant aquesta fase? (PIC 1)

PE3.1. En quin o quins moments les víctimes reben acompanyament durant el procés judicial?

PE3.2. En què consisteix aquest acompanyament? Qui l'ofereix i com es desenvolupa?

PE3.3. Com funciona l'assessorament legal? Quins són els terminis i condicions per accedir a un advocat?

PG4: Quins són els passos que segueix la víctima des que denuncia fins a la celebració del judici? (PIC 2)

- PE4.1. Com és el procés d'espera durant els tràmits judicials o administratius?
- PE4.2. Com viuen les víctimes aquest període d'espera? Quins impactes té en elles?

PG5: Quines són les principals dificultats emocionals o psicològiques que enfronten les víctimes en aquest moment? (PIC 3)

- PE7.1. Quina preparació o suport reben les víctimes abans de declarar?
- PE7.2. Se les informa adequadament del procés i del seu paper en el judici?

PG6: Segons la seva experiència, com creu que viuen les víctimes aquest procés judicial en la seva totalitat? (PIC 4)

- PE8.1. Quins moments del procés judicial són més durs o traumàtics per a elles? Per què?
- PE8.2. Hi ha diferències en la percepció del procés segons el suport que reben?

PG7: Com creus que hauria de ser, en un escenari ideal, el tractament judicial de les víctimes de TSH sexual? (PIC 5)

- PE9.1. Creus que és possible arribar a aquest ideal? Quins obstacles ho dificulten?
- PE9.2. Quines millores concretes proposaries per fer el sistema més eficient i menys traumàtic per a les víctimes?

Annex 1. 5. Guió Subjecte 3

Pregunta introductòria: Quina relació té el professional amb les víctimes de TSH sexual.

- Quin és el teu rol professional i quina relació té amb les víctimes de TSH sexual?

PG1: Com es desenvolupa el primer contacte de la víctima amb les autoritats policials? (PIC 1)

- PE1.1. Quines són les principals vies d'arribada de les víctimes al sistema judicial/policial?
- PE1.2. Les víctimes han de passar obligatòriament per la policia per accedir a ajudes o protecció?

PG2: Quins protocols se segueixen per protegir i garantir els drets de la víctima en aquest punt inicial? (PIC 1)

- PE2.1. Podries explicar-los, en el cas que els coneguis?

- PE2.2. Consideres que s'apliquen correctament?

PG3: Quin tipus de suport o acompanyament es proporciona a la víctima durant aquesta fase? (PIC 1)

PE3.1. En quin o quins moments les víctimes reben acompanyament durant el procés judicial?

PE3.2. En què consisteix aquest acompanyament? Qui l'ofereix i com es desenvolupa?

PE3.3. Com funciona l'assessorament legal? Quins són els terminis i condicions per accedir a un advocat?

PG4: Quins són els passos que segueix la víctima des que denuncia fins a la celebració del judici? (PIC 2)

- PE4.1. Com és el procés d'espera durant els tràmits judicials o administratius?
- PE4.2. Com viuen les víctimes aquest període d'espera? Quins impactes té en elles?

PG5: Com es fan les declaracions prèvies i quins mecanismes de protecció existeixen? (PIC 2)

- PE5.1. Consideres que les mesures que es prenen eviten la revictimització?

PG6: Quina és la implicació de la víctima en el judici? (PIC 3)

- PE6.1. Les víctimes han de comparèixer i declarar en el judici? En quins casos?
- PE6.2. Com afecta la seva declaració al desenvolupament del cas?
- PE6.3. Com es protegeix la seva intimitat i seguretat durant la vista?

PG7: Quines són les principals dificultats emocionals o psicològiques que enfronten les víctimes en aquest moment? (PIC 3)

- PE7.1. Quina preparació o suport reben les víctimes abans de declarar?

- PE7.2. Se les informa adequadament del procés i del seu paper en el judici?

PG8: Segons la seva experiència, com creu que viuen les víctimes aquest procés judicial en la seva totalitat? (PIC 4)

- PE8.1. Quins moments del procés judicial són més durs o traumàtics per a elles? Per què?
- PE8.2. Hi ha diferències en la percepció del procés segons el suport que reben?

PG9: Com creus que hauria de ser, en un escenari ideal, el tractament judicial de les víctimes de TSH sexual? (PIC 5)

- PE9.1. Creus que és possible arribar a aquest ideal? Quins obstacles ho dificulten?
- PE9.2. Quines millores concretes proposaries per fer el sistema més eficient i menys traumàtic per a les víctimes?

Annex 1. 6. Guió Subjecte 4

Pregunta introductòria: Quina relació té el professional amb les víctimes de TSH sexual.

- Quin és el teu rol professional i quina relació té amb les víctimes de TSH sexual? Explicar una mica els canvis al llarg dels anys i com has anat tenint contacte.

PG1: Com es desenvolupa el primer contacte de la víctima amb les institucions? (PIC 1)

- A nivell policial preguntar per les identifications, com són els espais, preguntes, formació...

PG2: Quins protocols es segueixen per protegir i garantir la protecció i seguretat de la víctima en el pas per les institucions (policial, judicial...) els drets de la víctima en aquest punt inicial? (PIC 1)

PG3: Quin tipus de suport o acompanyament es proporciona a la víctima durant el procés? (PIC 1)

PG6: Quina és la implicació de la víctima en el judici? (PIC 3)

- Actuació de la víctima, formació dels jutges, tempos... Comentar si personalment considera el TSH sexual un àmbit de violència masclista i si veu possible en un futur que s'acabin jutjant a un jutjat de VIGE (això milloraria tempos i potser els jutges estarien més formats, aplicable a violència sexual).
- PE6.1. Les víctimes han de comparèixer i declarar en el judici? En quins casos?
- PE6.2. Com afecta la seva declaració al desenvolupament del cas?
- PE6.3. Com es protegeix la seva intimitat i seguretat durant la vista?

PG7: Quines són les principals dificultats emocionals o psicològiques que enfronten les víctimes al llarg del procés? (PIC 3)

PG9: Com creus que hauria de ser, en un escenari ideal, el tractament judicial de les víctimes de TSH sexual? (PIC 5)

Annex 1. 7. Guió Subjecte 5

Pregunta introductòria: Quina relació té el professional amb les víctimes de TSH sexual.

- Quin és el teu rol professional i quina relació té amb les víctimes de TSH sexual?

PG1: Com es desenvolupa el primer contacte de la víctima amb les autoritats policials? (PIC 1) Que expliqui també una mica si poden anar a qualsevol cos policial, que diferencia la UCRIF de la resta...

- PE1.1. Quines són les principals vies d'arribada de les víctimes al sistema judicial/policial?
- PE1.2. Les víctimes han de passar obligatòriament per la policia per accedir a ajudes o protecció?

-

PG2: Quins protocols se segueixen per protegir i garantir els drets de la víctima en aquest punt inicial? (PIC 1)

- Què es fa, formació, persones, espai...

PG3: Quin tipus de suport o acompanyament es proporciona a la víctima durant aquesta fase? (PIC 1)

- Diferenciem entre dues possibilitats, la víctima vol declarar o la víctima no vol declarar.

PG4: Si la víctima no vol declarar, quins passos segueix, en aquests passos quin acompanyament es proporciona des de la UCRIF...

PG5: Si la víctima vol declarar, com es realitzen les declaracions prèvies i quins mecanismes de protecció existeixen? (PIC 2). Després d'això quins passos se segueixen i quin acompanyament fan ells.

PG6: Quina és la implicació de la UCRIF en el judici? (PIC 3)

PG9: Com creus que hauria de ser, en un escenari ideal, el tractament policial de les víctimes de TSH sexual? (PIC 5)

Annex 1. 8. Guió Subjecte 6

PG1: Com viu la víctima el primer contacte amb les institucions?

- Desvincular-se de la xarxa
- Diferències segons tipus d'arribada (aeroport, policia actuació, ella denuncia...)

- Com se senten (segures, còmodes....)
- Diferències entre nacionalitats potser

PG3: Quin tipus de suport o acompanyament es proporciona a la víctima durant les diverses fases del procés? (PIC 1)

- Com viuen aquest suport
- Què passa si no el tenen (com ho viuen)

PG4: Com viu el temps d'espera fins la celebració judicial (PIC 2)

- L'espera
- Les declaracions/participacions diverses
- Motius o diferències amb les que es desvinculen des d'un primer moment, no volen fer declaracions.

PG6: Com viuen les víctimes el judici (PIC 3 i 4)

- Prejudici: preparació, nervis, dubtes...
- Moment: pel que t'hagin explicat, sensacions dins.
- Post: un cop ja tenen sentència, diferències entre les condemnatòries/absolutòries.
- PE8.1. Quins moments del procés judicial són més durs o traumàtics per a elles? Per què?
- PE8.2. Hi ha diferències en la percepció del procés segons el suport que reben?

PG9: Com creus que hauria de ser, en un escenari ideal, el tractament institucional de les víctimes de TSH sexual? (PIC 5)

Annex 2. Entrevistes transcrites

Annex 2.1. Entrevista Subjecte 1

E: Vale, bueno, primero, muchas gracias y después todo va a ser grabado. Solo se va a usar para la Universidad y vas a ser completamente anónimo. Vale, no va a salir tu nombre ni nada.

S1: Vale, pero mi Castellano, tampoco, no va a haber ningún problema, ¿no?

E: No pasa nada, solo yo lo tengo que escuchar.

S1: Vale, OK

E: Vale, primero necesito que me digas ¿qué relación tienes tú con tu trabajo, con las víctimas de tratado explotación sexual?

S1: ¿Qué relación tengo?

E: O sea, en tu trabajo, o sea, cómo contactas con ellos, o sea, qué contacto tienes con ellas.

S1: Hace tiempo, vamos a escuchar primero y luego grabamos.

E: Vale (piquen al timbre). Espera, vamos a abrir.

(Aturem la gravació per obrir la porta, la tranquil·litzo i li dic que no es preocupi, que només ho he d'escoltar jo i que no cal que contesti tot, només el que vulgui o sàpiga, es relaxa i continuem on ho havíem deixat)

S1: Depende de la persona, depende, depende de la situación. Depende, vale, vale cuando se trata de acompañamiento. ¿Quieres saber no vale acompañamiento?

E: Sí.

S1: Acompañamiento, vale. Cuando es con policía, el mío es para traducir.

E: Vale.

00:01:09 S1:

Porque muchas de chicas nigerianas querían, no entienden bien el castellano y también cuando le dan un traductor que habla inglés, americano o inglés más alto tampoco le entiende. Así que mío es hablar con ellos con *pitching english*, lo que

llamamos *pitching english*, que es nuestro, no es nuestro idioma, sino inglés, pero barato, yo lo llamo inglés barato.

E: Vale, entonces ¿Cómo es este primer contacto con las víctimas? ¿O sea, cómo tú sabes cómo llegan hasta ahí, o sea, cómo va todo? ¿Cuál es el proceso?

S1: Depende, la fundación me avisa. Cuando ya están aquí me han avisado: Oye, Jane tienes que ir con una chica de acompañamiento. A veces no voy sola, voy con un abogado que lleva el caso y el mío es traducir cuando llegamos a la policía.

E: ¿Vale, y las víctimas siempre pasan por la policía o no hace falta?

S1: Depende de cómo han llegado la mayoría sí que pasa por la policía.

E: Vale, entonces ¿Tú sabes más o menos qué protocolos sigue la policía como para garantizar la seguridad de la víctima?

S1: Eso no podía explicarlo. No, no, no, no. A mí me avisa cuando ya esas las cosas ya está solucionada. Me llaman tú. Ya es para traducir. Cómo llegan, el protocolo que siguen... No, no puedo explicar mucho de esto.

E: No, vale. ¿Y tú sólo estás con la policía o también haces después judicial?

S1: Cuando estoy con la chica adelante hay policía al lado. Hay un abogado que lleva el caso al lado también.

E: Vale, y estas chicas que normalmente cuando tú vas no saben el idioma ¿Cómo se sienten, o sea, ¿cómo tú percibes esa ese momento?

S1: Ya bueno, cuando es una chica nigeriana que no entiende castellano y habla bien inglés, tampoco. Primero me *I introduce myself*. Perdona eh.

E: Puedes hablar en inglés un rato, ¿eh?

S1: *Ok, I introduce* y hablo de nuestro idioma, le pregunto, ¿habla mi idioma? Que es edo ¿o escucha inglés? Hay algunos que me dice, Oye, en inglés me va a costar. Te hablo en edo, tu conviertes en el catalán, en catalán no, en castellano. Algunas sí, algunos también que hablan inglés, que me entienden de *pitching* y hablamos

pitching. ok lo que no entiende mi idioma, hay mayoría que no entiende mi idioma tampoco que es edo y hablamos *pitching english*.

E: ¿Y tú, en qué fases las acompañas solo con la policía?

S1: No. No sólo con la cosa, después de policía, si hay otro acompañamiento, tema médico y tema, por ejemplo, para poner una huella con policía también, y para, eh, cómo es el otro, sí o médico y lo que sea, sí.

E: De papeles, todo... Vale y durante todo este proceso, ¿quién más está con ellas? ¿O sea, aparte de ti, quién más las acompaña?

S1: Normalmente si son nigeri... chicas africanas, sobre todo nigerianas, yo siempre estoy con ellas para acompañarlo por es lo que es, lo que tiene que hacer a veces también para hacer entrevista aquí en la oficina. También lo único con Natalia o con la abogada o con quien sea, si no hay este *they don't have the understading between themselves*, si no entiende entre ellos, tengo que estar presente para traducirlo.

E: Vale, (silenci, decideixo saltar algunes preguntes més tècniques perquè he aconseguit que es relaxi i no vull trencar el clima) voy saltando las partes, que no, porque hay cosas que son tipo de abogados, que le voy a preguntar a Laura y todo.

S1: Ah, no, no no (riu).

E: vale, vale entonces cuando las víctimas declaran, ¿cómo, sea, ¿cómo es esta declaración? O sea, ¿ellas cómo se sienten?, ¿están tranquilas?, se sienten escuchadas?

S1: Bueno, muchas de ellas están nerviosas,

E: Muy nerviosas.

S1: Sí, muy nerviosas, pero mi trabajo es tranquilizarla. Oye, Relájate, estamos para ayudar, no es para hacerte daño porque hay muchas que tiene miedo, que no sé qué voy a decir, a lo mejor me equivoco, ¿qué me va a pasar? Y yo intento, oye, relájate

tú piensa y luego habla, no corra, porque aquí no estamos para juzgar nadie, sino para ayudar. Así que... (sembla que vol seguir parlant)

E: Vale, vale, di, di.

S1: no, no, no, que si no me voy a otro lado.

E: Vale, y entonces tú las tranquilizas, pero las demás personas, por ejemplo, la policía, cuando tienes tema juicio, ¿las tranquilizan también?

S1: Depende de policía, hay algunos que no, la verdad que no, y hay algunos que vale, no, no te preocupes, estamos aquí para ayudar y hay alguno que oye, responde, ¿sabes? Así que hay diferente tipo.

E: Vaya. ¿Vale, y en los casos que hay juicio tú también las acompañas?

S1: No, nunca he ido.

E: ¿Nunca has ido al juicio?, vale, y ellas cómo ¿cómo viven este? O sea, antes de ir, ellas quieren ir a o sea, ellas quieren que haya juicio o la mayoría no quieren.

S1: Depende del caso. Hay algunos casos que son muy claras que la persona de verdad le ha hecho sufrir. Eso sí que quiere ir a juicio. Quiere, quiere a final de la historia. Quiere saber cómo acaba si la persona va a recibir su castigo o no.

E: Pero hay otros casos que no...

S1: Hay algunos que caso cuando ya ha pasado por mucho tiempo lo mejor, la persona ya no está aquí en España ya no sabe dónde encontrarla, eso yo, solo hace la denuncia y déjalo usar.

E: Claro, o sea, ellas no, no, no tienen tampoco mucho interés a veces en este juicio.

S1: Algunas sí que tiene interés, pero si la persona no está aquí, para que vaya a juicio, no hay nadie, así que lo dejan así.

E: ¿Y alguna vez tú has estado con alguna chica que sí que haya ido a juicio y que tú conozcas cercana?

S1: Que ha ido a juicio, pero yo no he ido con ellos. Sí conozco alguno, sí.

E: ¿Pero, y qué tal? ¿Cómo lo han vivido ellas? ¿Cómo se han sentido?

S1: Muy mal, muy mal, porque algunos no ha acabado bien.

E: No han acabado bien.

S1: No.

E: ¿Qué quiere decir que no han acabado?

S1: Que la persona no han recibido el castigo que tiene que recibir. Sobre todo hay una chica que yo conozco, que después del juicio ha sido como destrozada, con todo lo que he sufrido me ha violado, me ha hecho eso me ha hecho el otro me ha hecho y al final me dice que no hay juicio, que no puede hacer nada porque había un error en el juzgado, no. Estaba destrozada la chica.

E: Claro, y las que van, o sea, las que conoces que hayan ido, les ha ido bien en la mayoría o la mayoría mal.

S1: Eso a veces no te voy a poder decir mucho porque a veces cuando van a juicio ya no me avisan porque yo ya estoy haciendo otras cosas. ¿Sabes? ¿Con otro acompañamiento? Ahí ya no me interesa, es lo que hacen. Ahí ya se acabó, pero muy poco que he conocido que haya juicio y no, Que no, no muy bien, pero hay una también que ha ido un poco. Parece que está un poco más o menos, más o menos que quiero decir que la persona recibió su castigo, que tiene que pagarle algunas cosas que *what she obtains before, they have to pay some parts*.

E: ¿El dinero no? claro. Este dinero, por ejemplo, ¿normalmente se les da o no o nunca llegan a recibir dinero? ¿O sea, es habitual que reciban esta indemnización o no?

S1: En lo que yo conozco no.

E: No. Vale, vale, y ya está. Ya acabamos espera, eh. Una última pregunta.

S1: Vale, ya está.

E: Tú, si tuvieses que cambiar algo, ¿qué cambiarías o no cambiarías nada?

S1: ¿Sí, tengo que cambiar algo...?

E: Para que las chicas estén mejor en a nivel no, aquí en APIP digo a nivel...

S1: Ya lo sé, a nivel general oye, aquí sí que hay que cambiar muchas cosas, pero, nose, *really i dont know* pero yo creo que hay muchas cosas que tiene que cambiar nivel de protección y todo esto sí, porque imagínate ahora el tema de y yo solicito un asilo, me responde. ¿Después de 4 años o después de 5 años? Mi familia algo esta, pasando por ahí no puedo hacer nada. Tampoco voy a poder ayudar a mi familia. Hay que cambiar muchas cosas, sobre todo de tema de documentación.

E: Ya.

S1: El tema de documentación, porque hay muchas chicas que lo ha pasado muy mal. Y al final, a veces por un pequeño error o porque se han olvidado alguna cosa *they become victims again, is like, they become victims you know not the...* Así que eso sí que si quiere cambiar cosas, que tiene que cambiar una cosita, sobre todo cuando se trata de *protection about one*, y también le da facilidad para poder obtener documentos para poder por lo menos vivir bien.

E: Ya.

S1: Porque hay mucha gente, hay muchas también que ahora tiene, o sea, el problema de salud mental por este mismo problema porque no hay salida. No hay salida. No, no, no, no puedo ser conseguir documento, no puedo trabajar y tengo presión de familia y no, no sé qué va a pasar conmigo aquí después de tututú. Algunos habla solas ya en la calle, entre hombre y mujer. Estamos hablando de mujeres, pero los hombres pasan lo mismo. Conozco mucho, Entre mujeres y hombres, muchísimo, así que *I try to give solution in the area of documention, very very important, that's all.*

E: pues muchas gracias.

S1: De nada, cariño. Espero que que puede elegir algunas cosas que te vaya a ayudar.

E: Sí, seguro.

Annex 2.2. Entrevista Subjecte 2

E: Hola, moltes gràcies per participar en aquesta investigació. L'objectiu és entendre millor com és el tracte judicial amb les víctimes de tràfic amb finalitat d'explotació sexual. El teu nom pot ser completament anònim i en cap moment aquesta informació sortirà més enllà de presentar-se en un treball de final de grau a la Universitat Autònoma de Barcelona. Llavors voldria que confirmessis si estàs d'acord amb que estiguis gravada.

S2: Estic d'acord

E: Vale, moltes gràcies. Llavors per començar una mica m'agradaria saber quin és el teu rol professional i quina relació té amb les víctimes de tràfic amb finalitat d'explotació sexual.

S2: Vale, jo soc psicòloga, el meu rol aquí a la Fundació APIP ACAM és des de l'acompanyament a la identificació de possibles víctimes de tràfic d'éssers humans, a l'atenció ambulatoria a oficina, ja sigui a nivell psicològic, com també a nivell social. I després també m'encarrego de les prospeccions, tant de carrer com de web per veure bueno, una mica per veure la part, detectar possibles víctimes de tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual.

E: Vale perfecte. Llavors jo el que voldria saber una mica és com tot el procés judicial, més o menys quin recorregut es segueix i com funciona a nivell més pràctic diguéssim, llavors m'agradaria preguntar-te com es desenvolupa el primer contacte de la víctima amb les autoritats policials en general, com arriba el sistema, o sigui, quin és el primer punt de contacte que hi ha.

S2: Vale en principi quan les, quan la policia, en aquest cas la Policia Nacional que té la competència en estrangeria, identifica una possible víctima de tràfic d'éssers humans, la llei, el que diu és que aquestes persones poden estar acompanyades d'una entitat especialitzada. Vale, en aquest cas, pues una ONG ja t'ho diu i aleshores en nosaltres, des de la policia, des del grup de UCRIF, que és el grup que està especialitzat, ens avisen i nosaltres tenim normalment tenim el primer contacte allà directament a dispositius policials, a comissaria normalment. Aleshores la víctima

normalment ja està allà i quan arribem ja li hem d'explicar una mica els drets que té. Que després també és important que en aquell en abans de l'entrevista, la policia li ha de, li imprimeix tot lo que serien els seus drets, però a vegades pot passar que no tots els professionals ho facin aleshores, la nostra responsabilitat és que la víctima sàpiga quins són els seus drets i quines són les seves garanties si decideix denunciar o fer l'entrevista d'identificació, que en aquest cas seria si és identificada, té l'opció d'acollir-se, si t'identifiquen com a víctima de trata és que apliquen la llei, que és el 59 bis i lo que diu la llei de la llei d'estrangeria és que pots obtenir-la la, el permís de residència i treball per circumstàncies excepcionals. I després la que tens dret a l'accés a en que en aquest cas seria el subsidi ara mateix extraordinari per violència sexual. Després una mica expliques tot això.

E: Vale, perdó t'he tallat?

S2: No, no, que va.

E: Vale, en aquesta explicació tot el tema de drets ho expliqueu vosaltres i no ho fa la UCRIF en aquest cas.

S2: La UCRIF hauria de fer vale, però pot ser que no ho fa. O sigui jo m'he trobat situacions que no, que a vegades ho fa, però potser la informació que dona no és del tot verídica, és a dir, normalment sí, eh. Però hi ha hagut casos que, per exemple, jo m'he trobat què és el fet de o declares o... has de declarar perquè si no declares no, perdràs el teu permís de residència. Però realment no és així del tot, la persona pot declarar o no declarar, si no declara, igualment saps se li pot donar. Es pot aplicar el 59 bis en aquest cas, no? Pues a vegades sí que és veritat que depèn de quina situació la policia fica com molta pressió en el sentit de que vol una declaració perquè estan investigant un delictes. I pressiona molt en el fet de declaració i donar certa informació que no sempre és del tot certa.

E: Vale llavors el tema de l'idioma, si tota la gestió de traducció es fa des d'ONG, perquè clar, no sempre és, no és obligatori que hi hagi una ONG acompanyant- les o sí?.

S2: En principi el seu dret. El seu dret és que s'acompanyi. La persona pot decidir si vol ser acompanyada o no, però normalment no. Jo no m'he trobat cap cas que la persona hagi dit que no. Sí que m'he trobat casos que no se l'ha avisat i no ha estat acompanyada. Però persones que no vulguin estar o ser hagin decidit renunciar a la assistència. No m'he trobat cap. I lo altre no sé què m'has dit ja.

E: La traducció.

S2: La traducció normalment si és un idioma, o sigui per exemple si, normalment la fica la policia, fica els traductors, sobretot pels casos d'això, són més casos d'aeroport, perquè hi ha una altra via de que poden venir que es poden enviar de l'aeroport i és veritat que actualment a l'aeroport normalment les usuàries solen venir d'Àfrica i solen parlar algun dialecte dels països d'allà. I aleshores sempre ve traductor. Si no és castellà, sempre tindrà un traductor, inclús amb anglès et vindrà. O sigui que...

E: Vale, llavors una mica sobre les vies d'arribada que deies quines són com les principals aeroports i...

S2: Aeroport i comissaria són les principals, aeroports perquè normalment els casos que he trobat l'aeroport és perquè arriba una persona que paren per un jo que sé, per temes de passaport o perquè ve indocumentada o perquè el passaport que porta pues potser no és seu, és fals. Lo que sí llavors la paren i li fan una primera entrevista, normalment. Els casos que m'he trobat és perquè la persona sol llicitat protecció internacional i en el seu relat de protecció internacional la, la persona que em sembla que és la *la oficina de asilo y refugio* això la XXXX li preguntaràs millor perquè ho sabrà millor, però detecta alguns indicis i aleshores és quan activa la UCRIF i ens activa a nosaltres i llavors nosaltres ens desplacem a l'aeroport i allà es fa l'entrevista detecció. L'altra via és directament per operatius policials, que és la mateixa policia que t'avisa i després una altra via és que tu detectis amb l'entrevista inicial que li fas a la usuària quan ve a l'oficina hi hagin indicis, aleshores és la meva funció. És fer com el relat per detectar. Bueno, veure-ho tot, veure com és el relat, l'estructura, la fiabilitat del relat i si veig que hi ha indicis.

pues passar-li a l'advocada i que ella bueno, té una cita i explica, i fa com tot el procediment judicial per presentar-ho.

E: Vale només perquè quedi constància que a l'oficina s'atenen no només víctimes d'explotació sexual, sinó que també s'atenen víctimes de prostitució.

S2: Sí, exacte. A l'oficina atenem víctimes de trata, possibles víctimes de trata i col·lectiu de prostitució en general.

E: Vale, a partir d'aquí què es fa?

S2: Depèn de la situació. Es pot es pot demanar testimoni protegit, lo que passa és que el testimoni protegit també una altra cosa que has d'explicar la víctima perquè la policia no sempre ho fa, és que pel fet que sigui testimoni protegit no vol dir que no se sàpiga qui són saps perquè al final si jo no et dic, si jo no t'estic ficant el teu nom, però t'estic ficant que tens una germana que no sé què, que saps vull dir que vius al carrer i no sé què, pues la part contrària perquè la part contrària sí que té dret a llegir-ho, lo que no es té és la informació de qui ha declarat saps, aleshores això és una cosa que li has d'explicar la víctima i després has d'intentar amb la policia fer com, ficar, o sigui que a la declaració no surt informació personal que pugui que l'altra part contrària pugui endevinar qui és la persona, saps. Per això que això és una altra cosa que li has d'explicar la víctima que encara que siguis testimoni protegit no vol dir que la part contrària no pugui sapiguer qui ets i s'intenti posar en contacte amb tu saps?

E: Vale, llavors un cop surten com d'aquestes dependències policials diguéssim quin és com el següent pas. En el cas de les víctimes, o sigui que es fa amb elles, a partir d'aquí ha passat, només ha d'estar derivades amb una fundació o encara hi ha com una espècie de suport a nivell institucional?

S2: Normalment quan surten de, si les identifiquen en el cas de la nostra fundació tenen dret a entrar pisos. Vale per nosaltres els pisos, a la fundació tenim 3 pisos, però els pisos estan destinades a víctimes de tràfic d'éssers humans només, el col·lectiu de prostitució no pot entrar en els pisos, per exemple, i aleshores acabarien en acollida integral en un període on s'entén que és fins a la obtenció de

la documentació. I després una mica és obtenció de documentació dret, o sigui que tingui accés a tot lo que serien els les prestacions socials, així com tot una part d'inserció i una part formativa. I quan la persona ja està com a la que a la última part hi ha, també està atesa psicològicament, que això m'ho he oblidat. I quan ja està en un punt ja de sortida, que és quan ja està fent tota una inserció laboral i aconsegueix una feina més la prestació que està cobrant, pues això ja s'entén com que ja està sortida. Després sí que si ella al final ha, ha declarat, després tot el procediment judicial del tema de del judici, que això pot ser després de quatre anys, eh tres anys, vull dir que això al final també són situacions. Que acaben sent molt llargues i que en el procés de recuperació hi hagi, hi pugui haver, això és hi pugui haver una mica una revictimització. Saps, perquè al final són persones que passen per processos molt durs, però que el potser el judici tarda, pues quatre o cinc anys i que al final elles acaben construint també una nova vida, però potser al cap de quatre anys has de tornar una mica a reviure tot lo que havia viscut. Llavors són processos que solen ser llargs en els casos de...

E: Clar, perquè en el cas que acabi havent un judici, totes les proves que es fan fins, o sigui tot el procés que passen. Per exemple, el procés de tenir un advocat d'ofici i de totes les proves que han assistir totes les declaracions. Tot això hem qui les acompanya, diguéssim en el cas que, per exemple, pues no parlin l'idioma i no ho sàpiguen.

S2: Això no, no t'ho sabria dir perquè jo aquí sí que no acompanyo. Normalment ho fa la XXXX, ella sí que t'ho dirà millor, però em sembla que ho fa a veure com d'acompanyament, però la XXXX tampoc entra al, no es fica com a, no sé com dir ho saps.

E: Sí, sí ja t'he entès. Vale llavors en les declaracions prèvies de les víctimes, si no ho saps, pots dir com no, això no... Vale en les declaracions prèvies que es fan a les víctimes. Quins mecanismes de protecció es fan servir? O sigui lo que has dit abans de testimoni protegit, per exemple, es fan declaracions constantment o fan una prova preconstituïda o...

S2: Depèn dels casos normalment. O sigui, jo m'he trobat de testimonis protegits. Llavors lo que s'intenta, per exemple, per protegir la víctima és que si han de prendre declaracions i són més d'una, dos o més de tres víctimes, que s'intentin fer totes el mateix dia, perquè llavors quan varies persones declaren el mateix dia després és com molt, molt més difícil que la part contrària se sàpiga, qui és qui o què ha declarat, això és lo que intenten. I lo de les proves preconstituïdes, sí que ens hem trobat casos però t'ho respondrà la XXXX això perquè aquí sí que ni idea.

E: I durant tot aquest període, cada vegada que hem d'anar com a fer algo a nivell judicial, tal quin impacte té en elles, o sigui com més des de l'acompanyament, no tant judicial, sinó més de suport de quan venen aquí o quan expliquen l'impacte que tenen. Elles tenen ganes del judici o és més...?

S2: Ganes no en tenen perquè al final ganes de reviure tot el totes aquestes situacions tan dures i sobretot en els casos de trata hi ha molta violència sexual. Al final ganes de fer el judici no en tenen. Tenen ganes de justícia. Lo que pretenen, lo que més ganes tenen elles al final es de refer la seva vida i de que la persona pagui pel que va fer, que això a vegades no succeeix. Després també és tot un altre procés que al que s'han de d'enfrontar, però al final, quan tu vas a un judici i sobretot elles són moments de molt, molt tensos.

E: I la implicació de la víctima en el judici sigui com és, elles van i participen? O sigui, per exemple, la XXXX em comentava l'altre dia que moltes no saben ni quin dia el tenen. O sigui, com que no formen part d'aquest judici.

S2: No t'ho sabria dir, d'això s'encarrega la XXXX, la XXXX té tots els judicis. La XXXX sí que fa una preparació abans de judicis i les cita abans d'aquest dia, explica com anirà més o menys les preguntes que els que li poden fer les prepara. Lo que passa és que a vegades això com que tarden tant en donar-te una sí potser és això. Vull dir, son tres anys, quatre anys després o dos o tres anys després aleshores sí que en aquest cas són la XXXX sí que les prepara, però clar, vull dir, a vegades no, no ho sabem perquè porten, estan fent la seva vida saps i de cop es en plan vinga ara fins al judici a recordar la història que va passar fa 3 anys.

E: I un cop passen com tot aquest procés, o sigui quin és el resultat diguéssim o elles com veuen aquesta experiència? En total, com per saber vosaltres com ho veieu.

S2: Com veu l'experiència del procés judicial?

E: Sí.

S2: Jo dels pocs casos que conec, llavors no t'ho puc, o sigui la XXXX t'ho dirà millor perquè porta més temps aquí però jo els pocs casos que conec va ser súper negatiu. O sigui, justament va ser súper negativa perquè he que és el cas que t'explicava la XXXX l'altre dia d'una de les usuàries que al final no va haver-hi per problemes de burocràcia, de quan ho vam, de com de un procediment que va fer el jutge malament es va arxivar aleshores... Ja va ser directament que en principi era testimoni protegit i es va topar amb la amb els, amb els tractants i en principi no es podien topar. Llavors ella ja va entrar al judici amb una amb un amb un nivell emocional saps brutal. I després al final per arxivar el cas i per, perquè vull dir per no fer justícia, no? Per no sortir condemnats els tractants aleshores jo la veritat per les experiències que tinc al poc temps que porto no han sigut positives. Segurament hi hauran, o sigui, hi hauran casos de que sí que s'ha fet justícia i la i la víctima... Bueno és que al final també la compensació sempre és econòmica i aleshores fins a quin punt els diners t'acaben compensant tot el que has viscut.

E: Sí. Llavors, pel què dius entenc que la majoria dels casos o no arriben a judici o no, o el judici surt com impune diguéssim. Els que no arriben a judici, perquè, o sigui quin és el motiu de que no arribin a judici? Perquè elles no volen o perquè?

S2: Perquè o no hi han suficients proves, perquè pensa que també o sigui són entorns on costa molt perquè ja són entorn molt, molt tancats i costa. A vegades vull dir costa molt treure proves fiables davant d'un judici i hi ha vegades que hi ha hagut operatius que potser portaven un any dos anys darrera investigant i al final... Costa molt, com que són escenaris que estan poc controlats, es al final com la violència de gènere saps que tu puguis provar davant de d'un jutge tot el que ha passat molts cops acaba sent la teva paraula contra la de l'altre no, i aleshores molts cops elles... O que la investigació al final no, no hi ha suficients proves i per tant, no va a més.

Jo crec que és un dels dels casos que us passa més. I l'altre pot ser, no se m'he perdut.. Jo crec que és un dels casos que passa més que necessiten, com moltes proves i són entorns on no, on és molt difícil treure proves que siguin fiables davant d'un jutge.

E: i creus que la seva percepció del procés judicial canvia, segons si clar, no sé si és conegut algun cas on no hagin tingut suport i després hagin tingut o la diferència entre persones que no han tingut suport i després sí o sí. I sí les que sí que n'han tingut...

S2: Hi ha un cas per exemple d'una, a més de l'any passat, d'una usuària que la van Bueno, ella va venir aquí derivada, imagina't havia passat com per dos fundacions, perquè ella va ser, la van treure d'un operatiu policial que va passar a Andalusia em sembla bueno, no sé on, i llavors no li van oferir el fet de que podia ser atesa per, a l'inici no li van oferir que avui està atesa per una entitat social. Després li van oferir però tampoc perquè no es van moure. Vull dir que al final havia passat per dos entitats, no coneixia els seus drets, no sabia de què anava tot el procediment i quan va arribar aquí, pensa que a estava perdudíssima. Perquè després també és una altra cosa, si a tu identifiquen, després tens com et donen un termini per treure la documentació si no te la treus en aquest termini la perds. Després no sé com es fa, eh, però vull dir que si necessites assessorament jurídic, perquè si no la policia, perquè aquesta persona lo que li va passar és que la policia li va dir, li van donar com un telèfon en plan nosaltres estem aquí per tot i el moment que va declarar... (gest d'adéu). Es una entitat social la que t'ha d'ajudar ja saps? Aleshores també hi ha de tot. O sigui jo crec que la que la policia farà la seva feina, i es identificar i moltes vegades que ho fa molt bé i tot el que tu vulguis. Però al final la policia té la declaració, i un cop la declaració o ets ajudada per una entitat social o et quedes una mica en *el limbo* de dir que és lo que ha de fer perquè no t'ho explica la policia. Lo que ha de fer la policia es informar-te dels teus drets, però després tota, la totes, les, lo que has de fer tots els passos que has de seguir, o tens algú que te'ls explica, o te'n vas a una entitat social o ho has de fer tu sola.

E: Vale i ara pues per acabar una mica ja a *modo opinión personal* totalment, m'agradaria saber quin creus tu que seria com un escenari ideal d'aquest tractament

de víctimes, o sigui, si creus que o sigui si creus que ara està bé i és que simplement és un tema complicat d'abordar o si faries alguna millora o...

S2: Mira jo crec, o sigui les coses que milloria, que també és una mica utòpic en aquest sentit és que els serveis estessin, estiguessin com una mica més ben formats, la pròpia policia, inclús a vegades que atenguessin o sigui que o sigui lo que crec és que a vegades l'atenció cap a la víctima és com molt Freda i com que tu per exemple tu com a policia, pues estàs acostumat a cada dia a treballar a la comissaria i fer no sé quantes declaracions, però per la víctima són entorns que ja de per si doncs dona molt de respecte i aleshores hi ha vegades que és com vinga farem això, pum, pam, saps. I com no hi ha com un previ, perquè la les entitats tenim aquest deure, però la policia no. Les entitats especialitzades perquè més o menys ens han format, eh, i no només la policia, allò que de serveis sanitaris. Vull dir serveis socials, falta una mica de formació en el qual de com tractar la víctima i també d'explicar, en cas de policia i... tindràs un mixt aquí de molta informació i ja ho ordenaràs (riu).

E: Sí, sí.

S2: En cas de policia. De una mica d'explicar-ho bé de perquè o sigui què és lo que van a fer, perquè serveix tot això, saps com una mica, una *puesta en escena* i després anar o sigui a l'entrevista de de *menos a mas*? Vull dir, començo per coses més generals i després ja poc a poc vaig abordant i després ja, quan ja he creat com a clima hi ha més de on la dona ha perdut una mica la por saps la la la...,

E: Sí, un espai de comoditat.

S2: Exacte pues ja anar a les preguntes més dures, però a vegades es perd com tot això, per la víctima és molt, és molt difícil. I és i és i és dur. i això sí que ho milloraria i de cara als serveis socials de serveis socials. També no que hi ha vegades que la gent s'oblida una mica i deixa i està acostumada a veure, pues com la interrupció de l'embaràs. Vull dir, hi han hagut un hem usuàries que al final s'han quedat embarassades de de consumidors. Llavors el fet d'anar allà i i sentir-se jutjades per per l'avortament i sí, una mica el tracte que reben, no si hi hagués una mica més de formació, potser això no passaria.

E: Ja, sí sí i perdó, eh jo, ja se que t'he dit que era el final però és que ara has comentat això dels espais que són com molt freds i tal com o sigui, tu saps com són aquests espais, o sigui físicament, si em pots dir com una mica...

S2: els espais de la comissaria son, al final és una taula, tens les dos policies mentre un escriu l'altre et fa la pregunta. I ella està davant i perquè al final està i nosaltres estem al costat de la víctima i si hi ha intèrpret, està al costat de la víctima també. Però vull dir clar si no hi ha persones, també al final és la víctima i té dos persones al davant que li fan, vull dir que no li donen cap tipus d'explicació que final és fer un escrit i l'altre va preguntar, va preguntar i a vegades vull dir la el to que utilitzen tampoc és que.... aquí m'estic cagant amb la policia, però també hi ha policies que també fan bé la seva feina, eh.

E: No et preocupis que això no ho sentirà cap policia.

S2: Però que jo crec que és que per la víctima. És que és molt fred saps, vull dir que a vegades potser és que tampoc et sabia dir potser una millor manera de fer-ho eh, però jo que sé fer l'espai una mica ni que sigui oferir aigua o oferir menjar, es que no t'ofereixen ni aigua.

E: Ja si un cafè un algo, ja...

S2: Saps o algo tal mira farem això, vols prendre un cafè abans o necessites tal no? Pues una mica relaxat fer i intentar que l'ambient és relaxat, sigui més relaxat. Saps.

(piquen al timbre i anem a obrir la porta)

E: Vale i no sé què estàvem dient. Sí, l'espai, apart de l'espai, son dones les que entrevisten?

S2: No sempre la veritat. Això sí, no sempre qui estigui a la a la unitat, però m'he trobat de tot, et diria 50, 50,

E: I a, l'aeroport, l'espai com es més o menys

S2: Normalment és que l'aeroport és complicat, perquè normalment quan anem a l'entrevista aeroport ja són dones que, potser perquè pensa que la vull dir en el

moment que que hi han possibles indicis potser la persona porta tres o quatre dies dormint en la en les en les instal·lacions de la Policia Nacional, la de l'aeroport eh? Vull dir que hi ha com unes sales on la gent es dorm fins que...

E: Si, les tenen allà com retingudes fins que de cop i volta troben...

S2: Fins que entren o no, o sigui estan en, pensa que normalment en els casos de de que hem tingut, que a lo millor perquè demanen protecció internacional i per una entrevista hi ha detecten indicis i ens fa i ens avisen, quan tu demanes la protecció internacional fins que te l'emeten a tràmit la sol·licitud poden passar jo que sé quatre o cinc dies. Aquests cinc dies tu no pots ni entrar país. Vull dir et quedes dormint. Bueno t'has de passar el dia a les disposicions que hi ha en allà a l'aeroport. I aleshores potser és això et venen i la persona porta dos dies dormint a l'aeroport. Sí que òbviament tenen contacte amb els telèfons mòbils i tal, però normalment quan et venen et venen o sigui les que recordo, les entrevistes a l'aeroport, les dones que et venen n'venien com molt cansades amb, que tu les veus d'aspecte com molt cansat com amb els hombros com una mica així en plan encorbats. Llavors també és una altra, o sigui això també és un altre punt que influeix, saps el fet de dir porto dos o tres dies aquí no se la *incertidumbre* de dir em tornaran al país d'origen. Llavors això és una mica complicat també per elles, vull dir el fet de de tenir d'estar tres o quatre dies tancat allà que no pots fer res no pots sortir a l'exterior no pots fer..

E: Si, no i que influeix al final després a la declaració.

S2: Exacte.

E: Vale pues moltes gràcies pel teu temps.

E: A tu.

Post entrevista: el subjecte 2 i jo ens quedem parlant una estona del tracte policial, que és el que ella ha viscut més. Em comenta que normalment hi ha un home i una dona, o dues dones però que no hi ha dos homes. També m'explica que els hi costa molt identificar una víctima com a víctima, que quan el relat costa o quan no pot aportar proves no se la creuen. Em comenta que per ella és més habitual trobar

policies molt desagradables, i que quan troba algú que ho fa molt bé i que té un bon tracte es sorprèn.

M'explica també que les compensacions econòmiques no arriben mai, que ella no coneix cap cas.

Annex 2.3. Entrevista Subjecte 3

E: Bé bon dia. Moltes gràcies per participar en aquesta entrevista. Primer de tot informar-te que tot el que es parli aquí serà estrictament confidencial que el teu nom no té per què sortir enlloc i que simplement s'utilitzarà per fins acadèmics i que en principi només sortirà al meu TFG i que no hauria de transcendir a cap altre lloc. Tot serà gravat per ajudar per la transcripció d'entrevista i m'agradaria que confirmessis si estàs d'acord.

S3: Si

E: Vale. Aquesta és una entrevista pel meu treball de final de grau que tracta sobre el tracte judicial de les víctimes de tràfic amb finalitat d'explotació sexual. Llavors hem per això mateix m'agradaria saber quin és el teu rol professional en relació amb les víctimes de tràfic amb finalitat d'explotació sexual.

S3: Vale soc jurista especialitzada en TSH i dret d'estrangeria de la fundació APIP ACAM, treballo en un programa de dones que atén a víctimes d'explotació sexual, TSH i prostitució vulnerable. El meu rol és precisament l'acompanyament jurídic, des de la Fundació no representem en procediments penals com a representació lletrada com a tal, però sí que assessorem i acompanyem els temes judicials, procediments d'estrangeria qualsevol tema jurídic que puguin tenir les víctimes que tenim.

E: Vale perfecte. Llavors l'objectiu és analitzar una mica les diferents fases del procés que passen aquestes víctimes. Començant pel principi, si em poguessis explicar una mica com es desenvolupa aquest primer contacte de la víctima amb les autoritats de qualsevol tipus, però en teoria policials no per seguir una mica l'ordre.

S3 Pot passar en general de dues maneres, o bé perquè la mateixa víctima identifica la situació i per tant, pot bueno tres maneres en realitat, perquè la mateixa víctima i identifica la situació i es dirigeix a una autoritat policial. Eh o un altre professional li explica el que ha passat i llavors aquesta professional dirigeix a les autoritats policials. O perquè una tercera persona i ho posi en coneixement de les dades policials i veus llavors a partir d'aquí es detecta o bé per una investigació policial prèvia que porti a un entorn d'explotació i en aquest de dació s'identifica la víctima i se li demana si vol en aquest context, quan ja ha estat detectada fer una declaració, no.

E: Vale llavors per accedir i diguéssim a la seva condició com a víctima. És obligatori que passin pel procés policial?

S3: Perquè una víctima de traficant de tràfic éssers humans sigui reconeguda com a tal sí que ha de passar pel procés policial perquè són les úniques que tenen competències per a identificació de víctimes. No passa en tots els països, però a Espanya la única. Les úniques persones autoritzades per determinar l'estatus jurídic de víctimes són d'autoritats policials de rang estatal o autonòmic, és a dir, en el cas de Catalunya, Mossos, Policia Nacional, Guàrdia civil. Per exemple, si anéssim a la GUB, la Guàrdia Urbana hauria d'eleva i la víctima hauria de tornar a declarar perquè no pot no pot edificar la Guàrdia Urbana de cap municipi com a tal. Llavors sí que és necessari que vagin expliquin la situació i és el criteri policial el que determina si una persona identificada com a víctima o no.

E: Vale, o sigui que tot i que hi hagi com una explicació de la seva situació com a víctima, poden ser considerades no víctimes.

S3: Exacte. Aquesta entrevista no és una declaració com a tal, se li dona una entrevista, identificació i l'objectiu és que la persona exposi el que li ha passat pot aportar documentació si vol o si ens coneix ja nosaltres l'ideal és que hi ha aquesta entrevista des del primer moment vingui acompanyada d'una entitat, ja sigui perquè ve nosaltres o perquè la policia ens truca. I per a pues els seus drets per guiar les preguntes una mica millor, a vegades no i la, la idea és que en aquesta entrevista

explica la seva situació i la policia valora si, en base al relat explicat hi ha indicadors suficients com per identificar.

E: Vale i durant tot aquest procés policial em podries dir una mica quins protocols es segueixen per garantir la seguretat i bueno, sobretot la protecció de la víctima?

S3: En aquest cas no hi ha. No hi ha un protocol de seguretat, bàsicament perquè en aquest en aquest procés d'identificació que no es denuncia, en teoria és un document intern, és a dir, aquesta informació només arriba la policia. No es converteix després en una denúncia i per tant, no es remet al jutjat ni té conseqüències per als agressors fins que la víctima no ho decideix així. I aquí és quan s'activen els protocols de protecció, però per la identificació com a tal, a banda del fet de que és ja una instrucció que recomana que vagin acompanyades d'una entitat. I això no només per seva protecció o per la seva acolliment o per algun recurs social, sinó per conèixer els seus drets més en més que per protecció, que en aquest cas una entrevista que és confidencial, la fa amb, la policia i fins aquí res.

E: Vale i el el tracte amb la policia vinc a referir ara entre ells existeix algun protocol, és a dir, ho han de fer persones amb l'específic. Han de tenir alguna formació...?

S3: En teoria i en la pràctica també hi ha grups especialitzats en el TSH a cada a cada policia diferent, diguem-ne, no existeixen grups de la UCRIF de Policia Nacional existeix una unitat central els Mossos i Guàrdia civil també te grups de persones que diuen que són especialitzat en aquests temes. Llavors, en teoria, l'entrevista sempre s'ha de realitzar per una persona que tingui formació en tràfic d'éssers humans. L'altre, un altre punt és que les entitats i la mateixa les mateixes autoritats policials són conscients que falta molta formació encara entre els actors que fan les entrevistes. Perquè no sempre. Bé comptem amb professionals, no o bé, eh, perquè hi ha molta rotació entre els caps de l'autoritat policial i s'ha d'anar formant constantment a la gent que arriba. Llavors no sempre tenim un nivell de formació suficient en les en aquestes entrevistes, però els que sí que tenen una formació i una trajectòria realment són els responsables del departament per entendre'ns, no.

E: Ja, vale i durant o sigui a partir d'aquest procés en què entren en contacte amb les autoritats per dir-ho d'alguna manera, quin tipus de suport rep la víctima? O sigui, durant aquesta fase

Orador

Tot.

S3: Depèn de l'estatus que se li reconegui, Es a dir, en el primer moment que una persona es dirigeix, la importància de que la identifiquin com a víctima és que la identificació té uns drets associats.

(Truquen per telèfon un parell de vegades i hem d'aturar la entrevista uns minuts)

S3: Vale, estàvem en un tema de drets i els drets depenen molt del reconeixement jurídic. Per això és important que parlem d'estatus, no una mica jurídic. Si una persona és reconeguda com a víctima, s'actua, entren en joc uns drets que no tens si no tens aquest estatus de reconeixement. Per tant, quan tots per la porta i dius sóc víctima, em sembla que soc víctima de o tinc una denúncia que vull realitzar o el que sigui dependrà de la valoració que faci l'autoritat en aquell moment. Si tu dius que ets víctima, però no efectivament identificada, no s'activen els mateixos drets. L'altra cosa és l'actuació que fem nosaltres com a entitats amb possibles víctimes i víctimes, encara que no estiguin identificades, podem proporcionar serveis igualment. I ho fem. Amb persones en situació irregular amb persones amb possibles víctimes no identificades, no, però a nivell de dret a l'assistència el tens diferent segons l'estatus. Si el que denuncien, està considerat com un delictes de violència sexual, tindrà els drets de les que es vinculen a la bretxa social, a violència sexual perdona i si tens drets reconegut de TSH els de tràfic que són una mica més amplis que els de violència sexual per exemple. Però si tens violència sexual tens igualment opció a un permís de residència en el cas que denunciïs. Tens igualment dret a accés a prestacions socials, un cop estigui documentat, o sigui s'activen un catàleg de drets, però dependrà de cada situació.

E: Vale i en base a la teva experiència respecte a lo que deies de ser identifica o no com a víctima, és habitual un relat on no se la consideri víctima? És a dir, com legalment, em vinc a referir

S3: Hi ha hi ha bastantes dificultats en la meva opinió en relació a com comprenem el delict de tràfic. Les diferents persones i en quin criteri s'ha de seguir per fer una identificació provisional. Les entitats insistim en el fet de que davant del dubte de no estic segur s'hauria d'identificar. Perquè llavors el que s'activa és aquest catàleg de drets que li permet a la persona tenir un espai, ser acollida, per exemple, i tenir un espai, desvincular-se d'aquest entorn i potser aquesta persona prendrà consciència d'un relat que no havia pres consciència fins en aquest moment, no perquè estava vinculada. Hem de tenir clar que les víctimes de tràfic moltes vegades veuen els seus victimitzadors, com persones que els han fet un favor que els han ajudat. No? I això fins que no t'allunyes de la situació un temps i mires enrere i et queda una miqueta lluny, no ho veus o fins que no veus que hi ha altres persones al país d'acollida on aquest tracten millor que aquelles diguem. No ets conscient de tot el que t'ha passat i això ho fa el temps i una identificació provisional instantània et dona aquest temps et permet desvincular- te i et dona aquest temps. Hi ha molts altres criteris, no si no t'estan tots els indicadors no t'identifiquem. Hi ha un altre tema, que és la connexió territorial, una persona que ha estat víctima de tràfic i ha acabat a Espanya, però que el tràfic no tingui res a veure amb Espanya, una persona que ha estat explotada a Itàlia. Aquesta persona normalment tampoc troba identificació a Espanya, s'ha de tenir una connexió amb el territori espanyol perquè sigui competència de les autoritats espanyoles. Veus, això és un altre impediment si ha passat fa molt temps, si no hi ha cap element per comprovar que el relat, no? El que diu la llei és que *ante indicios razonables* d'una possible víctima de tràfic hem d'identificar. Llavors, on està el límit d'aquests *indicios razonables*? També és debatible. Llavors hem trobat casos en els que hem considerat que potser sabíem, sobretot que ens faltava informació perquè la identificació nosaltres l'entnem com un procés. Una vegada que parles amb una persona, t'explicarà tots els seus secrets, per dir-ho d'una manera que es pugui comprendre, eh, no és un secret, però no generaràs és un espai de confiança suficient com perquè expliqui tots els detalls escabrosos del que ha passat. Necessites un temps i les entrevistes d'identificació

solen ser úniques. Llavors el que nosaltres sí que a vegades entrem en conflicte és en una nova identificació. Perquè els indicis no són suficientment rellevants o en té pocs, potser, però ens falta molta informació per omplir buits o detectem mentides, per exemple, en els relats, però que normalment aquestes mentides van encaminades a ocultar, no? Eh? Elements de victimització. Llavors clar, justament si tinguéssim més temps, hi hagués més confiança. No les mentides són justament les mentides en un primer relat, no són un indicador d'aquest, no és tràfic, sinó al revés, normalment no? O sigui mentir en el primer relat és una cosa molt habitual entre víctimes de tràfic d'éssers humans.

E: I això es té en compte a nivell policial o és la vostra?

S3: Depèn dels casos, depèn dels casos.

E: I parlaves de de la de la primera entrevista aquí com una sola entrevista d'identificació tal i l'ambient. O sigui clar, perquè t'has una persona t'ha d'explicar una part de la seva vida que segurament no li vingui molt de gust parlar en veu alta. Llavors l'ambient com és, o sigui quantes persones hi ha com?

S3: En general són dos agents de l'autoritat que correspongui diguem i si tot va bé o la víctima i un acompanyant d'una entitat especialitzada, són quatre persones. Són sempre totes, qualsevol entrevista seria revictimitzant per la víctima, es faci com es faci, no sí que és veritat que els cossos policials amb el temps han millorat molt l'atenció que procuren i intenten, per exemple, que hi hagi sempre una dona en aquesta parella o que hi hagi almenys una un dels dos tingui experiència havent fet entrevistes i que pugui aproximar-se a la víctima, no d'una manera més suau i més i se li dona espai i s'ha de parar es para. Hi ha coses que s'han millorat molt. D'altra banda, no podem oblidar que són les autoritats policials, que hi ha algunes dones d'alguns països en els que la policia no és un element de suport en cap cas, sinó al revés que hi ha molta reticència a parlar amb la policia, que són persones que no entenen com funcionen moltes vegades el procediment judicial ni com començar ni com acabarà. O si el que estan dient allà sortirà d'allà o no. Llavors són sempre situacions difícils per les víctimes, sempre perquè, a més a més, són víctimes que tenen quan expliquen el relat rememoracions vívides, o sigui quan t'expliquen una

cosa de reviu realment i són complicades i la policia i una comissaria no era un ambient molt, molt agradable per fer aquestes coses. No és un lloc que sol fer por, encara que ja et dic que el tractament ha millorat molt amb els anys. Les autoritats fan un esforç per intentar adequar l'espai al màxim possible, tenir un espai reservat que no passi ningú, que no piqui ningú la porta per interrompre el relat, no. Però malgrat això són comissaries, no? En alguns casos sí que tenim bones pràctiques en què la policia s'ha pogut desplaçar en espais neutrals i no s'ha hagut de fer una comissaria. I en aquests casos és encara més amable, no? I la idea és que es pugui anar fent. Es pugui anar avançant cap a aquest model.

E: Vale i llavors a partir d'aquest moment en què ja la policia, com queda una mica enrere? En principi i decideixen que sí que volen començar aquest projecte, sí que volen fer una declaració i s'inicia aquest procés judicial. Quina acompanyament reben a nivell institucional o sigui qui les acompanya en aquest procés, perquè entenc que l'entitat amb que es vinculin no en aquest cas tu, si fos APIP ACAM, però a part de tu?

S3: Acompanyament en quin sentit ?

E: Explicar, explicació de dubtes, qualsevol tipus d'ajuda

S3: Normalment, aquest quan hi ha unes declaracions aquestes persones són considerades no com a part actora, no com a acusació, sinó com a testimonis. Els testimonis no han de tenir assessorament. Ni representació per part d'advocat i, per tant, no entra en l'assignació d'advocat del torn d'ofici. Els testimonis no tenen representació gratuïta i, per tant, no hi ha un referent jurídic que es puguin informar. Haurien de ser informats pel jutjat de totes les rodes de totes les resolucions rellevants per elles, però això la pràctica en la nostra experiència no funciona en la majoria dels casos, amb algunes excepcions, eh? Però en general no funciona, no s'informa les víctimes des del jutjat llavors o bé es personen com acusació particular demanen un advocat d'ofici que, a més tenen dret a gratuïtat absoluta, encara que tinguin diners, diguem-ne sense requisits econòmics per a l'accés a la gratuïtat. O tenen un advocat, particular o d'ofici i, aquest advocat assumeix la tasca de fer aquesta explicació, o estar en una entitat que en aquest cas sempre assumim la tasca

d'explicació i de trucar al jutjat d'insistir i explicar-li qui som no o si no, potser per l'acompanyament concret d'assenyalaments judicials, intervén l'oficina d'atenció a la víctima (OAV) dels jutjats, però normalment l'OAV s'ha d'activar des del jutjat.

E: Vale.

S3: Llavors a no ser que es reclami des dels jutjats, la OAV d'ofici és molt estrany que intervingui. Per tant, el resum ràpid seria que si no hi ha una entitat darrere o si no tenen un advocat i a vegades si tenen un advocat, també perquè sabem que entre els advocats d'ofici, hi ha advocats, fantàstics i advocats terribles. Si no hi ha una entitat és molt difícil que la víctima tingui informació i encara que la tingui no és suficient, o sigui són jo penso que són víctimes a les que la gran part de la meua feina és repetir el mateix una i una altra vegada i donar seguretat. O sigui crec que aleshores jurídic que fem les entitats no és el que fariem advocat que tant que no ho ha de ser, eh? I els advocats tampoc potser tenen el temps, els d'ofici, sobretot de fer aquesta feina, però són persones que necessiten que els expliquis el mateix moltes vegades perquè el primer dia, el fet d'explicar, per exemple, quan tu vas a la comissaria, expliquen els seus drets, no es queden amb cap dret dels que els expliqués, els explica la l'autoritat policial. Jo, quan sortim d'allà li torno a explicar, però tot i així, el que tu has explicat aquell dia no se'n recordarà. Ni podrà fer servir aquesta informació. Has de quedar un altre dia després i dir recordres que hem fet l'altre dia també coses perquè va ser i tornar a explicar-li. Potser són persones que durant els primers mesos el jutjat té un ritme. El jutjat triga mesos a fer la primera actuació. No, però o a citar-les a declarar, per exemple, pot trigar molt trigar anys a citar les de declarar. Esperem que això és minoritari, però pot trigar molt temps a visitar-les en tot aquest temps que no ha passat res. La víctima no entén perquè no passa res. No pensa que potser hi ha un problema, no i dependrà també, són persones que tenen nivells d'angoixa molt elevats i que això és un tema que ens preocupa molt. Llavors clar, potser fan moltes preguntes i s'ha de fer molta contenció emocional i aquesta contenció emocional no la fa un advocat de torn d'ofici perquè no li entra dintre la definició tampoc no.

E: Sí, sí, i en el cas que hi hagi com si de que hi ha es vulguin ser part activa en aquest procés i alguna diferència més enllà de la legal que òbviament tenen dret a

assistència gratuïta. Però a nivell d'explicació, o sigui reben més explicacions que pugui entendre una persona de carrer diguéssim que no tingui un coneixement de vocabulari jurídic.

S3: Rep més explicacions. Et diria que sí, perquè el notifiquen almenys les resolucions judicials. Si l'advocat fa la seva feina, que esperem que sí, cada cop que rep una resolució l'ha de comunicar la seva clienta llavors li pot dir, l'advocat, *no ha pasado nada, cuando pase algo te aviso*. Llavors quan rebran la notificació l'hauria d'informar en un llenguatge que permeti que sigui comprensible per la persona. També sabem per això que les que les víctimes moltes vegades, encara que no entenguin una cosa, no, no, no deixen veure, no vull dir, m'ho has explicat ara em faria vergonya dir-te que no he entès, no. Llavors s'ha d'insistir molt, molt, molt simplificar al màxim i mirar la cara que fa. Una mica de veure fa cara que no s'ha enterat em diu que sí, però no, no.

E: Vale i un cop fan aquesta declaració o més ben dit, un cop comença el procés, quins són els passos que segueixen? És a dir, es fa una declaració. A partir d'aquí sí que passa

S3: Una cosa que m'ha deixat que és important és que quan fan la declaració es poden acollir a l'estatus de testimoni protegit. Això vol dir que no aparegui el seu nom les seves seu domicili en el en el, en la declaració que passa això és una norma que, a banda de ser molt antiga, no. S ve insuficient per protegir realment la identitat, o sigui, no serveix protegir la identitat perquè al final la denúncia íntegrament consta en el jutjat i l'agressor pot accedir a denunciar. I quan llegeixi que *en el dia 27 de enero la llamó guarra* ja sabrà qui és, no vull dir. Sí, sí, es pot identificar perfectament. Pel que sí que serveix desnoni protegit és per no haver de facilitar un domicili de la víctima. I generalment per acordar mesures de de seguretat en el moment de protecció en el moment de les declaracions de les competències judicials perquè no hi hagi d'haver confrontació visual amb l'agressor. Per això sí que serveix. Llavors què passa quan presentés una denúncia? Aquesta denúncia es reuneix en un jutjat que comença obrir un una instrucció d'un procés. Dintre d'aquesta instrucció t'explico el que té efectes per la víctima, eh? Cita a declarar la víctima com a testimoni. Com a part s'ha d'escoltar la instrucció en algun

moment i si tot va bé, aquesta declaració es grava i es configura com una el que diu el que diu la llei, una prova preconstituïda, és a dir, una gravació d'una declaració que és reproduïble en fase de judici. Si la víctima no hi és, no pot venir o no es o per la seva unitat recomana... Que això és el que passa amb les activitats tota l'estona, no que les víctimes de tràfic són especialment vulnerables i que repetir la declaració, especialment en procediments que són tan llargs perquè són molt llargs aquests processos és un greu perjudici de les víctimes que ja en aquest punt han refet molt la seva vida, no els hi passava molt enrere. Els fan aquesta declaració, si tot va bé també que també és una cosa que les entens ha insistit molt en el rol dels de Medicina legal es farà una valoració per tal per part de l'ajuntament legal. A més a més, a Barcelona tenim la sort de que tenim una unitat creada específicament per tràfic. És l'única de l'estat i que i que actua a tot Catalunya pot assessorar qualsevol situació legal de qualsevol metge forense de Catalunya i això és boníssim perquè et permet conèixer l'estat real de les víctimes en el moment i a més a més es pot repetir varies vegades no, aquest aquesta valoració i et permet no només la clàssica que era donar consistència al testimoni, no que això a vegades els metges forenses feien aquesta feina de *es coherente lo que me cuenta persona* no, sinó que, a més a més, et permet entendre el context de la víctima i les capacitats que té o no per declarar. I això és importantíssim i es conserva la instrucció. Això passa a un altre jutjat a un penal a l'audiència provincial i aquest jutjat es mira tot el tema i assenyala el dia del judici en el que amb sort la víctima no haurà d'anar, tot i que la pràctica sabem que en moltíssimes ocasions hi hem d'anar perquè no s'ha gravat bé perquè la veu *no se la oye bien* perquè tenen un advocat molt bo i la defensa explota o estira massa el principi de d'immediatesa que té la normativa penal i al final hem acabat tornant a anar. I a partir d'aquí es dicta una sentència.

E: Vale tot aquest procés que acostuma a ser molt llarg com viuen elles aquest procés el fet de ser tan llarg d'haver d'esperar tantes vegades d'haver de fer tants tràmits que moltes vegades no entenen per què han de tornar a reviure una altra vegada...

S3: Jo diria que hi ha diferents fases. La fase inicial és la més angoixant perquè ho tenen molt, molt a sobre. Ho tenen molt present. Llavors constantment pensen en el

fet de que tenen un procediment quan acaba la primera declaració. Estem parlant de processos molt llargs a nivell que poden més de dos anys, segur, però poden ser 5, 6 anys perfectament de procediment. Llavors clar, si vas a fer la declaració en el primer any, el primer any és dur a nivell de nivell ansiós. Però després no tenen notícies en quatre, potser? Aquests quatre anys com que ja han fet la declaració, ja han participat i també de nosaltres treballem no el fet de que ells entenguin que això va en paral·lel a la seva recuperació. Aquests quatre anys sembla que no sembla que no, no passat, ho tenen aquí darrere, evidentment que hi pensen, però llavors cada cop que se les crida per fer una actuació, des de que les notifiques que, que s'haurà de fer aquest procediment, no que haurà d'anar a un metge forense, o que han de fer una declaració o el que sigui des d'aquest moment normalment tenim i jo no soc psicòloga, tinc la meua companya que que ho sabrà explicar millor, però tenim sensacions de hem bueno, simptomatologia clara, eh de tipus ansiós, no dormen mengen pitjor, es troben malament. Vam tenir, per exemple, un cas en el que una noia va va va fer una crisi psiquiàtrica. Des dels casos més lleus em fa mal de cap estic molt preocupada, em costa dormir fins a casos molt greus en els que hi ha hagut, pues una crisi psiquiàtrica que ha requerit ingrés. Després del que parlàvem abans que hi ha molta rememoració vívida. Després d'aquest tràmit també hi ha seqüeles de molt temps fins que no tornem a estabilitzar la situació. Són pics d'estrès molt importants per a les dones, molt, molt, molt, molt.

E: I en principi hauria d'acabar quan arriba el judici, aquesta situació d'estrès quan arriba el judici, però més o menys quina implicació tenen elles en el judici de habitualment? O sigui el cas que no ho vulguin ser part actora que deu ser lo més habitual.

S3: En teoria l'únic que haurien de fer és anar a repetir el que han repetit amb el que han explicat en primera instància per una altra declaració que tindrà el mateix contingut, en aquest sentit, el que vol dir és que tu vas allà, expliques una altra vegada el contingut de la denúncia i et deixes preguntar per fiscalia acusacions particulars, defenses i si el jutge durant el judici també vol preguntar.

E: I aquesta declaració una altra vegada es fa davant de tothom, o sigui tothom que estigui present o es fa individualment.

S3: Es fa en en seu judicial. Pot ser que sigui retransmesa per videoconferència, per exemple, que això és el que nosaltres també des de les entitats intentem acordar sempre no com a mesura de protecció, perquè hi hagi cap risc de confrontació. Però si hi ha de ser tothom a més a més. S'ha d'anar el dia del judici, hem d'estar totes les parts presents el dia del judici.

E: I en cas que no aconseguim que sigui videotrucada, videoconferència i ella estigui allà, un cop allà quines mesures de seguretat es prenen perquè no de cop i volta no es trobi de cara amb les persones que han traficant amb ella

S3: és possible que ens, es cita a hores diferents, perquè una persona arribi abans i l'altre després. Hi ha el clàssic biombo que es fa servir molt en violència de gènere, que és literalment un biombo que té pues un dos metres i pico d'alçada i dos metres i pico d'amplada i que separa perquè no hi hagi confrontació visual. En el millor dels casos, es pot habilitar sales separada perquè no hi hagi confrontació visual tampoc.

E: I això és efectiu, diguéssim si hi ha la víctima amb aquest biombo, per exemple, li dona certa sensació de seguretat o el fet de tenir-lo al costat segueix sent per ella...

S3: El biombo és insuficient per quan si aquella persona fa un comentari. El jutge el crida a l'ordre. Però aquesta persona ja ha fet un so i ha fet un comentari.

E: Ja l'ha sentit.

S3: Ja l'ha sentit. El més recomanable és que la víctima tingui la plena consciència de que no es trobarà aquesta persona no només per les per la seva estabilitat, sinó també pel procediment, perquè el nivell d'estrès que genera sentir respirar fort una persona que t'ha agredit sexualment, per exemple. Pot bloquejar completament la el relat. Llavors es perjudica, evidentment el benestar de la víctima, que és el més important però, a més a més de retruc, també el procediment judicial, que això és el que intentem explicar sempre, no que no ho demanem perquè sí, si no ho demanem per protegir les víctimes i pel mateix procediment.

E: Clar i entenc perquè dius que heu d'insistir, o sigui com a nivell institucional, no es té tant en compte.

S3: S'ha d'anar cas per cas. Normalment hi ha jutges que tenen molt clar que han tingut algun altre tema i que, o que tenen una secretaria o una jutgessa que entén perfectament la casuística, però, encara potser falta una mica de protocol, no una mica de d'igualar tots els jutjats dependrà del jutjat, sempre davant del jutjat.

E: I per elles quan arriba com aquest moment del judici ho veuen com una ja com una alliberació, tenen ganes de que s'acabi tot el procés o moltes ni volen saber-ne res?

S3: Hi ha molta diferència de casos en general, el que si nosaltres des de des de pipa camp el que intentem treballar és que el procés sigui reparador, és a dir, no podem les ni les víctimes, ni nosaltres, ni en realitat cap actor pot controlar el resultat final del seguiment sabem que és molt possible que no arribin a condemnar aquests agressors, aquests traficants o que els condemni per un delictes menor. És un delictes que és molt difícil de provar que la càrrega probatòria cau en la víctima en un percentatge elevadíssim en les víctimes, les proves de càrrec, encara que hi hagi altres indicis. És un delictes que dura molts anys. Llavors sempre intentem enfocar el procediment judicial com una eina d'empoderament de dir, tu has fet això perquè t'ha passat una cosa i tu vols dir això. T'ha passat i que tothom ho sàpiga i treballem des d'aquí normalment nosaltres, però cada víctima viu la seva manera i la nostra intervenció sempre va a encaixar amb necessitats de les víctimes. Hi ha víctimes que no volen saber-ne res. Hi ha víctimes que no acaben el procediment. Que no volen anar a una segona declaració directament, per tant, retorn al país d'origen o perquè no en volen saber res. I hi ha víctimes que ho veuen com una reafirmació, fons i tot després de tants anys ho aconsegueixen amb la seva incalculable resiliència. Veure-ho com un acte de reafirmació i com una, com un cop de puny a la taula que ara poden fer i que abans no podien fer.

E: Clar i després de com tot això, o sigui que per elles que li donen una importància, el fet de que de cop i volta perdin el judici, diguéssim què implica per elles a nivell legal i a nivell emocional.

S3: A nivell de mar i que impliquen que llavors s'han de buscar o fiscalia o recórrer o s'han de buscar la manera de recórrer elles potser com a part perjudicada busquen

un, ara sí posant-se com a com a part actora i tenen un recurs amb representació legal. Això a nivell legal. A més a més, si tenen algun dels drets que s'adquireixen per haver participat en un procediment penal, si aquest procediment penal no culmina en una sentència, alguns d'aquests drets, els perds. I és una situació similar, com les víctimes de violència de gènere, no que tenen un permís de residència mentre del procediment si absolen l'agressor perden el permís de residència, perquè sobre el paper un jutjat ha acreditat que no eren víctimes. Doncs aquí passa una mica el mateix. Tot i que la identificació de víctimes de tràfic és diferent perquè no la fa el jutjat, eh, no, no, no requereix sentència és policial. I si ja la tenia d'abans l'estatus com a tal no es perd, però hi ha alguns drets que sí que es perden dret a indemnització pública, per exemple, dret a compensació. I després, a nivell emocional, també dependrà molt del cas i del punt en el que estigui la víctima. En general, un element comú és la sensació de que no se les han cregut.

E: Vale i amb el tema de la compensació que comentaves en el cas de que la sentència sigui condemnatòria i hagin de rebre una compensació econòmica, qué acostuma a passar? Aquesta compensació econòmica algun dia arriba a la víctima, en ha resposta generales per vida judicials, no?.

S3: Per vies judicials no, rarament, o sigui dic no, entén-me eh, hi hauran excepcions. Però en general no. Són com dèiem delictes que duren molt temps, falten mesures cautelars econòmiques en el procediment era d'embargament de béns a principi del procediment per garantir que un cop acabi el procediment segueixen allà. Delictes que tenen un element transnacional, els agressors poden ser estrangers també i si no són estrangers, tenir lligams amb països estrangers en els que poden tenir béns. Vull dir, no ens deixaran el cotxe del seu nom perquè li puguin embargar saps?

E: Sí.

S3: Falten mesures prèvies per retenir aquests béns per poder liquidar després. I la majoria de l'agressor es declaren en solvència quan s'acaba el procediment. A vegades hi l'al·licient de que la responsabilitat civil et permet aconseguir el tercer

grau o té avantatges a nivell penitenciari i llavors en aquest cas, potser arriba algo de diners.

E: Però no acostuma a ser habitual.

S3: És que no acostuma a ser habitual tenir una condemna per tràfic.

E: Directament.

S3: llavors clar, en els casos en els que hi ha hagut condemna per TSH, estic pensant en alguns que sí que han tingut encara sí, molt a poc a poc, encara que sigui de 500 en 500. Però, però no acostumem a tenir sentències per tràfic. Cada vegada més sortosament, però no acostumem especialment en tot allò que surti dels TSH sexual. Aquí encara anem assentant, però jurisprudència i anem no, però en les altres finalitats que menys encara.

E: Vale i per tancar una mica eh m'agradaria preguntar-te ja a nivell super mega personal, quins canvis t'ho faries? Perquè després del que hem parlat està clar que hi han coses que penses que no funcionen. Quins canvis t'ho faries o quin model l'utilitzaria? Si tens alguna idea de petites coses? Com has anat comentant, per exemple, d'això que deies de, pues embargar els béns abans perquè funcionés el sistema judicial una mica millor en aquest aspecte aquest àmbit.

S3: Només en l'àmbit judicial estem parlant. Sí, vale, jo penso que fa falta moltíssima, moltíssima formació per començar. Penso que casos com el que hem vist de la Jenifer Hermoso són només una, una petita, petitíssima mostra de... O en el cas de l'Errejón, les preguntes que li feia a la dona, a la víctima. Crec que deixen veure com, en alguns casos, matem el procés abans de començar-lo. Una persona que hagi passat per una experiència amb aquest nivell de trauma, fins i tot mirant-ho en el millor de les condicions, li estem demanant molt, molt. Llavors, si a sobre no tenim unes condicions favorables, si es fan... Si el jutge, que jo això m'ho he trobat, li demana que pari de plorar a la víctima, és impossible que aquesta persona, malgrat el treball que es fa, que es fa molt des de les entitats, pugui arribar. Llavors, necessitem molta formació. Necessitem uns tempos que siguin flexibles, però que siguin més curts. És a dir, no podem tenir un judici en el qual es demana la

participació de la víctima durant set anys. Perquè la idea, i la nostra feina com a entitat especialitzada d'acompanyament i assistència, i la mateixa víctima, és que durant aquests set anys ha estat lluitant per desvincular-se d'aquesta experiència. No és el procediment el que ha d'arrossegar-la una altra vegada enrere, i en alguns casos ens tira cinc anys d'evolució enrere, no? L'altra cosa és que ens trobem també amb casos en què aquest jutjat, a les dues setmanes, vol agafar declaració, vol fer la preconstituïda. Bueno, a veure, no vull dir... Aquestes persones acaben de sortir d'aquesta situació, donar-los un mes perquè descansin i col·loquin les idees també. Perquè la declaració en calent és un problema: no has pogut mirar la situació des de fora, no te'n recordes del que ha passat i del que t'han fet, ni ho entens com una... No has pogut parlar-ne si has tingut un acompanyament psicològic, per exemple. Llavors, els processos han de ser flexibles per adaptar-se als temps de les víctimes de cada cas. La participació del mitjà forense a mi em sembla cabdal. És més, a mi em sembla que hauria de ser, en els casos de delictes greus contra les persones, un requisit tant per a la víctima com per a l'agressor. O sigui, jo crec que hauríem de poder fer una mica més de perfil en el cas del victimitzador.

I això és aplicable en general a les violències, eh? Però crec que en el cas de violència sexual, violència de gènere, inclòs el tràfic d'essers humans, tots aquests que es posen en l'àmbit privat, és complicat que hi hagi qualsevol testimoni que sentís com li cridaven a la víctima, no? És molt complicat. És molt estrany que en el cas de prostitució, d'un abús sexual, que un client, un consumidor de prostitució vagi a testificar amb la víctima, no, no passa. Que hi haurà algun cas, però en general no passa, no. Llavors, altres elements de prova són els que s'han de considerar. I des d'APIPACAM també pensem que hi ha tota una part que és entorn, que és de context, que també s'ha de tenir en compte com a prova, com una pericial que ajudi a entendre el context en què es troba la víctima.

E: En el entorn que es troba en el moment dels fets o en el moment de ser captada.

S3: En el moment de ser captada. Entendre millor la situació precedent judicial i ha de ser així. En la majoria dels casos es fixen els fets. Tenen *hechos probados*, *valoración jurídica y conclusión*. Ha passat això, la llei diu això sobre lo que ha passat i conclusió, però en aquest cas la victimització bé, abans no o sigui no podem

veure només *se llevaba muy bien con la tratante, eran amigas*. Sí sí eren amigues és que eren amigues, no? La relació, moltes vegades s'assimila a una relació d'amistat, però això no es pot perdre de vista com s'ha iniciat aquesta relació d'amistat i el treball que trafiquen ha fet o el traficant ha fet amb la víctima per mantenir aquest vincle. I entendre també a nivell judicial, que és molt més fàcil retenir algú al lloc d'exploració amb una pastanaga que amb un *garrote*. No, llavors això vegades falta comprensió en aquest en aquest en aquest aspecte, no, entendre la complexitat de les situacions i les seqüeles mentals que queden en les víctimes i que s'han de tenir en compte, evidentment. Quan participa processos judicials quan accedeixen al treball, quan... I situacions de vulnerabilitat extremes. Estic parlant, per exemple, de discapacitats per temes salut mental per tema de coeficient intel·lectual, no tant físiques no, sinó intel·lectuals les diversitats, el procediment. Ha de fer molta més feina per adaptar-se aquest tipus de persones i garantir que puguin no que puguin denunciar que denunciar poden, sinó que la denúncia que facin serveixi per alguna cosa.

E: No, sí, sí.

S3: Llavors falta molta feina d'adaptació al cas concret. En certa manera, no el jutgen un procediment i això és evident. La llei de tenir present un procediment. El procés ha de ser igual per tothom, perquè si no hi hauria desigualtat material, no, però perquè siguin iguals per a tothom s'han d'adaptar. I això és el que falta moltes vegades.

E: Sí, sí, totalment, pues pues moltes gràcies pel teu temps.

S3: De res.

Annex 2.4. Entrevista Subjecte 4

E: Vale doncs si et sembla bé, comencem. En primer lloc m'agradaria que m'expliquessis una mica quin és el teu rol professional i quina relació té amb les víctimes de tràfic amb finalitat d'exploració sexual.

S4: Val des de l'any dos mil dos fins a l'any dos mil vint-i-dos, és a dir, durant vint anys vaig treballar amb una entitat, la Fundació Sicar, i vaig tenir diversos rols des

de treballar com a treballadora social i fer intervenció directa amb les víctimes. També portar tot el tema de la captació de fons, és a dir, tota la part del finançament, i finalment, la darrera etapa va ser com a coordinadora de l'àrea d'incidència i de sensibilització. Posteriorment vaig entrar a la Generalitat i treballar com a tècnica a la subdirecció de sensibilització i prevenció de la Direcció General per l'Erradicació de les Violències Masclistes, que és on estic finalitzant ara mateix el meu contracte.

E: Vale molt bé i en aquest procés veies a les víctimes cara a cara? Parlaves amb elles? Bueno, a les dones. Una mica com perquè quedi constància, eh?

S4: Val, he tingut diguéssim aquesta intervenció directa, però també el meu paper ha estat molt de coordinar tota la part institucional i de l'equip professional que treballava amb les víctimes del tràfic, no? I llavors d'alguna manera també detectar quines eren les situacions que, més enllà de ser una qüestió particular, tenien una transcendència més estructural, i la meua feina ha estat fer propostes de millora per tal que altres víctimes no es trobessin amb les mateixes situacions.

E: Vale perfecte i començant així una miqueta ja pel procés, m'agradaria preguntar-te a nivell policial. Concretament, el primer contacte que tenen les víctimes amb les institucions, si em poguessis explicar una mica com es dona, quines vies d'arribada hi ha...

S4: Bueno, doncs hi ha moltes portes d'entrada. Sí que és veritat que el gruix en general arriba per cossos policials, és a dir, es produeixen unes investigacions policials i donen fruits i es fa un operatiu. I a partir d'aquí, doncs, moltes d'aquestes víctimes queden desvinculades de l'entorn d'explotació, però per altra banda també arriben a través d'entitats que treballen en aquests contextos propers a les possibles situacions d'explotació. I també els serveis de salut, els serveis socials, és a dir, també tenim servei d'acollida de persones migrades o altres recursos més vinculats als drets socials o violències masclistes. Llavors, hi ha multiplicitat de portes d'entrada per tenir contacte amb una víctima.

E: Ui, un moment que m'han tancat la llum. Gràcies. Vale vale, per anar una mica a poc a poc. Centrant-nos un moment en el nivell policial. Si em pots explicar una mica quin és el procediment que segueixen elles a l'arribar, el tema de la

identificació, sobretot que ha anat sortint varies vegades en totes les entrevistes perquè cadascun doni la seva opinió.

S4: Val, doncs si diguéssim molts dels primers passos que hem de donar és justament identificar formalment una víctima. Per què? Perquè majoritàriament es troben en situació administrativa irregular i un dels primers drets que els preocupa i que hem de garantir és regularitzar la seva situació administrativa. Llavors el procés d'identificació passa per les forces i cossos de seguretat de l'estat, que són qui ostenten aquesta competència. Però a Catalunya, després de picar molta pedra, es va aconseguir instaurar una bona pràctica, especialment entre l'organització amb la qual jo treballava i també Mossos d'Esquadra. A través d'un conveni de col·laboració, quedava formalitzada aquesta bona pràctica amb el fet que l'entitat pogués estar present durant el procés d'identificació per tal de garantir sobretot la possibilitat de l'assessorament jurídic.

E: Sí, sí.

S4: Aquesta identificació passa per ser una entrevista de llarga durada, en què la víctima ha de relatar amb forces detalls tota la situació d'explotació, però no només d'explotació, sinó parlar dels elements que inclou la definició del tràfic, des de la captació, trasllat, recepció, quins mitjans il·límits s'han pogut utilitzar i finalment també quina ha estat la situació d'explotació o d'explotacions. Perquè últimament també les persones són explotades amb diverses finalitats. Si la policia considera que hi ha indicadors suficients, se li ofereix un període de restabliment i reflexió. Actualment és d'un mínim de noranta dies. Per tant, això vol dir que també es pot allargar en el temps si cal, i durant aquests noranta dies aquesta persona no se li pot incoar un expedient d'expulsió o si ja el té incoat no pot ser executat.

E: No, sí si va perfecte.

S4: Vaig bé, vaig bé. A banda d'això, doncs, és veritat que les entitats també sempre hem estat vetllant pel tema de l'asil. És a dir, hem vist que moltes víctimes de tràfic, a banda de passar pel procés d'identificació, cal fer també una exploració sobre si caldria garantir un altre principi, que és el principi de no devolució, que seria el que està vinculat amb l'àmbit del refugi. És a dir, ens plantejem que, en cas que aquesta

persona fos expulsada o retornada al seu país d'origen, podria viure situacions d'estigmatització, ostracisme, perillar fins i tot la seva vida, etc.

Per tant, l'avaluació jurídica que fem les entitats en aquest sentit és molt més àmplia. Pel que fa a l'estatus migratori, no ens centrem exclusivament en el fet que hagin estat víctimes del delictes, sinó que moltes vegades aquestes persones justament han entrat en contacte amb les xarxes de tràfic o de contraban de persones pel fet que estaven fugint dels seus països per altres motius, ja fossin conflictes armats o motius personals, com els que contempla la Convenció de Ginebra, que les obligaven a fugir del seu país. I, malauradament, es troben en situacions de tràfic. Aquesta vulnerabilitat és aprofitada pels traficants per explotar-les.

Després de la identificació, les persones que han denunciat comencen el seu periple dins del procés judicial, és a dir, es veuen immerses en un procés pel qual no passen les persones que no han denunciat. Llavors, aquí ve el tema que s'ha establert com a bona pràctica el fet de fer la prova preconstituïda. Però, la meua opinió és que s'ha pervertit una mica el sentit de les proves preconstituïdes, perquè l'objectiu d'una prova preconstituïda és valorar si una persona serà difícil de localitzar durant el procés judicial i, en aquest cas, té sentit fer aquesta prova. Però aquí ja no hi ha aquesta valoració, sinó que hi ha una obligació: sí o sí es proposa fer la prova preconstituïda. De vegades ens hem trobat que es proposen fer proves preconstituïdes mentre la persona està encara en el període de restabliment i reflexió.

Crec que ens manca posar un ordre en l'accés als drets. No té sentit estar en un període de restabliment i reflexió en què, inicialment, has volgut denunciar uns fets, però després, quan et recuperes, valores que pots exposar-te molt havent posat aquesta denúncia i potser la vols retirar. I aquí l'àmbit judicial té molta pressa perquè no caigui una possible denúncia inicial i, d'alguna manera, confronta aquests dos drets: el període de restabliment i reflexió amb l'execució de la prova preconstituïda.

També hem vist com a mala praxi que moltes dones –parlo de dones perquè la nostra entitat atenia dones, però això també passa amb altres víctimes–, malgrat haver fet la prova preconstituïda, són citades de nou en fase de judici oral. Per tant, no els

hem estalviat absolutament res. Tot i els arguments que es busquen per justificar aquesta prova preconstituïda, la nostra experiència és que realment es torna a citar les víctimes. A més, la cita sovint es fa per al judici oral.

És veritat que hem treballat amb una guia. No sé si has tingut accés a una guia que han treballat diverses professionals de diferents àmbits per intentar que la participació de les dones en l'àmbit judicial tingui un enfocament més victimocèntric. És una guia del Centre d'Estudis Jurídics.

E: Sí.

S4: Una de les qüestions que es va plantejar i que després s'ha dut a la pràctica, però que encara no està molt instaurada –jo diria que està més instaurada entre les persones que van participar en l'elaboració de la guia–, és la necessitat de millorar la prova preconstituïda. Els jutges, no només els d'instrucció, sinó també els que estan en la fase oral, manifestaven que, amb una prova preconstituïda, es perdia l'autenticitat del relat. Això passava sobretot perquè hi ha distorsió de la veu en molts casos.

Així que la proposta que es va fer és poder fer una doble gravació. El que ens vam adonar és que no es fa millor perquè ningú hi ha donat una volta, bàsicament. I també per la manca de mitjans de l'àmbit judicial.

E: Ja.

S4: Llavors, la proposta era fer una gravació perquè poguessin veure, no la defensa, però per l'altre, gravar el relat de la dona sense aquesta distorsió, etcètera, perquè poguéssin tenir accés també, no només els jutges de la fase de judici oral. Llavors, els magistrats... En aquest sentit, això ha garantit la no repetició, no?, de la participació de la dona. I, per tant, això jo crec que són pràctiques que, a vegades, és que no li hem donat masses voltes a com es pot fer amb totes les garanties, tant per la defensa com per l'acusació. I això és una mica una de les bones pràctiques que, ja veus tu, quina xuminada, perquè és una xuminada. Bueno, doncs ningú s'havia plantejat que es podria fer una doble relació. Llavors, és veritat que... digue'm, digue'm.

E: Si vols, és que tinc aquí apuntades coses que has anat dient on vull incidir una mica.

S4: Sí, si pots, digue'm, digue'm tu, perquè jo sóc de molta xapa i també, a més, de vegades dic: "I quina era la pregunta?" O sigui que tu endavant, digue'm.

E: No preguntis això. No et preocupis, no et preocupis. Hem parlat sobre les no identificades. Si em podries explicar una mica què passa amb les víctimes que no s'identifiquen i quins són els motius de la no identificació com a víctima, i quin curs segueixen elles?

S4: Val, pels no identificades hi hauria les que han passat un procés d'identificació i la policia considera que no presenten prou indicis, i després totes aquelles que no volen tenir contacte amb les autoritats policials i que, malgrat estar en situació administrativa irregular, no volen regularitzar la seva situació per aquesta via. Aquest gruix de persones, que són moltes, perquè, malauradament, doncs moltes víctimes han tingut males experiències amb els cossos policials, ja sigui del país d'origen o dels països de trànsit, no els identifiquen com una figura protectora. Doncs no volen tenir aquesta via. I altres, també, perquè a lo millor tenen regularitzada la seva situació, ja sigui perquè són comunitàries o perquè són sol·licitants d'asil. I, per tant, al final la identificació què t'aporta? Sobretot la regularització administrativa. Res més. Llavors, doncs moltes d'elles diuen: "No necessito que un policia validi el meu relat, ja estic en situació administrativa". I si, a més a més, em dius que puc accedir a la resta de drets sense tenir contacte amb la policia, doncs no el vull tenir i punt.

Les denegacions del període de la identificació... No ens hem trobat un gruix important, però sí que és veritat que un dels hàndicaps que detectem és el fet que, quan la persona, el seu relat no aporta dades noves, és a dir, que la policia no les tingui ja registrades... Doncs perquè ara les víctimes apareixen en un moment de la investigació en què la policia compta amb una informació. Llavors, quan el relat de les víctimes no aporta informació nova, doncs se la penalitza. O sigui, perquè en el fons la identificació, l'Estat espanyol l'entén com una contraprestació, no com un

dret que ha de garantir. La planteja com: "Tu em dones informació i et dono papers. Tu no em dones informació i jo no te'ls torno". I això és una mica per aquesta via.

Hi ha un altre article que tenim a la llei d'estrangeria, que és el cinquanta-nou. No el cinquanta-nou bis. El cinquanta-nou és l'article de la gent que col·labora amb les autoritats policials, és a dir, quan busquen col·laboradors, xivatos, no?, i sobretot per altres tipus de...

E: Ja. Sí.

S4: De delictes, també es preveu aquesta mesura de la regularització administrativa i això, d'alguna manera, esquitxa, no?, aquest cinquanta-nou bis. És a dir, crec que de vegades els policies no són conscients que no estem buscant col·laboradors, sinó que són víctimes d'un delictes. És molt diferent, no?, el rol i el tractament que han de rebre aquestes persones, i d'alguna manera això, insisteixo, esquitxa molt també el procés d'identificació. Per tant, quan una persona no aporta dades noves, la policia considera que no està col·laborant. Clar, però és que la col·laboració en aquest cas no és com la d'un xivato. És en qualitat de víctima, no? Llavors, també la dificultat que hi ha amb això és que jo crec que els traficants han anat aprenent, sofisticant i millorant el seu sistema en quant al tipus d'informació que, d'alguna manera, pot recollir una víctima. És a dir, abans, jo crec que no eren gens curosos amb les rutes, amb els seus noms, etcètera. Tot això, que després s'ha vist que ha estat essencial per les investigacions policials, han estat molt més curosos, per tant, ens trobem amb víctimes a qui els hi manca molta informació. És a dir, et parlen de relats en què no són conscients de per quins països han passat, no recorden els noms, no s'han quedat amb aquest tipus d'informació, no? I, per tant, doncs com que tot és molt abstracte, la informació que faciliten també la policia considera que no els aporta informació, que no poden comprovar aquesta informació i que, per tant, doncs no la identifiquen.

En altres casos, ens passen temes més relacionats, com et deia abans, amb entendre que hi ha moments per fer aquesta identificació. Cada vegada és... La policia no pot tenir...

(Ens interrompen)

E: Vale, estàvem parlant com una mica del procés de les no identificades.

S4: Això, doncs sí. Algunes també té a veure amb en quin moment estem fent aquesta identificació. Moltes vegades els policies tenen molta pressa, i per nosaltres també se li ha de donar un sentit a aquest període de restabliment i reflexió. És a dir, en lloc de fer una identificació immediata, s'hauria d'oferir el període de restabliment i reflexió davant d'indicis raonables, i fer una identificació més formal passat aquest període.

El principal és que primer es recuperi. No és gratuït l'ordre de les paraules: primer restabliment i després reflexió sobre la informació que li hem d'aportar. Això implica passar per un procés, denunciar, etc. Llavors, moltes vegades aquest procés es precipita i ens trobem amb dones que tenen un relat molt desendreçat. Fins i tot, hi ha casos en què les mateixes professionals no sabem fins a quin punt està sota un estrès posttraumàtic o si estem parlant d'algun tipus de discapacitat. Ens aventurem a fer una entrevista que ja està condemnada al fracàs des del principi. Perquè quan un relat està desendreçat o hi ha conductes que no ens semblen "normals" per a una víctima, afloren prejudicis i estereotips que afecten la valoració de la identificació.

Per mi, els principals problemes són els tempos i la manca d'interdisciplinarietat, perquè no sempre s'ha pogut garantir la presència de les entitats. Això ha estat una mala praxi. És un còctel que condueix al fracàs.

E: Vale, i respecte a l'entrevista com a tal, o sigui, part de la identificació. Em pots explicar una mica com és l'espai, quines facilitats se li donen a la víctima? Parlaves de la discapacitat, que és molt interessant.

S4: Aquí també ens trobem cossos policials més flexibles, que permeten un contacte previ amb la víctima en un entorn segur, generalment a les oficines de les entitats. Això ajuda a generar confiança i evita la fredor d'explicar una experiència tan traumàtica en una comissaria, amb persones desconegudes i uniformades.

Aquestes bones pràctiques han estat valorades molt positivament per les víctimes. En altres casos, però, l'entrevista es fa sí o sí en una comissaria, on sovint hi ha interrupcions. Un exemple són els casos de frontera, com l'aeroport del Prat, on la

UCRIF es desplaça però no té un espai propi, sinó que ocupa el d'una altra policia. Això provoca moltes interrupcions i dificulta la identificació.

Un altre aspecte clau és la figura de l'interpret, que de vegades també falla. A més, el procés sovint es focalitza des d'una perspectiva policial, prioritzant dades com alies, rutes, matrícules i descripcions, en lloc de centrar-se en com han estat vulnerats els drets fonamentals de la víctima.

Si el tràfic de persones és una greu violació de drets humans, s'hauria de valorar la llibertat de moviment, el contacte amb la família, l'accés a serveis de salut... Però moltes víctimes senten que la identificació no és un moment de reparació per a elles, sinó un esforç de memòria i un moment traumàtic més.

Crec que cal replantejar el procés i permetre que les entitats recullin la informació de manera més amable, d'acord amb la recuperació de la persona. Si es vol un contacte policial, que sigui, però que la informació es reculli segons el ritme de la víctima.

E: Clar que és molt difícil fer-ho directament a nivell policial tenint en compte que es una sola entrevista...

S4: És que dona la sensació que t'estan jutjant. Sembla un altre prejudici, no un prejudici sobre si t'han de creure o no. I si et creuen, has de continuar superant la següent prova. Una identificació no hauria de ser viscuda com si haguessis de passar un examen i convèncer. A més, hi ha afirmacions d'alguns professionals que semblaria que cal apel·lar a la llagrimeta.

E: Les entitats que l'acompanyen. Sí, sí.

S4: I jo crec que aquí està el problema, perquè les respostes poden ser molt diferents. Moltes vegades, això ho hem parlat amb els policies. Fa molts anys, quan vam començar, hi havia molta frustració perquè arribàvem molt tard. Hi ha persones que han estat un mes en situació d'explotació, però n'hi ha d'altres que han passat anys en aquesta situació. Què esperes, que et rebin amb els braços oberts i et donin les gràcies? No, has arribat tard. Tot això condiciona molt la valoració, que acaba

sent subjectiva per part de tots els professionals. Costa molt introduir elements objectius per arribar a una conclusió clara.

Finalment, depenem del funcionari que ens toca, de la seva sensibilitat, la seva formació i, fins i tot, del seu estat d'ànim aquell dia. Hi ha molts elements que acaben condicionant el resultat de la identificació, i aquesta té un pes crucial, perquè no deixa de ser la clau d'accés a molts drets.

E: Sí, sí.

S4: Perquè si aconsegueixes la regularització administrativa, pots accedir a altres drets. Però si algú decideix que no et reconeix i, per tant, no obtens la regularització, podem fer tota la política pública que vulguem, que de poc servirà. La llei d'estrangeria travessa tot el procés i és la clau perquè la resta de drets es puguin donar.

E: Comentaves ara el tema de la formació, que em sembla molt important. Les persones que realitzen aquestes entrevistes, quina formació tenen?

S4: Els policies fan un curs, però no sé si només és el curs en què vam participar nosaltres ahir. De vegades, ens donen un parell d'hores per intervenir i poca cosa més.

Crec que tenen una visió molt criminològica, que és comprensible, però caldria equilibrar-ho amb una perspectiva més centrada en la víctima. No es tracta només d'investigar el delictes, sinó d'entendre la víctima com a tal, no com una informadora o col·laboradora de la investigació. En aquest sentit, la formació és molt mínima.

Un altre problema és l'impacte que té en les plantilles policials, especialment en la Guàrdia Civil i la Policia Nacional. Catalunya no és una destinació desitjada per als cossos estatals, i això provoca molta mobilitat entre funcionaris. Aquesta inestabilitat afecta l'abordatge del delictes, perquè és important conèixer bé el context, l'entorn, els canvis que es produeixen i les possibles aliances. Sense aquest coneixement, la detecció del tràfic es veu molt limitada.

E: Totalment.

S4: Més enllà de la formació, això té un pes molt important. La formació és molt mínima i només es fa a les unitats especialitzades. Però aquest hauria de ser un delictes bàsic que tots els agents coneguessin, independentment de la seva destinació o unitat. Si no ho fem així, recau tot el pes sobre unes unitats centrals que són molt reduïdes i que no tenen prou efectius.

Això tampoc contribueix a una major detecció del delictes. La formació sobre aquest tema hauria de ser obligatòria per a tots els agents. Per part de les entitats, s'ha fet un esforç molt gran per tenir equips interdisciplinaris, però ha estat molt difícil aconseguir-ho fins que això es va incloure en les subvencions. Una figura bàsica i fonamental dins les entitats són les juristes, perquè poden assessorar adequadament les víctimes.

S4: I amb una formació també molt victimològica, eh, també per tenir una visió també de com fer tot aquest acompanyament. No perquè, si et fiques, jo què sé, jo veig una diferència gran quan una víctima ha estat atesa pel torn d'ofici, que fan una hora o dues hores sobre tràfic de persones en el marc del curs, no del torn d'ofici d'estrangeria, a les nostres companyes juristes, que primer han estat treballant colze a colze amb psicòlogues, educadores, treballadores socials... És a dir, aquest tarannà més social.

E: Exacte.

S4: I aquesta perspectiva més integral la tenen ja molt assumida, i en aquest sentit, això es tradueix en com fan el vincle amb les víctimes, etcètera.

E: Sí. I respecte al que hi ha per acabar de parlar abans del judici, per centrar-nos ja en el judici i anar acabant, sobre la prova preconstituïda que parlàvem i sobre la doble gravació, m'agradaria que m'expliquessis si la doble gravació es fa habitualment, perquè ets la primera que m'ho comenta. I m'ha sorprès la dona.

S4: No, no, ja et dic, no és habitual, però s'ha posat ja com a proposta i bona pràctica en aquesta guia d'enjudiciament. Ja te la passaré. No sé si l'has vista, aquesta guia. L'has vista? No? Val, doncs t'ho passaré jo, Bàrbara. Llavors, la idea és aquesta: d'una banda, es fa la gravació, o sigui, no s'ha dut massa a la pràctica. L'estan duent

molt la gent que va participar en aquesta guia, però com que ha quedat com a recomanació, perquè el Consejo General del Poder Judicial en va fer una... És un totxo així.

E: No, no, no l'he vista. No. Val. Val.

S4: Això és infumable. Qualsevol jutge no llegeix això, val? A més a més, jo crec que ens van repartir capítols entre la gent de Madrid i llavors no es veu una coherència interna. Es nota molt que cada capítol el va fer algú pel seu compte i punt. En canvi, aquesta guia va generar molt de debat, d'intentar entendre que ha d'haver-hi una metodologia i un model d'intervenció judicial pel que fa a aquest delictes, que no és un delictes com qualsevol altre, s'han de tenir en compte altres elements.

E: Ja. Ja.

S4: Aquí vam insistir molt que un jutge no pot ser que no sàpiga que una víctima té dret, per exemple, al període de restabliment i reflexió, o que regularitzarà la seva situació administrativa, o que no sigui conscient de les limitacions que tenim les entitats socials també de cara a les víctimes, etcètera. O sigui, va obrir un diàleg de dir: "Escolteu, companys, ens esteu utilitzant a les víctimes, a les entitats, i això no pot ser". Va ser un primer esforç. Per mi encara queda molta feina, però aquesta guia és més sintètica.

E: Sí.

S4: És més fàcil que algú se la pugui llegir. Per nosaltres també era una eina important, perquè quan ja tenim contacte amb les entitats, amb el jutge, la jutgessa o la fiscalia que porta el cas, puguem donar aquest document i dir: "Escolteu, la gent del vostre gremi, no nosaltres, del vostre gremi, ha participat en això i ha arribat a aquestes conclusions". Llavors, després cadascú, sobretot els jutges, poden fer el que els doni la gana, però sí que estem veient que hi ha molta gent que està començant a entendre que les coses es poden fer d'una altra manera.

Llavors, l'altra gravació és la que seria l'habitual, on es distorsiona la imatge i no es veu la persona, i que, per tant, compleix amb totes les proteccions de cara a la víctima. Però n'hi ha una altra que seria com gravar in situ per no perdre... Ara no em surt la paraula que utilitzen... Com l'espontaneïtat, l'autenticitat del relat. Llavors, per això es grava com si estiguessin allà al davant, i això és el que, d'alguna manera, hauria d'evitar que s'hagin de tornar a citar. M'explico? Perquè, a més, el tema de la citació fa molta gràcia, perquè després no saben articular-lo bé. A nivell judicial no saben com fer-ho.

E: Sí. Sí, sí.

S4: Amb els exhortos, fan una petició perquè la víctima no hagi de venir fins aquí i torni a testificar, però no ho saben fer. Llavors, ens insten a les entitats a portar les víctimes, a encarregar-nos de totes aquestes despeses i de vetllar per la seva seguretat mentre són aquí i mentre se celebra el judici. Clar, això no pot ser. El que posa sobre la taula és la deixadesa, la manca de recursos i de coneixement sobre aquest tipus de mecanismes internacionals per a la participació de les víctimes, etcètera. El que fan és que es torni a citar la víctima, i això és... Nosaltres, almenys, vam dir prou. S'ha acabat.

Això no pot ser. A mi m'és igual si la víctima participa o no. Primer, s'ha fet una prova preconstituïda, i ara la tornen a citar, i resulta que ens hem de menjar nosaltres els marrons que implica portar una víctima, mentre ells es desenten de la seguretat i de la despesa econòmica que això representa per a la víctima. Perquè la víctima ho ha d'avançar. Pensa en el Brasil. No tothom té diners per dir: "Vinga, ara perdo quinze dies de feina". Llavors, aquí ens hem posat molt dures.

Després, dins del que és la participació, també entraria tota la part dels nostres informes, els informes que fan les entitats. En el nostre cas, el posicionament de SICAR va ser que nosaltres podem fer informes per donar contingut i que es puguin situar millor els forenses, l'equip d'assessorament tècnic penal o les oficines d'atenció a la víctima del delictes. Però la nostra opinió era que nosaltres no som pèrits. Per molt reconeixement que l'àmbit judicial ens vulgui donar, les entitats i les professionals de les entitats no són pèrits.

Una altra cosa és que ens haguem de plantejar si ho hauríem de ser i fer els cursos per ser-ho, però no ho som. Llavors, hem de ser curosos quan se'ns equipara gairebé a pèrits o forenses, perquè no és el cas. Nosaltres mai hem volgut acompanyar els processos judicials com a representants, per motius de seguretat també del propi equip. Llavors, aquests informes sí que els fem, però sempre demanem que no s'incloguin o que, si s'inclouen, sigui amb totes les mesures de seguretat dins l'expedient judicial.

E: Sí.

E: Seguint una mica amb el tema del judici, les mesures de seguretat que s'han d'aplicar, què hi ha?

S4: Molt poc, molt poc, perquè tampoc n'hi ha tantes. Ens hem trobat des de citacions d'una causa judicial que afecta vint víctimes, i a les vint els arriba la citació. Això ja és una mala praxi. Cadascú ha de rebre una citació individualment. Jo no tinc per què saber si Fulanita ha denunciat i també participa. Són informacions molt gratuïtes.

Després, també hem intentat que, si el judici se celebra a Barcelona i és on està vivint la víctima, es pugui fer per videoconferència des d'un altre territori per despistar. De vegades es diuen les coses en veu alta, i la secretària judicial ho detalla en l'acta, però no cal dir segons quines coses. Així t'estalvies la possible localització.

E: No.

S4: Què més? Bueno, si aquell dia és quan jo crec que rep més protecció la víctima, no? I també les professionals que l'acompanyen, en el sentit que es pot coordinar amb la policia on se la recull o per on se la porta, s'intenta evitar que tingui contacte amb la part acusada, etcètera. Però, més enllà d'això, si estem parlant de processos molt llargs on aquesta protecció tampoc es dona—només es dona en aquesta fase final, com aquell qui diu—i la prova preconstituïda si volen, llavors, bueno... Diguéssim que són molt pobres, en veritat, les mesures de seguretat que s'adopten, no?

E: I elles, ells, com viuen aquest moment del judici? Perquè, clar, després de tota l'espera, arriba el judici, han de tornar a declarar... O sigui, per elles, què implica?

S4: És molt dur perquè parlem de processos molt llargs. En molts casos, elles ja han tancat una etapa, perquè consideren que ja van fer la prova preconstituïda. Saben que hi ha un judici pendent, però donen per fet que ja no hauran d'anar-hi. Llavors, es fa una mica difícil, i fins i tot jo crec que pot generar desconfiança cap a l'entitat i les professionals. Per què? Doncs perquè, a vegades, amb aquestes males praxis, ja no saps ni com assessorar ni com explicar com són les coses.

Com a professional, dones per fet que, si ja ha fet la prova preconstituïda, això evita que després la tornin a citar. Però després es troben que semblaria que les hem enganyat. Potser és que el sistema ho està fent malament, no? Per tant, sí que es genera molt desconcert en molts casos, perquè aquestes dones ja tenen la vida una mica resolta i, de cop i volta, tornem a obrir un capítol en què moltes vegades ens toca tornar a sostenir aquestes persones.

Hi ha dones que pensaven que això ja estava més que superat, i el fet de reviure-ho els produeix com una recaiguda, per dir-ho d'alguna manera. Tornar a obrir ferides. En altres moments també ho viuen malament perquè comencen a haver-hi moviments conforme s'apropa el judici. I depèn de la magnitud de la causa de què estem parlant. S'han vist moviments al carrer per intentar localitzar les víctimes per tal de convèncer-les que no denunciïn.

De vegades s'han produït amenaces al país d'origen. És a dir, es produeix un moviment un altre cop, i la víctima, evidentment, torna a tenir por, com a l'inici. Llavors, té com un efecte bumerang, aquesta fase del judici oral: una cosa que tu ja penses que s'ha acabat, de cop i volta et torna. I per això parlem que els processos són molt llargs.

Si tu amb una víctima has tingut un vincle i has fet tot aquest procés, sabem que queda aquest procés pendent i que potser hauràs de tornar a donar suport a aquesta víctima. Fins i tot, en alguns casos, nosaltres hem denunciat que, precisament perquè ha sortit una sentència molt exemplar, algunes víctimes han hagut de tornar

a refer la seva vida en un altre lloc. Perquè la condemna ha estat tan elevada que les torna a situar en una situació de risc molt alt.

Encara que hi hagi condemnes, nosaltres sabem—i sobretot en casos de crim organitzat—que sempre n'hi ha que queden lliures. I que, des de la presó, es pot enviar a terceres persones per fer mal a aquestes víctimes. Per tant, parlem d'un tema que no deixa massa tranquil·la la víctima. No sempre pot tenir aquest efecte bumerang, i d'alguna manera, fa patir molt. Fa patir molt perquè veus que no tanques un capítol. Sempre hi ha com aquest deute allà que no s'acaba de tancar.

E: Sí, sí. A nivell de resultats, les sentències cap a on s'encaminen més? Més cap a condemnatòries o cap a absolucions? Què és el més habitual?

S4: N'hi ha molt poques. Comencem per aquí. Pel volum de casos, la gent no es decideix a denunciar. Però, a part, tenim moltes dificultats perquè la policia faci bé la seva feina. Hi ha una manca de col·laboració policial a nivell internacional que ho dificulta d'entrada. Després, també pels efectius policials que hi ha darrere de cada cas, és molt difícil.

Moltes vegades, realment, la prova és el relat de la víctima, més que tenir proves més objectives sobre el cas. Llavors, d'alguna manera, també queda esquitxat per la visió que es té, sobretot de cara a l'explotació sexual. I, bueno, tenim una cultura judicial molt masclista, també en relació amb les violències masclistes. I pel que fa a l'explotació sexual, queda molt travessat pels prejudicis o estereotips que pugui tenir la pròpia judicatura, tornant al tema de la prostitució.

No acaba de ser un judici, un moment tampoc de reparació per les víctimes. Al final, acaben trobant-se amb què el sistema les torna a qüestionar, i les impacta molt en aquest sentit.

E: Sí, sí, totalment. Doncs, per mi, ja hi estem. Moltes gràcies pel teu temps.

S4: De res, faltaria més, Bàrbara.

Annex 2.5. Entrevista Subjecte 5

E: Vale, buenos días, bienvenido. Muchas gracias por concederme esta entrevista. Yo soy Bárbara, soy estudiante de cuarto de Criminología y estoy haciendo un trabajo de final de grado sobre el trato judicial e institucional hacia las víctimas de trata con finalidad de explotación sexual. Entonces, todo lo que hablemos aquí será estrictamente confidencial, usado solo en el marco de una investigación. En ningún momento se revelarán tus datos personales. Me gustaría que confirmases si estás de acuerdo en grabar esta.

S5: Estoy de acuerdo.

E: Vale, perfecto. Para empezar, un poco, si me puedes contar cuál es tu rol profesional en relación a las víctimas de trata.

S5: ¿Cómo no? A ver, para empezar, soy el jefe de la Sección de Investigación de Trata de Seres Humanos de la UCRIF de Barcelona, de la Unidad contra Redes de Inmigración y Falsedades Documentales, que somos la unidad dentro de Policía Nacional. La unidad específica que se dedica a la investigación de ese tipo de delitos, ¿vale? Así como otros cuerpos policiales tienen integradas otras funciones, nosotros tenemos unidades específicas que se dedican a trata de seres humanos, a nivel central y a nivel territorial. En Barcelona, dentro de la Brigada de Extranjería, está mi sección, que es la Sección Primera. Tenemos cuatro grupos de investigación dedicados exclusivamente a trata de seres humanos, ¿vale?

Llevo un par de años siendo el jefe de la sección de investigación y los diez anteriores he sido uno de los jefes de grupo de investigación, ¿vale? Llevaba el Grupo Tercero de Investigación. Los grupos estamos divididos por áreas geográficas aquí en nuestra unidad. El Grupo Primero investiga, en teoría investiga —digo en teoría porque hay veces que el volumen de trabajo obliga a cambiar un poquito unos u otros, ¿no?

E: Ajá.

S5: Pero como estamos divididos, el primero, Europa del Este; el segundo, todo lo relacionado con África; el tercero, que fue el mío durante diez años, Sudamérica; y el cuarto, Asia, ¿vale?

E: Sí.

S5: Además de haber sido el jefe de un grupo de investigación y ser el jefe de sección anteriormente... Ya, bueno, llevo en esta unidad desde el año 2005, llevo muchos años. Cuando se crea el delito de trata de seres humanos en el Código Penal, cuando se incorpora —que no existía hasta el año 2010— yo ya estaba aquí, es decir, desde el principio.

E: Sí, sí, sí.

S5: Nos puede llegar de varios... por, por, por varias formas. Nos llegan por varias formas: por investigaciones propias nuestras que tengamos, ¿no? Fleclos de alguna otra investigación. Fleclos me refiero con acceso a una investigación, la finalizas, pero te ha quedado una persona por investigar que no estaba relacionada, pero que sabes que puede tener algo, y a raíz de eso vuelves a investigar y haces otra investigación, y vuelve a salir algo. Nos puede salir de ahí. Nos sale en ocasiones.

Nosotros trabajamos... somos grupos de investigación, trabajamos reactivamente, ¿no? Cuando hay una denuncia, pues nos activamos, pero también hacemos prevención. Y dentro de la prevención nuestra se incluye, como muy importante, las inspecciones en clubs y pisos de prostitución. Pues nosotros, normalmente cada mes, hacemos —en toda la sección— un mínimo; a veces son menos por circunstancias, pero lo normal es que hagamos un mínimo de cuatro inspecciones. ¿Vale? Bien en clubes de alterne —los clubs son locales, ¿no?, donde hay luces rojas— y pisos por figuras también, ¿vale? Hacemos inspecciones para intentar detectar si hay alguna víctima de trata de seres humanos dentro de esos pisos. ¿Vale? Eso como prevención.

E: Sí, sí.

S5: Y en algunas ocasiones, pues durante las entrevistas que realizamos cada vez que vamos a un piso, hacemos una entrevista a todas las mujeres en esta realización

con la prostitución. Una entrevista personalizada, ¿vale?, donde, pues bueno, intentamos detectar si puede ser víctima o no puede ser víctima de trata de seres humanos, o también víctimas de prostitución coactiva. ¿Vale? No solamente de trata, porque también investigamos la prostitución coactiva. Aparte de que investigamos la trata, también las otras vertientes del artículo 177 bis, ¿no? Tú estás haciendo la sexual, pero también hay laboral, matrimonios forzosos... investigamos todo eso, ¿vale? Sí que es verdad, claro, que la más numerosa es la sexual. Eso está claro, ¿no? Y dentro de la sexual, la de mujeres está clarísimo.

E: Sí, pero hay un montón.

S5: Pues eso: investigaciones propias, inspecciones que hacemos nosotros, que podamos detectar alguna posible víctima dentro de las entrevistas que hacemos. Y muchas veces derivaciones de las entidades, ONGs que trabajan en el mundo de la prostitución, pues como es APIP ACAM. Además, tienen equipos de calle, tienen equipos de campo, que hablan con las chicas, hablan con las mujeres, van a determinados clubs también... y de ahí también nos salen. Muchas veces nos sale.

E: Vale, ¿y entonces estas personas que hacen las entrevistas han recibido algún tipo de formación? Entiendo que sí.

S5: Sí, porque... te digo. Porque el propio Protocolo Marco de Protección de las Víctimas de Trata de Seres Humanos y la Instrucción 6/2016 de Secretaría de Estado de Seguridad —que es por la que se crea la figura del interlocutor— nos recuerda que... ¿Quién puede identificar a una persona como víctima? Cuando digo identificar, una persona está identificada como víctima, no es que tengas sospechas: no. Es que ya es víctima a todos los efectos legales, ¿vale? Y las únicas personas que pueden identificar como víctimas, al día de hoy, por la legislación española, son los policías. Los policías: Mossos d'Esquadra, Guardia Civil, Policía Nacional, la chaina... todos los policías con formación específica en la materia. ¿Vale? Por lo tanto, todos los integrantes de mi unidad tienen formación específica. Cada año realizamos uno o dos cursos de trata de seres humanos.

E: Ajá.

S5: Tráfico y trata de seres humanos, para que tengan esa formación específica, para luego poder tener herramientas de entrevistas.

E: Vale. ¿Y en las identificaciones, más o menos, qué criterios se siguen para identificar a una víctima como tal? O sea, ¿qué es lo que necesita esa víctima para que su relato se considere como una víctima identificada?

S5: Hombre, iba a decir "es sencillo", no es sencillo. No es sencillo, primero, por las circunstancias que pueden rodear a la persona, ¿no? Es muy distinto —decía antes que estamos divididos por áreas geográficas—, es muy distinto una zona del mundo que otra en cuanto a los tratantes y en cuanto a las víctimas, sobre todo. Pues una mujer china, pues no nos va a contar. Seguro. Porque, bueno, pues... estamos, sí, porque subculturas, así... Y es muy complejo que las mujeres chinas te cuenten algo. Una mujer de África que ha pasado seis meses desde que salió de su aldea hasta que llegó a Marruecos, en autobuses y furgonetas, y que por el camino se ha quedado embarazada y ha llegado hasta la frontera de Melilla o de Ceuta y ha pasado alguna patera... pues a lo mejor su situación mental no es la ideal, ¿no?, para contar su relato, sus vivencias y que la puedas identificar.

¿Pero básicamente qué es lo que necesita? Pues que el relato se ajuste a lo que nosotros entendemos que es una víctima de trata de seres humanos, y a lo que nos dice el artículo 177 bis del Código Penal, que es en lo que nos tenemos que fijar, ¿no? Que exista esa captación, ese traslado... no hace falta que se dé la explotación, pero sí que exista una captación o un traslado con el fin de explotar sexualmente a esa mujer.

E: Claro. Y cuando hablamos de captación, por ejemplo, porque el otro día comentábamos en APIP que está cambiando como un poco todo el tema de la organización para el tema de la captación... claro, ¿una persona que viene aquí pero que le han dicho que viene a prostituirse, pero no en qué condiciones, cuenta o no como captación?

S5: Para mí, por supuesto que cuenta como captación. Es más, hace no mucho —el año pasado, a finales del año pasado— tuve un juicio en un tema bastante importante, en una investigación que llevé yo en mi grupo, cuando dirigía el Grupo

3, que las víctimas eran venezolanas. Y pues le expliqué al tribunal —le expliqué, a preguntas de la señora fiscal— le expliqué cuál era para nosotros lo que es el engaño, ¿no?, de toda la captación.

En toda la captación tiene que haber, pues, una situación de vulnerabilidad. ¿Superioridad? No. Nosotros consideramos que hay dos tipos de engaño: total y el engaño parcial.

Un engaño total —mujer, muy habitual en Paraguay— que viene pensando en cuidar ancianos en España y cuando llega le dicen "va a ser que no", le dicen que tiene que prostituirse hasta que pague su deuda, que es de X euros. En cambio, el engaño parcial: mujer venezolana que sabe que viene a hacer prostitución en España, pero le han dicho que va a vivir en un mundo de maravilla, que va a estar en un piso de lujo, que va a decidir a los clientes ella, que el horario lo va a poner ella, va a poner los precios que considere, va a hacer su vida libremente y va a ganar mucho dinero. Lo acepta, pero cuando llega a España, la llevan a un piso y le dicen: "tienes que estar aquí 24 horas disponible al día; si a las 4 de la mañana vienen cinco borrachos a elegir chicas, tienes que salir a ver si te eligen, y el precio lo pongo yo y la mitad de lo que ganes me lo quedo yo". Eso es el engaño parcial. Pero para nosotros es un engaño también. Y los juristas, los jueces...

E: Sí, sí.

S5: Lo están aceptando como tal en el juicio al que te hacía referencia. Había 7 víctimas; alguna, creo que 1 o 2, era engaño total, pero la gran mayoría fue un engaño parcial. Y fueron condenados. Los acusados fueron condenados a muchos años de prisión por cada una de las víctimas. O sea, que sí lo aceptan ya los juzgados.

E: Vale. Claro, es que estábamos hablando de que, en verdad, eso a ellas les da mucha más vergüenza, cuando te lo cuentan, como si ellas hubiesen querido. Y entonces les da mucha más vergüenza contar que las han engañado, sabiendo que venían a ejercer la prostitución.

S5: Ya. Es muy complejo. Yo entiendo que es muy difícil que el relato de una mujer que es víctima de trata de seres humanos... que es muy difícil.

E: Sí, sí.

S5: Y todo. Y que la mujer te lo exprese y te lo cuente... ya es difícil que te lo cuente a vosotras, a las personas que trabajáis en entidades. Pues imagínate a la policía: mucho más difícil.

E: Claro, porque muchas tienen reticencia a hablar con la policía.

S5: Muchas. A ver, lo más habitual del mundo es que la primera amenaza que los tratantes profieren contra las víctimas es: "Cuidado con la policía, porque te va a coger, te van a detener, te van a echar a tu país." Lo primero es que le tengan miedo a la policía. Bien, hablamos de personas que vienen de países donde igual la policía no es lo suficientemente democrática, o no es tan democrática como puede ser en España o en Europa. No tienen la confianza en las autoridades policiales. No la tienen. Desconocen las leyes también de España. Lo desconocen todo. Hay mujeres, según de dónde vengan, que no saben ni lo que es un euro. No le puedes decir: "Tienes hasta 3000 € de deuda" o "50.000", porque no lo saben calcular. No saben ni lo que es.

E: Sí, sí. ¿Y cuando se realiza la entrevista, en qué espacio es más o menos? ¿Es un despacho, así?

S5: Buscamos un sitio que sea así: reservado, cerrado. Contamos siempre, en el 99 % de las ocasiones, con gente de alguna entidad. Siempre hay alguien de alguna ONG: asistente social, e incluso la psicóloga, para que estén presentes y acompañen a la persona. No hacemos entrevistas... a ver, cuando hacemos entrevistas en una inspección, no es posible elegir; lo hacemos donde podemos. Si estamos en un club de prostitución, pues buscamos el lugar más tranquilo que podamos para poder hacer la entrevista, que no es lo ideal, evidentemente, porque a lo mejor esa mujer sí es víctima y su captor o su tratante está a 10 metros, detrás de una pared. Tiene el mismo miedo que si lo tuviera al lado. Y no te va a contar nada, ¿no?

E: Claro, claro.

S5: Pero bueno, cuando hablamos de entrevistas programadas, se realizan en un espacio tranquilo, en presencia siempre de personal de la ONG, y por personas especializadas.

E: ¿Y hay siempre una mujer? Porque eso también me lo han dicho mucho a nivel policial.

S5: A ver... yo ahí tengo mi propia opinión.

E: A ver, sí, sí, es el momento.

S5: Sí que es cierto que, incluso en temas de violencia de género, en temas de agresiones sexuales, siempre se ha hablado de que es más fácil para una mujer contárselo a otra mujer, ¿vale? Estoy de acuerdo... en parte. Estoy de acuerdo en parte. ¿Por qué? Pues porque también depende de la persona. Depende de la persona y de la habilidad que tenga para realizar entrevistas y de la empatía que pueda tener con la persona a la que está entrevistando. Yo considero que no es solamente el género. Es importante que haya una mujer, si es posible. Pero igual es más importante que la persona que hace la entrevista sea empática, sea capaz, tenga cualidades como entrevistador. Tal vez eso sea más importante que el género, bajo mi punto de vista.

E: Sí, sí.

S5: Yo he realizado entrevistas —y soy un señor— a muchísimas mujeres, y a muchísimas mujeres trans. Porque, además, mi grupo ha hecho muchos meses de trabajo con chicas transexuales. Y la verdad es que siempre han sido entrevistas muy detalladas, con un trato muy bueno. Y han salido entrevistas que han servido como declaraciones para luego enjuiciar y condenar a los tratantes. Así que, bueno, mi opinión es que es más importante las capacidades que tenga la persona.

E: Vale. ¿Y entonces, en esa primera entrevista, que se identifica o no se identificaba como víctima... si no se identifica, qué pasa? O sea, ¿qué pasa con ella?

S5: La teoría es que, si no te identifico como víctima, pues se te aplica la Ley de Extranjería. Si tú eres extranjera en situación irregular y yo te hago una entrevista y no te identifico como víctima —porque creo que tu relato no coincide con lo que tiene que ser una víctima de trata de seres humanos— en teoría, en teoría hay que aplicar la Ley de Extranjería, ¿vale?

En verdad no lo hacemos. Que si viene una mujer con una entidad, una mujer que, pues, se han captado, que se ha presentado en la asociación y ha contado un relato que plausiblemente puede ser víctima de trata, y luego, pues no es... tampoco vamos a detenerla para una expulsión. No la hacemos nunca. Pero, en teoría, debería ser. En teoría se debería hacer.

También es verdad que no es todo: "la entrevista y te identifico sí o no", no. Bueno, se abre la entrevista y déjame que la compruebe, ¿no? Tengo que comprobar algo. Necesitamos un tiempo a veces, porque el relato... tú me das unos datos y yo tendré que comprobar si esos datos son reales o no, si estás inventando o no. Entonces, bueno, hay que hacer ciertas comprobaciones. No es automático.

Hay veces que sí, ¿no?, porque hay veces que nos da tiempo mientras nos estás contando la historia... como siempre somos dos en la entrevista.

E: Sí, sí.

S5: En el caso real, para realizar una entrevista tras realizar unas consultas, y a lo mejor, oye, pues estamos comprobando que sí, que es verdad que vino con una carta de invitación que le hizo un señor que se llamaba Juan y vivía en Mataró. Y, bueno, iban saliendo comprobaciones, y a lo mejor acabas la entrevista y la mujer se va de aquí con los documentos del artículo 59 bis.

E: ¿Y con las que no hablan, las que no cuentan nada, pero vosotros sabéis que son víctimas? ¿No podéis hacer nada más?

S5: ¿Qué vas a hacer? Es complejo. Autoidentificar, ¿vale? La autoidentificación es uno de los problemas que tenemos dentro del mundo de la trata. En el mundo de la trata de seres humanos es complejo. Y la investigación es muy compleja por determinados motivos.

Primero, a ver... comparado con otros delitos. Cuando hacemos cursos y doy charlas —también damos clases a los futuros jueces de la Escuela Judicial, donde también van las compañeras de APIP ACAM y de otras ONG— yo siempre les pongo el ejemplo: digo "es que el delito nuestro es muy especial", porque los que investigan tráfico de drogas es muy sencillo: este señor tiene un alijo y lleva esto, que son 10 kilos de cocaína. Pues muchas gracias, ya está el delito.

Y el mío, el mío... yo no tengo una señora que me cuente su historia y me la firme. No hay investigación sin declaración de una víctima. Ningún fiscal y ningún juez va a condenar a nadie sin declaración. Porque hoy en día es así. No sé si en el futuro cambiará, pero hoy en día es así.

Entonces se vuelve muy complejo. Primero, hace falta que alguien —alguien que de verdad sea víctima— sea valiente y te cuente su historia, ¿no? Entonces, bueno, pues es una complejidad... Me voy por los cerros de Úbeda, ¿por dónde iba?

E: No, no, está súper bien. Eso me interesa un montón. Sí, sobre las que no hablan, las que no dicen eso.

S5: Eso te hablaba: sobre la autoidentificación. Es muy complejo, ¿no? Primero, hay personas que no se autoidentifican porque no quieren ser víctimas. Eso me ha pasado mucho con las chicas transexuales. Decían —muchas me decían—: “No, si yo... esta persona que me obligó a ponerme pechos en mi país de origen, porque me obligó, que me pagó la operación de implante de pechos y me trajo a España y me cobró 15.000 € de deuda... es mi amiga. Le estoy agradecida porque me ha traído a España”.

E: Ya...

S5: Y tú decías: “Bueno, por Dios... que te ha obligado, que te ha cobrado una deuda de 15.000 €, ¿y es tu amiga?” No se autoidentifica. Bueno, pues es complejo. Y poco a poco, pues se les puede explicar que sí son víctimas. Y muchas lo entienden. ¿Y las que no quieren contar nada? Policialmente no puedes hacer nada. No puedo.

Es que, claro, no me cuentas nada. ¿Qué voy a hacer? No puedo identificarte como víctima si ni siquiera me dices nada.

A ver, a mí me ha pasado... pues alguna vez he tenido alguna chica que me ha traído una entidad, que sí ha contado algo, pero bueno... no me vale que me digan: "Yo estaba en mi país y me trajo alguien". ¿Pero quién? "No, a alguien, no quiero decir quién". ¿Y dónde te trajo? "A una ciudad de España." ¿Pero a cuál? "No, tampoco te quiero decir." ¿Y te obligaron a prostituirte? "Sí, en esa ciudad." ¿En qué sitio? "No te lo voy a decir."

Digo: "No te puedo identificar si no puedo hacer unas mínimas comprobaciones. Lo siento en el alma, pero no debo identificarte como tal." Y bueno, hay veces que —como dices tú— mujeres que no hablan.

¿Por qué no hablan? Por el miedo, tal vez, la vergüenza, esa pena profunda que sienten de lo que les ha pasado. Porque su mente no está preparada todavía para contar su historia. Es difícil hablar de todo.

Pero lo que sí que es seguro es que no puedes hacer nada más. Lo único que queda es que las entidades trabajen con ella hasta el momento en que esa persona se sienta segura para contarnos.

E: ¿Y os habéis encontrado ahora más? O sea, ¿ha habido un cambio en la captación en el tema de las amistades? O sea, ¿es ahora más habitual que sea una amiga la que te traiga? Porque nosotras, con la mayoría de las chicas que vienen, son como amigas tuyas que las describen como tal. ¿O siempre ha pasado?

S5: Siempre. Yo creo que el tema de los captadores siempre ha sido a través de conocidos. Siempre ha sido un "boca a boca", ¿no? El tema de la captación en el país de origen.

Hablamos de mujeres que vienen... pues últimamente, sobre todo, hay muchas mujeres colombianas, y ha habido muchos años de mujeres venezolanas, ¿no? Pues bueno, evidentemente, el tema social y político de cada país... eso va cambiando. Es como si habláramos de geopolítica, ¿no? En qué país hay más mujeres... depende. Pues de la geopolítica mundial. Depende de eso.

Hay mucha mujer colombiana. Casi siempre ha sido el "boca a boca", esa captación: "yo tengo una conocida que ya vivía en España", o "una chica de mi pueblo que conoce a alguien que vive en España y que me cuenta, me ofrece un trabajo", casi.

E: Sí, sí.

S5: Lo que sí que ha cambiado, evidentemente, es el tema de redes sociales.

E: Ajá.

S5: Aumenta la captación en el tema redes sociales. Y claro, eso es muy complejo de investigar. No podemos llegar hasta donde nos gustaría llegar. Pero sí que es verdad que yo estoy convencido —y estamos convencidos— de que el tema, primero, del tema webcam...

E: Sí.

S5: OnlyFans, webcams, sexo por cámara... es un origen para luego, es un principio para luego la captación y el traslado a otro país para ser explotadas.

E: Claro, sí, sí. Se está investigando desde APIP también. O sea, hay bastantes estudios. Me contó Natàlia el otro día... y los estudios más...

S5: Natalia hizo un estudio profundo sobre el tema. Muy interesante, además.

E: Sí, sí, sí, me lo estuve leyendo el otro día. ¿Y respecto a las que sí que identificáis, cuál es el proceso que se sigue? O sea, ¿la declaración? Interpreto, ¿no?

S5: Bueno, no siempre.

E: Claro, claro.

S5: Cuando una mujer nos cuenta su historia, hacemos las comprobaciones oportunas y, si determinamos que es víctima de trata de seres humanos, se le ofrece lo que el artículo 59 bis de la Ley de Extranjería nos indica.

Si es extranjera en situación irregular, se le ofrece un período de reflexión de 90 días, que se puede prorrogar una vez por otros 90 días.

E: Ajá.

S5: Durante ese tiempo, la persona debe decidir si colabora o no con las autoridades judiciales y policiales en la investigación del delito. Si decide colaborar, entonces sí le tomamos declaración, para poder iniciar una investigación.

Siempre bajo la figura de testigo protegido, para que no se le identifique desde el inicio. Aunque es complejo, porque la ley de testigos protegidos en España es la que es, y no ofrece muchas garantías a las víctimas.

Y ya se sigue todo el proceso de regularización. Se le pregunta si quiere quedarse en España o si prefiere que la repatriemos a su país.

Es una elección. El 99 % decide quedarse en España y, entonces, se le permite regularizar su situación y obtener un permiso de residencia por circunstancias excepcionales.

E: Vale, y me comentabas ahora... Ay, espera, que se me ha ido... ¿Qué me acabas de decir de...?

S5: 59 bis.

E: Antes.

S5: Lo del testigo protegido.

E: Sí, lo del testigo protegido. Vale. Es que se ha comentado mucho que es insuficiente. Porque claro, es testigo protegido, pero luego te ponen en la llamada del día no sé qué... Entonces la persona lo sabe. ¿Hay algunas que se hayan echado para atrás al saber que no estarían protegidas del todo?

S5: Mira, yo, cuando doy cursos o clases a los compañeros que se van a dedicar a esto, lo primero que digo es que jamás se debe engañar a la persona que tienes delante. Hay que decirle toda la verdad. Y la verdad es la que hay: ser testigo protegido en España es lo que es. La ley protege muy poco. ¿Por qué? Porque dice que, al final del proceso, incluso el acusado tiene derecho a pedir que se le diga quién lo está denunciando. Y el juez tiene la potestad de decidir si sí o si no. Puede decir: "Pues sí, tienes derecho a saberlo. Es fulana de tal la que te está denunciando". Es una ley que protege muy poco. Por eso digo que hay que ser muy sincero con la

víctima. Ya es bastante difícil que te cuenten un relato de trata. Es muy duro lo que han pasado. Si han sido suficientemente valientes como para contarlo, no vamos a engañarlas.

¿Qué nos pasa? Que una declaración compatible con ser testigo protegido es, muchas veces, incompatible con una investigación. Porque hay que omitir tantos datos para no identificarla que, al final, se reduce a: “Me captaron, me trasladaron y me explotaron. Ya está”.

E: Ya... ya.

S5:

Porque si hablamos de tratantes... En la trata de seres humanos, sí, hay organizaciones criminales. Pero no es como en las películas, que hay un jefe sentado en un sofá acariciando un gato. No. Muchas veces son tres o cuatro personas. La organización criminal muchas veces es una sola persona. Como en los casos del loverboy en Rumanía. Es tan complejo que, solo con decir “llegué a España en abril de 2006”, ya está. El tratante sabrá quién llegó en abril de 2006. Lo sabrá. Entonces, es muy difícil tomar una declaración en la que no se identifique, de ninguna manera, a la víctima. Es muy complicado.

E: Sí, sí, total.

S5: Hasta que no cambie la ley de protección a las víctimas, seguimos con lo que hay. Por eso yo siempre digo a los compañeros que sean sinceros: “Oye, yo aquí voy a poner TP en vez de María Eloísa, pero es muy probable que sepan que eres tú. Porque, ¿a cuántas chicas trajo en marzo del año pasado? ¿Y qué les hizo? Pues va a saber que eres tú. Y si no eres tú, es la otra. Y si la otra sigue con él, va a saber que eres tú”. Es así de sencillo.

E: Claro. Y tú das estas charlas para preparar a las personas que hacen entrevistas. ¿Qué es lo más clave que explicas, aparte de decir siempre la verdad?

S5: Sí, sí. A ver, lo más importante es que el relato sea libre. Hay varios modelos de entrevista: el modelo PEACE, otros modelos que han desarrollado expertos, etc.

A mí me gusta que el relato sea libre. Es decir, “cuéntame tu historia”. ¿Qué me interesa que conste en una declaración, aparte de los datos del encabezamiento? La situación en el país de origen. ¿Por qué? Porque necesito acreditar esa vulnerabilidad. Ese estado de necesidad que lleva a la víctima a aceptar el ofrecimiento, ya sea por engaño o engaño parcial. Tiene que haber un motivo, y ese motivo está en el país de origen. Está en que no tengo trabajo, tengo que mantener a tres hijos y a un abuelo enfermo. Entonces, me veo obligada a aceptar venir a España y ejercer la prostitución.

E: Claro, claro.

S5: Yo necesito acreditar eso, ¿vale? Entonces, para mí, lo primero es eso: acreditar. La situación de vulnerabilidad y necesidad que tenía ese "pensado" en su país. Y después, un relato que sea cronológico, cronológico. Que vayamos... A veces es difícil, por eso las entrevistas estas, con las declaraciones de una víctima de trata de seres humanos, son muy largas. Muchas veces quedas con, además, una entidad o de una entidad: “Oye, quedamos a las 11”. Y digo: “No, no vengas a las 11 porque comemos aquí, y a lo mejor aquí cenamos. Venga a las 9:00 h de la mañana”. Muchas veces las hacemos en dos días. Oye, pagamos... ¿por qué? Pues también depende de la chica, de la víctima, ¿no?, de cómo se encuentra ella. Y hay veces, pues, que es muy duro. La historia. Y hay que parar cada 15 minutos a limpiarse la lágrimas, y hay que parar a echar un café. “Vamos a parar un poquito, a que te relajes, y pues a dar una vuelta”. Hacemos en dos días. Que sea clara, lógica, y que sea detallada. Y sobre todo... bueno, eso. Otras cosas que nos interesan a los policía para averiguar quién es el malo. Quién te pagó los billetes. ¿Los conservas?, ¿no los conservas? ¿Cuándo entraste? Que yo pueda comprobar si has entrado o no has entrado de verdad. Todos los datos que puedas de las personas que tengo que investigar: agencia de viajes, datos bancarios, teléfonos. Todo eso.

E: Claro. Todo esto se empieza a investigar a partir de la declaración que interpreto, a partir de que os dan esos datos. ¿Qué es lo que admite más el fiscal como prueba, o el juez como prueba? ¿Qué es lo que sale más condenatorio? ¿Y qué es lo que el fiscal o el juez dice “cómo no, esto no”?

S5: Lo que más, lo que más, y lo más importante es la declaración de la víctima. Esto es fundamental, fundamental. Sin declaración, como te decía antes, no hay juicio. No va a haber juicio sin declaración. Porque yo puedo hacer vigilancia, hacer un prostíbulo —ya no de ciudad, de aquellos que hay por ahí, por pueblos perdidos— y veo, porque lo puedo ver, cómo llega una furgoneta a las 20:00 h de la noche, y un señor se baja, abre la puerta lateral con llave, y bajan cuatro chicas y las mete en el club. Y cuando el club cierra, peor, que las coge, las mete en la furgoneta y las lleva a un piso. Y hago vigilancia. Si veo que no salen del piso solo para ir al club... ahí pasa algo, ¿no crees? ¿Pero si ninguna me lo cuenta?

E: Sí, sí.

S5: Luego voy a un juez y le digo: “Mira, he visto esto, esto, esto y esto y esto ya”. “¿Pero hay alguna declaración?” “No.” “No, no me sirve.” Entonces, por eso te digo que lo principal y primordial hoy en día es la declaración de la víctima, y luego que la policía corrobore todo eso que la víctima está contando. ¿Vale?, ¿de qué forma?

E: Claro.

S5: Las investigaciones policiales son muy diversas. Vigilancia, seguimiento, y todo tipo de... bueno, pues, todo lo que hacemos los policías: investigar, todo aquello que hacemos, que se puede contar —y otras no, que hacemos un par de...

E: Sí. Y entonces llega el momento del juicio. ¿Y vosotros participáis en el juicio? ¿Vale?, ¿y cuál es vuestra figura? ¿Contar todo?

S5: A ver, depende de quién sea toda la investigación, ¿no? Yo, como jefe de grupo y como instructor de los atestados... Dentro de un atestado policial hay un instructor, un secretario, ¿vale? El instructor se supone que es el que ordena todo lo que se hace durante esa investigación. Y ese soy yo. Durante muchos años he sido yo, porque soy el jefe de grupo. Entonces, como instructor, eres el responsable de todo lo que se ha hecho durante la investigación. ¿Qué me preguntan a mí? Esto. Yo voy a juicio y la Fiscalía me pregunta todo. Luego, las declaraciones, tal. Pero luego, claro, evidentemente, depende de lo que hayas hecho, ¿no? Pues yo tengo

compañeros que han estado en las vigilancias, que se hicieron tal día en tal sitio y que vieron no sé qué. Eso tendrán que declarar en relación a eso que han hecho: las detenciones, las entradas y registros en los domicilios o clubs, como se determine, como se finalicen las investigaciones, casi las acaban. Fundamental: el registro en los clubs, las medicinas de los investigados y demás para encontrar más pruebas. Pues cada uno, en relación al papel que ha tenido durante la investigación. Pero el papel más importante es del instructor, evidentemente.

E: ¿Vale?, ¿y durante este juicio que os hacen un montón de preguntas...? Tú has vivido muchos, ¿no? ¿Suelen ser muy largos?

S5: Algunos.

E: ¿Y la víctima está presente, o...?

S5: Víctimas... normalmente los juicios son muy largos. Como este último que te contaba, que había 7 víctimas. ¿No sabe todo el mismo día? Evidentemente no. Y las víctimas van un día y, además, declaran normalmente por videoconferencia desde otra sala, para que no se les vea, y con los medios adecuados para que los medios no las reconozcan. Y siguen siendo que se oculte su identidad: se les disocia la voz y no se les ve durante la videoconferencia. Entonces, las víctimas no suelen estar presentes.

E: Y en comparación de las identificaciones que hacéis y los juicios que hay, ¿hay pocos o muchos juicios?

S5: Muy pocos.

E: Vale.

S5: Muy pocos juicios. A ver, yo identifico a muchas mujeres que no... que decir, posteriormente no colaboran o... Hay muchos que no colaboran con la policía. Yo identifico mucho. Yo, durante mi carrera, yo creo que he identificado a más mujeres que no colaboran que sí. Probablemente. Es lo que te decía antes, una mujer es víctima, es víctima, eso no lo vamos a negar. Ni podemos negarlo. O sea, la posición de la Policía Nacional en general, del Cuerpo Nacional de Policía con la trata de

seres humanos es una visión víctimocéntrica, ¿vale? Lo principal es la protección de la víctima. Y todas las leyes van dirigidas a eso, en la visión que tiene España, pero la trata de seres humanos es víctimocéntrica. Nuestra principal misión, aparte de investigar, somos policías, es la protección de la víctima. Por lo tanto, también una mujer, después de una entrevista, se le identifica como víctima a todos los efectos. Que después no viene, no quiere declarar por los motivos que sea, no vamos a buscar motivos porque cada uno tendrá el suyo, ¿no? No quiere declarar, bueno, pues... o es mala suerte, mala... suerte para nosotros, policialmente, porque ojalá que las declararan y pudiéramos investigar. A ver, mi jefe, a veces a las ONG les ha dicho que a veces les doy la razón en alguna charla y tal. “mujer qué traéis aquí que no declara es un fracaso de la ONG”. Bueno, se puede ver un poquito así, un poquito... que no, no, porque sí que es verdad que, bueno, hay que ver, es que no... las personas son libres de hacer lo que quieran. Pero sí que es verdad que es una mujer que viene a declarar y tal, pues yo intento explicárselo. Digo: “¿Tú no quieres declarar por ti? ¿Tienes miedo? Yo lo entiendo, y no podemos obligar a nadie, pero es que mañana, después de ti, vendrá otra, y luego otra, y luego otra, y luego otra, y esto no se acaba nunca. Y al final, una de las víctimas será tu hija, a lo mejor, o tu sobrina. ¿Por qué? Pues porque el malo, el tratante, vive de eso, vive de la explotación sexual de mujeres. Y tú no quieres denunciarlo porque tienes miedo. Yo lo entiendo, pero igual no por ti, pero por el resto de personas que van a sufrir lo mismo que tú. Es que tú sabes que después de ti habrá otra y luego otra y otra y otra. Y esto no se acaba nunca”.

E: Sí, bueno, tiene que ser muy difícil también esa decisión.

S5: Yo lo entiendo, sí, sí, debe ser complejísimo. Y siempre te lo digo yo, ahora a las chicas que declararon y me cuentan su historia, les digo que son hipervalientes, súper valientes. Y, a ver, la gente igual no sabe la complejidad que tiene conseguir eso. Te hablaba de 7 mujeres que declararon en un juicio. Además, un tema que se investigó en el año 2017.

E: Claro, eso es otro tema, los tiempos que son...

S5: Y el juicio ha sido en 2024, de esos 7 años. ¿Quién ha estado detrás de ellas? Renovando sus permisos de residencia, arreglándoles todos los problemas que les puedan surgir. Están las entidades, y he estado yo detrás, porque, además, pues ha dado la casualidad de que estas chicas, hay seis que no están con ninguna entidad. Y a mí me llamaban. Si no es todas las semanas, casi todas las semanas, una u otra, que se iban a cambiar de piso, que si iban a dejar al novio, que si me caduca mi residencia, que si me gustaría irme a Valencia, que si yo quiero que el juicio se haga ya, que... eso, y el que ha tenido que trabajar durante 7 años para que el día de los juicios vayan, vuelvan a declarar...

E: Claro, que si no hay alguien que asume ese trabajo durante 7 años, la probabilidad de que vayan sin declarar el día del juicio...

S5: Muchísimas veces nos ha pasado, muchísimas veces, en las declaraciones de una mujer, y el día del juicio desaparecida. Ya no ha venido. ¿Dónde está? ¿Dónde vive? Si se ha ido a Brasil otra vez, si no... si se ha quedado. Nos ha pasado muchas veces. De ahí también la importancia que pedimos siempre nosotros. A la fiscalía. Nosotros, todas nuestras investigaciones van apoyadas por los fiscales delegados de extranjería. Y siempre le pedimos el tema de la prueba preconstituida, ¿vale? Es muy importante para que el día del juicio oral, si no está la persona, pues no sirva como prueba esa declaración que se efectuó en su día.

E: Vale, y eso es efectivo porque también... o sea, he escuchado mucho lo de que muchos jueces al final dicen, como no se oye bien, mejor que venga... ¿O sea, os ha pasado que la víctima haya desaparecido y aun así haya habido juicio por la prueba preconstituida?

S5: Sí.

S5: Esto no lo hemos inventado nosotros, lo que lo ha inventado la justicia. La prueba preconstituida es para el día del juicio oral. Si la víctima no aparece, pues se podrá tener en cuenta esa declaración que efectuó como declaración propia del juicio oral, para eso se hace.

E: Claro. Y esta función que has hecho tú de mantener el contacto durante todo este tiempo, ¿es algo que está estipulado como tu trabajo, no? Claro, o sea, realmente, leyendo como las funciones que tenéis después de la declaración.

S5: Mi trabajo se hubiera acabado cuando se ha identificado como víctima. Se toma declaración, ahí se ha acabado mi trabajo. Hay algo más, no. Por decirlo, en cada vez cuando hacemos una identificación, a la víctima se le informa de unos determinados derechos y de ciertas medidas que hay que tomar, no medidas de seguridad, y siempre se le da un teléfono de contacto permanente con los investigadores, un teléfono de la oficina, el teléfono del grupo de investigación. Y sí, se realiza siempre acompañamiento, sea a los juzgados, médicos, forenses, todo lo que tenga que ver con la identificación que esté citada formalmente. ¿Le acompañamos nosotros? Entonces sí que ahí sigue habiendo una relación. No tan profunda como he tenido yo, no, eso es cosa mía, personal, tan mío, personal. Todas tienen mi teléfono móvil, no el de mi oficina. Todas tienen mi teléfono móvil, y aún a día de hoy, aún me sigue escribiendo algunas que ya ha pasado el juicio, y ya ha sido condenado el malo y ya tiene su permiso de residencia definitivo, pero aun así me siguen escribiendo algunas. Pero es algo... aquí tú lo personas, no es nada que me obligue, es mi función.

E: Claro. Vale, y ya para acabar, así más personal también, porque me he quedado con una duda de cosas que he estado viendo estos días, el tema de investigar los pisos. ¿Cómo decidís qué pisos sí, qué pisos no? Porque, por ejemplo, las prospecciones web que se hacen en APIP, que estos días hemos estado haciendo en una página, quizás te salen 160 pisos. ¿Cómo decides a cuáles vas a ir y a cuáles no?

S5: Porque llevamos años y años y años y años yendo a pisos. Y sabes a cuál he ido ya y cuál no he ido, y cuál, además, cierto que no voy y ese no lo conocía. Por ahí decidimos. También es verdad que, para acabar de hacer un poquito más compleja nuestra labor, se hace una ley hace unos años, que es la ley de garantías de la libertad sexual, la ley del sí o sí. Y eso, entre otras cosas, modifica la ley de publicidad y prohíbe la publicidad de la prostitución. Esto es estupendo para que la gente no consuma, pero... ¿de dónde imaginas que sacaba yo la información de los

prostíbulos fuera de la publicidad? Evidentemente no, ya no tengo... porque sí, porque está la ley hecha, la trampa. También está prohibido ver el fútbol gratis y la gente lo sigue viendo en su casa. Pues se siguen anunciando en otras, por otros sitios. Se siguen anunciando, no, y vamos tirando por ahí. Entonces tenemos...

E: Ya. Sí, totalmente. Y tal.

S5: ¿El conocimiento de qué pisos hay en Barcelona, de qué prostíbulos son más importantes? Los conocemos casi todos porque llevamos años y años haciendo inspección en esos pisos, ¿no? Entonces cuando aparece uno nuevo, pues vamos. Cuando nos aparece alguno en alguna investigación y ya lo conocemos, pero como cuando hacemos inspección, nos hacemos una inspección formativa que queda registrada, pues sabes cuándo hemos ido. Y tú miras y dices, cuando fui yo al piso, ahí está. La calle Consejo de 235. O sea, si tuvimos que hacer un mes... Vamos a ir otra vez para ver si aparece acoso, aunque era el dueño, ¿no?

E: Sí. Y la historia que te dicen que ya se prostituyen porque quieren, ¿no?

S5: Básicamente.

E: Vale, o sea, que están ahí libremente.

S5: Muy complejo encontrar... O sea, hemos sido inspecciones los últimos años. Entonces, yo hacemos cuatro coronas y no localizamos una sola víctima. Se trata de eso. ¿Prostitución coactiva? Sí, para mí sí, pero es distinto, no es autotratamiento, no es el mismo que entre las definitivamente trata. Es otra cosa, ¿no?

E: Ya.

S5: Yo cuando, claro, el artículo del Código Penal que habla de los delitos relativos a la prostitución, pues habla de una situación de proxenetismo. No está prohibido en España, o sea, tú puedes tener un club de prostitución y eso está legal, porque no está prohibido. Pero para mí, si tienes una persona que está irregular en el país, no tiene documentación, no puede trabajar de otra cosa, no puede trabajar legalmente de nada, y está ejerciendo la prostitución porque no puede hacer otra cosa y tiene dos hijos en su país a los que les tiene que mandar dinero, para mí ese señor ya se

está aprovechando de la situación de vulnerabilidad de la persona. Para mí, ya, para mí ya es prostitución coactiva.

E: Sí, sí.

S5: Y entendemos por eso que queremos, le tenemos... Pero mira, yo lo hablaba en la reunión con la fiscal delegada de extranjería. Yo desde el año 2005 que estoy aquí no sé cuántos proxenetas se habré detenido, pero... 30, 40, 50, ¿sabes a cuantos juicios he ido por proxenetismo?

E: ¿Cuántos?

S5: 0, por trata sí, por proxenetismo no.

E: Claro, es que así...

S5: Todo eso es muy complejo. Y sí, es verdad que las mujeres, pues, la gran mayoría te cuentan que quieren estar allí porque quieren estar allí, porque cada una... sí que es verdad que... Es que es muy difícil todo el mundo, muy complejo. ¿Tú lo estás haciendo ahora, no?

E: Sí, sí, es que me ha pillado todo de golpe, yo creo.

S5: Hace ahí con Natalia. Y estás viendo que es un mundo muy complejo porque, a ver, nosotros, hacemos un operativo de trata de seres humanos y liberamos 7 u 8 mujeres de un piso que estaban obligadas. Y a la semana te preguntan, oiga...

E: Sí.

S5: ¿Yo mandaba 300 euros a mi país cada mes, y ahora dónde los saco?

E: Ya, ya.

S5: Y al final muchas se vuelven a la prostitución, se vuelven a... yo he hecho los temas que hice con chicas transexuales cuando llegaban para el grupo tercero.

E: Sí, sí.

S5: Es básicamente porque casi todas las chicas eran sudamericanas. Las sacamos de allí y tal, y al final, yo creo que todas las que... Recuerdo que en una investigación

muy importante que hicimos, yo creo que todas, al menos una, siguen ejerciendo la prostitución. Por su cuenta, libremente alquilan su piso y lo hacen por su cuenta, no tiene ningún proxeneta que les pida dinero, pero sí en todas, en una prostitución. Algunas porque no tienen... no tienen estudios, en fin. ¿Formación laboral para trabajar en otra cosa y otras porque, bueno, son sinceras y me han dicho, es que gano 5000 pавos al mes? En el Mercadona ganas 1000, yo gano 5000 al mes hasta que me dé el cuerpo.

E: Claro.

S5: Bueno, cuando yo, por ejemplo, respeto, pero cada uno paga lo que quiera.

E: Totalmente, pues muchas gracias por esta entrevista, yo...

S5: Nada, lo que te haga falta.

E: Voy a...

S5: ¿Si te ha quedado alguna duda?

Annex 2.6. Entrevista Subjecte 6

E: Hola bon dia. Gràcies als participar en aquesta investigació. L'objectiu d'aquesta entrevista és entendre una mica com és el tractament judicial que reben les víctimes de tràfic amb finalitat d'explotació sexual amb finalitat d'investigació pel meu treball final de carrera. Llavors, tot el que parlem serà estrictament confidencial, el teu nom no té per què sortir enlloc i simplement s'utilitzarà per fins acadèmics. Tot serà gravat perquè jo pugui denunciar l'entrevista i treballar sobre això i m'agradaria saber si estàs d'acord per poder continuar.

S6: Sí, sí, estic d'acord

E: Vale primer per introduir una mica. Em podries explicar quin és el teu rol professional amb les víctimes de tràfic em feien d'explotació sexual.

S6: Sí doncs eh jo soc la psicòloga de referent del programa d'atenció a víctimes de tràfic. I estic aquí a l'oficina amb coordinació amb les meves companyes que he treballat més a l'àmbit jurídic i a l'àmbit social i jo m'encarrego de portar els plans de treball de les dones que estan acollides en els pisos que tenim per per recuperació de la violència. I després també el que faig són acompanyaments psicològics individual d'aquest grupals i després també a temps a casos que es detecten des d'altres àrees i que sí que són víctimes de tràfic no on les meves companyes identifiquen que potser hi ha alguna patologia o alguna dificultat a nivell de salut mental. I llavors també les deriven a mi i jo també les avaluo i també els hi faig seguiment.

E: Vale, llavors a mi el que m'interessaria saber és tot el procés que passen les víctimes a nivell institucional. Llavors començant pel principi, em podria explicar una mica des de la teva perspectiva, com viu la víctima? Aquest primer contacte amb les institucions a nivell d'haver-se desvinculada a la xarxa, com tot el procés, la com si tot el. Procés.

S6: Pues és que al final cada persona ho viu d'una manera diferent i després també o si al final no tot es passen pels mateixos circuits sinó que moltes vegades a nosaltres ens arriben quan ja hem fet com una primera identificació amb la policia i llavors és més la la part jurídica la que acompanya els processos de quan quan fan la declaració judicial i després es valora dintre de les necessitats de cada persona i del context en el que es troben. Si es fa una atenció més ambulatoria o volen fer un retorn o volen quedar-se en territori, però que tenen recursos propis per poder viure o les acollim nosaltres a la nostra entitat. Llavors, al final cada dona, tot aquest procés, normalment sempre el viuen amb molta confusió. Nosaltres normalment no som les persones que les detectem quan estan en l'entorn d'explotació, sinó que elles surten. Per la seu conte o perquè hi ha. Hi ha un operatiu policial i nosaltres ja estem a la següent fase. No, no anem a buscar-les al pis on estan explotades, no saps. Llavors sempre participem una vegada i en sortit de l'entorn d'explotació.

E: Clar vale i tot aquest procés de desvincular-se de la xarxa com el viuen, o sigui un cop ja estan aquí.

S6: Bueno, inicialment nosaltres tenim uns protocols perquè elles puguin estar lo més segures possibles. Intentem sempre que canviïn de territori, o sigui que no estiguin en el mateix territori o en o en estat explotades per seguretat. I després també intentem tot el tema digital, telèfon mòbil, canviar de número u perquè no puguin ser contactades perquè normalment aquest primer moment sempre hi ha com molta angoixa. Amb molta sensació d'estar perseguides de de que les reben amenaça. No és que elles surten i ja no tornen a saber res més de la xarxa, sinó que moltes vegades hi ha una insistència. Hi ha un contacte i amenaces, i llavors això intentem que siguin elles les que s'autoprotegeixin, o sigui que siguin elles les que intenten per tots els mitjans tant físics com digitals, que aquest contacte no no es faci. I després hi ha un altre procés, que és el el que és més subjectiu, no que pot ser objectivament ja no estàs rebent trucades de números anònims ni així, però sí que els hi queda amb molts casos, una sensació de hipervigilància, de persecució. No van tranquil·les pel carrer i això va rebaixar. Va rebaixar una mica conforme, va passant el temps i també ja es van com estabilitzant. I com que se senten més segures, però al final la sensació de seguretat al principi no hi és. Per molt que la policia els hi digui que no els perseguirà, no, per molt que tal. De fet moltes dones fins que nosaltres no els hi canviem la targeta sim van rebent trucades amenaçadores. Vull dir que això hi és. Això al final és un procés que ha de fer la mateixa dona amb la nostra ajuda, però que per una banda s'ha de protegir ella realment. I després per l'altre és tot el procés de recuperació de la pròpia dona de de no estar tant alerta i de i de poder sentir més tranquil·la i segura.

E: Sí, sí, llavors hem durat tot aquest procés que ja va passant al principi que és com més angoixant que totes coincidíu en això. Em com viuen els moments en què les van citar, perquè clar, és com una mica com a comptagotes, no? Ara citen per això ara. Per això aquests moments com els viuen.

S6: Canvia molt depèn si estan en acollida integral. Perquè llavors estan molt més acompanyades tota l'estona i tota l'estona senten que estan amb un entorn segur i que quan no parlen amb un arc professional parlar amb un altre no tenim les educadores també que estan amb elles en el dia a dia. Establir rutines no tot aquest acompanyament més intensiu d'aquestes persones ho viuen com d'una manera més

còmoda i més càlida i, en canvi, les persones que no són acollides a integral perquè elles no volen o perquè en aquell moment tampoc hi ha places o perquè sigui, ho viuen amb molta angoixa perquè pensen que estan desamparades, o sigui, no i tenen una sensació de molta urgència i també de molta inseguretat que per les administracions. Llavors si no les estàs trucant cada dia i passar una setmana i no els hi has dit res. La sensació que ja es tenen que ja es traslladen és que s'han oblidat de mi no i ha i no m'ajudaran. No perquè també tenen experiències en el passat de de que moltes vegades s'han hagut de treure elles soles les castanyes del foc. Llavors aquesta confiança en el que un professional et digui, pues mira, dona una cita i d'aquí dos mesos t'avisaré quan tingui novetats aquests dos mesos per elles és que se'ls hi fan eterns II, moltes vegades no s'acaben de creure que realment després tornar per cas.

E: Les tornes a trucar. Clar, o sigui que hi ha molta diferència entre les que reben com un acompanyament més integral i un acompanyament més puntual a certes ocasions. Sí vale llavors. El temps d'espera que passa fins al judici clar o sigui, passa aquest primer període on reben van tant en tant coses, però arriba un moment en què ja no reben res o quasi res fins que hi ha com arriba el judici. Tot aquest temps que es fa molt llarg.

S6: Bueno, és una cosa que sempre sempre tenen allà, però que van fent la seva vida i, que està allà com. En un en un, en un lloc on on no molesta gaire no o sigui elles van van fent van avançant perquè també, pues accedeixen a documentació, van fent el seu pla de treball, aconsegueixen feina o fan alguna formació. S'estabilitza la seva vida social i allò es queda allà com. Una mica enquistat, però, que mai mai mai ha. Acabat de treure. Sobre sobre i moltes vegades necessiten aquest moment també com una manera de per elles de poder tancar del tot tot el tot, el procés que hem passat. O sigui moltes vegades el procés judicial també és reparador i ajuda a tancar després de prendre com vagi aquest procés judicial. No perquè moltes vegades tampoc surt com elles esperen, però ella és la perspectiva que tenen de d'aquest procés. És que elles finalment podran fer com justícia i aquesta sensació de que paguin pel mal que els hi hem fet llavors això encara no ho tanquen fins que no poden fer tot aquest procés. I després quan fan igual ha passat

un any. Han passat dos anys i fan aquesta declaració. Tot el que s'han recuperat. De vegades hi ha com una volta una tornada enrere, no perquè es es reobren moltes coses. És un procés que és molt revictimitzador i moltes vegades tampoc acaba resolent-se com ells esperaven. I llavors aquí, pues una vegada més tornen a obrir-se moltes ferides.

E: Clar perquè elles al o. Sigui ell és el judici. Ara normal ho fan moltes vegades han de parlar. Ho sé molt menys han d'assistir. I això com ho com ho expliquen a tu, si en el com ho expliquen abans i després sí que ens preocupa.

S6: A elles quan estan en el dia a dia saben que aquest moment vindrà llavors. De vegades els hi produeix com molta angouxa. Llavors també els hi hem d'explicar molt bé, no que seran.

(parem perquè piquen a la porta)

S6: Bueno, pues els hi provoca molta angouxa, el no saber què els hi preguntaran els si els hi veuran no els hi veuran les cares no coses que que poden ser com senzilles, no, però que per ella són molt importants. Llavors tranquil·litzar les en aquest aspecte i dir que es van posar a prova preconstituïda però que no es veuran la cara que no sortirà el seu nom, que són testimonis protegits, que no volem a ningú i que podran respondre a totes les preguntes perquè elles al final explicaran el que han explicat a la policia i el que han explicat moltes vegades. Llavors aquí també es fa una feina de de preparar les per a aquest moment. Llavors ja sabia saben que aquest moment arribarà. No saben perquè no sabem ni nosaltres tampoc la data del judici. Llavors, pues ja és bueno, van van fer.

E: I a la què es coneix la data del judici?

S6: A qui normalment hi ha un moment de molta ansietat, de molta preocupació? Sí que se'ls hi se'ls activen una altra vegada moltes pors. I llavors aquí també fem nosaltres, com molt acompanyament per preparar-les, perquè la gent tingui més preparades possibles que en aquest moment. I després, moltes vegades passen el judici i després també hi ha una o dues setmanetes de. Bastant afectades per per per el procés si és el procés en si és dur

E: . I en paral·lel les que decideixen no participar en el procés, o sigui que què pensen elles, o sigui que pensen respecte no participar com decideixen no participar.

S6: Jo les persones que he conegut. Que han decidit no participar en el procés judicial és perquè no confien en el procés judicial i perquè tenen por a les represàlies. Perquè igualment, encara que els hi expliqui que són tots molt protegits, elles saben que sabran qui són.

E: Vale. Sí, sí, totalment.

S6: I moltes vegades no tenen por per elles mateixes, sinó per les seves famílies i per per represàlies que puguin ser indirectes. I llavors d'aquí diuen no, no jo no vull fer jo no vull fer això, no per mi, sinó per la meua família, perquè sí que sabem que sigut jo i que és gent molt dolenta. I bueno, i al final és per por i per inseguretat i desconfiança. Del procés judicial.

E: Vale i llavors arriba el dia del judici. Elles declaren. I què passa? Si, per exemple, què passa quan quan la sentència no és aquí? Esperàvem. Com ho viuen.

S6: pues hi ha molta decepció. Hi ha molta decepció perquè al final és això, no? Sí se suposa que a la seu en la seva idea de la justícia, aquest procediment ha de ser com com com la guinda del pastell. No. I ha de ser reparador. Llavors, quan no ho és, quan hi ha una absolució, per exemple, pues ho viuen. Ho viuen molt malament perquè senten que que jo no s'ha acabat de tancar tot que no ha sigut just i que i que no hi ha hagut reparació.

E: I senten que no se les han cregut, o sigui, com que la seva història és mentida?

E: No, no crec no penso que creguin que no se les ha cregut. Sinó que que al final no, pues no se, pues perquè no posarà la justícia d'aquest moment, pues no ha funcionat bé, però elles jo crec que en tot moment se senten que estan dient a la seva veritat i que i que sí que les hem i que sí que les han cregut. I també saben que nosaltres ens les hem cregut tot el dia. I que la policia se les ha cregut també tot el rato. Llavors que un jutge al final acabi dictaminant que no hi ha una, una condemna? No, no, no fa que desacrediti tot el procediment saps i nosaltres també fem molta feina això de de separar el que el que és la resolució judicial del del que

ha sigut realment la seva història. I que no té per què ser concordant i que no els hi donaran la raó ni la veritat per la, el resultat de la sentència.

E: i per què sé que ja esteu molt ficats en aquest tema. Ha sortit amb totes les entrevistes del tema discapacitat, salut mental. És com un constant que es va nombrant, però que no s'ha acabat de desenvolupar i m'agradaria que m'expliquessis una mica aquest procés per a les persones que tenen discapacitat. Veig que tenim molts casos. Quina és la diferència en pren, com ho viuen diferent i després, si el sistema està preparat per tractar aquest tipus de víctimes que tinguin discapacitat o problemes de salut mental.

S6: Vale, doncs aquí o sigui hi ha. Hi ha una part important que és que quan una persona té una discapacitat intel·lectual perquè en discapacitat física, pues no seria tampoc tant rellevant, però amb la discapacitat intel·lectual és molt important que això ens ho van explicar des de des de l'institut de Medicina legal, perquè sí que hi ha mesures que són específiques per poder atendre aquest col·lectiu. No? I llavors, per exemple, això. Igual a saber i ho ha de. Demanar són els fiscals? Que han de demanar al jutge que faci les mesures que són específiques per a per a aquest col·lectiu. Llavors el que solen fer és que, per exemple, quan fa la víctima la declaració, la prova preconstituïda, doncs fa una declaració amb suport, que és a dir, que aquesta aquestes preguntes no li farà, no li fa el jutge, li fan els advocats, sinó que li fa una persona que és un psicòleg de l'institut de Medicina. Vale és com que media entre el procediment judicial i la persona per adaptar les preguntes perquè assegurava que les està entenent per donar-li el temps que necessita per respondre, perquè si no moltes vegades fan preguntes i no la persona no les entès i no la sap respondre. I llavors és molt important que hi hagi aquesta figura de suport que media entre les dues parts, perquè perquè realment el missatge arribi i per per per adaptar tot el procediment a aquestes persones. Això es fa moltes vegades. No. Siguí això es fa si si tot el circuit funciona com a funcionar, però que moltes vegades el que ens explicaven és que depèn de si els fiscals estan sensibilitzats o no, primer amb temes de tràfic, perquè molts ni tan sols estan sensibilitzats amb temes de tràfic i després amb amb víctimes amb discapacitat.

E: Ja i clar això osiguia aquest de la declaració la pròpia constituïda la fa una persona està adaptat a aquesta part, però tot lo que ve després o sigui clar, necessiten molt més acompanyament i una explicació molt diferent de les coses.

S6: Sí. Sí, sí, això no hi ha uns protocols que estiguin adaptats a persones amb discapacitat. Sí, de fet, ni tan sols les entitats especialitzades en tràfic estem especialitzades en discapacitat. És com que són dos mons paral·lels i no es creuen en cap moment. De fet, nosaltres hem ara mateix tenim una persona que té una discapacitat intel·lectual bastant severa del 65% i la tenim nosaltres en acollida, però perquè també accedir. Recursos residencial. Els per persones amb discapacitat comporta una sèrie de tràmits que són molt lents, no perquè primer has de fer la revisió del grau de discapacitat, si la tenen o no la tenen, perquè aquesta dona, per exemple, ja tenia diagnosticada i un un gran. Després nosaltres hem fet una revisió per ampliar li, perquè consideràvem que jo no era suficient, però moltes vegades ni tan sols venen amb el grau perquè grau al final. Si es fa aquí a Espanya, o sigui, és ben aturat el país per no tinguessin una discapacitat en el seu país. Tampoc ha estat ni identificat, ni tampoc han tingut una tensió que necessitessin per les seves capacitats. Han viscut com han pogut, han arribat aquí i fins que no surten de tota la xarxa i es vinculen amb el territori, s'integren al territori i poden fer el grau de discapacitat que des de que el sol lícit després aquí te'l dona pot passar perfectament 6. Mesos a un any. Tot aquest temps. No, no és el temps que tenim part per víctimes del tràfic? Sí, perquè normalment la recuperació està per persones que no tenen discapacitat i que en 3, 4, 5, 6 mesos ja poden integrar-se més o menys a la societat. Llavors tot això impedeix moltes coses.

E: Clar vale llavors així com per anar tancant una mica, m'agradaria saber com com o sigui. Quina perspectiva tenen a nivell policial en plan, com se senten més còmodes a nivell policial a nivell judicial perquè hi han com diferents opinions. O sigui, no sé si m'estic explicant.

S6: Sí, sí, sí, sí, o sigui em. Però entenc que la pregunta va en la confiança que final ja tenen cap a un o un altre.

E: Si no al principi perquè entenc. Que en principi la policia pot com despertar certa reticència i el jutge és com qui ha de fer justícia, però dic després del tracte.

S6: Pues normalment sí que és veritat que al principi amb la policia tenen experiències prèvies que normalment són al seu país d'origen, que la policia no és com la policia d'equip i llavors, després, pues, acaba amb veient, no que que sí que és un bueno, pues un cost amb el que es pot confiar, que no funciona com el de Colòmbia o com el de Nigèria, sinó que aquí a Espanya, pues és una altra cosa i llavors acabant, pues bastant bé amb la policia, dintre d'alguns casos puntuals que sí que no els hi ha agradat, com les hem tractat o algunes coses. Però en general, si confien i en canvi en el procediment judicial és com. És com *el gran desconocido* és com monstre gegant parelles, o sigui moltes vegades i no i no entenen perquè si no entenem ni nosaltres. Però elles encara menys o sigui o igual o menys, no és com no sé què passarà. No sé com funciona res i després acabem veient que que el procediment va vegades no ha sigut per. Tant o de vegades. Ha sigut un procés molt relativitzant on no ha sentit res d'empatia ni han anat amb cuidado amb absolutament res, o sigui. I s'han sentit. Com moltes vegades atacades, inclús no o que no les hem tractat amb sensibilitat i res, no no és un lloc on et tractin bé ni amb sensibilitat i acabant acabant disgustadíssimes, jo no conec cap persona que m'hagi dit que bé que m'agrada el judici. A ningú no.

E: Ja perquè casos com el que va passar amb la víctima d'Errejón, per exemple, també passa en víctimes de tràfic. O són més light?

S6: No, no passa passa, crec que passa. Passa i els hi fan preguntes que són culpabilitzadores. O sigui, també hi ha tot el tema de de l'entorn de la prostitució. A dins d'un jutjat ni tan sols saben on estan les línies que separen el lo que és voluntari consentit de lo que no ho és, així com amb violència sexual. Encara hi ha jutges que no ho saben, però la majoria ja s'acaba enterant amb temes de tràfic, no o sigui elles els hi han dit coses de possible. Estava segur que trobes que pugui tocaries. No pots venir. Ja sabia que tenies o sigui coses d'aquestes tota l'estona. Com que a nivell judicial encara hi ha com aquesta, perquè suposo que es 10 veure ai molts prejudicis per barrejar-ho amb la prostitució.

E: Vale, llavors hem bueno, suposo que ja em sé una mica de resposta, però segons la teva opinió, quin creus que és el moment més traumàtic període sigui el moment que està més mal plantejat.

S6: De tot el procés. Bueno la l'experiència en si que hem viscut és la més traumatitzada per mi i després tot lo altre és poc reparador, és a dir, que no ajuda a la víctima a que al final acabi sentint que el sistema li la l'ajuda a recuperar-se, sinó que continua sent obstacle rere obstacle, rere obstacle i al final. No, no, no hi ha res que et diguis ostres, pues que m'ha funcionat tot sigui realment l'únic que jo veig que sí, que funciona, que sí que la para es que tenen per viseres i van ser treball i poden refer la seva vida, però tota la resta. És que ni tan sols que vagin a la presó dos anys. O sigui, és que no reben res. Clar, perquè després.

E: Elles, no sé si ho has arribat a veure, però en el moment en què surten de la presó com ho viuen? Conten els anys que falten perquè surtin de la presó? I com veuen aquest pas, o sigui pensen que tornaran a ser víctimes? En general dic.

S6: No és sortir de la presó i tornaré a ser víctima, sinó que és més insuficient. Siguí jo crec que la sensació és de insuficiència, de saber que aquestes persones estan al carrer i que elles ja no els hi faran mal perquè elles hi ha pres també molts recursos i han après a protegir-se i ja no se senten tan vulnerables com quan van arribar. Però saben que fan mal als altres persones i que jo no canviarà res. O sigui moltes vegades elles no només volen fer el procediment judicial per elles, sinó perquè no els hi facin altres dones perquè saben que no eren les úniques i que no seran les úniques. Llavors saber que aquestes persones estaran una altra vegada al carrer i que continuaran fent el mateix que feien amb unes altres persones, això a elles o si els hi els hi genera. El jurat preocupació, però ja no es preocupen tant per elles. No és com si pensessin que ara surtin els resultats aniran a buscar perquè elles surten enfortides de tot aquest procediment, o sigui al final elles es refan són molt resilients. I s'adapten a la societat que que tenim ara i adquireixen tots aquests drets, tots aquests drets que no, que no portaven. Quan quan van vindre la seu país una vegada estan aquí els veuen, els entenen, els fan seus i saben que això ja no els hi tornaran a fer mai més.

E: Però, però es preocupen per altres dones, també clar. I aquest aquest aprenentatge de la protecció. Creus que el fan de la mateixa manera les persones que reben una ajuda integral que les persones que reben com una ajuda més esporàdica perquè perquè elles no la volen, eh?

S6: No, no crec que sigui el mateix.

E: Clar perquè les persones, o sigui. Realment? Tenen totes un perfil molt vulnerable que em va girar molt les coses perquè aquesta vulnerabilitat, que es lo que les fa més probables de tornar.

S6: Sí.

E: Són molts mecanismes que han de canviar.

S6: Sí, i al final és un. O sigui és un procés que. Que té com com moltes arestes, no que moltes vegades només ens preocupem o abans. Només ens preocupàvem de de la vulnerabilitat social. No i és com valors aquesta persona a nivell econòmic a nivell de de formació a nivell de residència? No? Pues pues si té un habitatge segur si té una feina i si té un permís de treball i s'ha estudiat ja està, no i va molt més enllà. Sí, va molt més enllà anar a prendre. Quines relacions són sanes IA tot un procés també d'aprendre a el que m'ha passat i posar-li perspectiva social i perspectiva de gènere. I aprendre les desigualtats no perquè ja estan bé. Pateixen moltes desigualtats. Si ja no, no pel fet de ser dones migrades que moltes vegades també hi ha temes de racisme a les dones amb discapacitat també no o sigui que poder-li posar perspectiva, poder-li posar nom a tot el que m'ha passat i a tot el que els hi porta passant durant tota la seva vida perquè moltes vegades ens trobem dones que l'experiència de tràfic no ha sigut la única experiència de violència que hem patit a la seva vida. Moltes vegades venen des de des de petites, amb amb desemparaments familiars, amb violència infantil, amb matrimonis forçats, amb violència de gènere. A l'àmbit de la parella, amb unes estructures familiars disfuncionals. O sigui, i al final acaben aquí. Però tot això s'ha de revisar. I han de poder han de poder entendre perquè han arribat aquí. I han de poder entendre també que que poden tenir una altra vida no diferent i lliure de violència i just un procés llarg i complex. I si no estan en acollida i no podem fer aquesta aquesta tensió tan

intensiva és molt difícil arribar a tot això. Llavors ens quedem només amb la part social i econòmica, però això no repara. Això al final s'estabilitza, però fa que després t'ho tornis a reproduir els mateixos patrons que reproduïen abans.

E: Ja, quan vaig fer l'entrevista amb la UCRIF em va comentar el XXX, que ara es comença com que ells es centraven molt en analitzar la vulnerabilitat de la persona i tal creus que a nivell judicial també l'anar sap com també es fixen en això.

S6: No tinc ni idea, Em sembla que no. O sigui, no ho sé.

E: Vale.

S6: No ho sé, però no m'ho no m'ho sé, vale o sigui, potser ho tenen en compte a l'hora de intentar entendre perquè aquesta persona acceptat una oferta de feina que pintava fatal. Però més enllà d'això. No ho crec.

E: Si saben que poden entendre-ho, però que no deixen de dir com, però podries haver sapigut igualment i que només l'acceptada.

S6: Exacte no volen anar a l'arrel del problema.

E: Val. Llavors, per acabar, ja em m'agradaria que em diguessis que penses a tu. Què canviaries si tu poguessis canviar coses que siguin haver poden ser molt utòpiques, però si fossin una mica realistes Maria millor. Tu què canviaries a dir coses que siguin canviables de veritat? Doncs, per exemple formació a les persones o que hi haguessin certs objectes especialitzats o.

S6: Bueno, jo canviaria moltes coses, la veritat o sí a nivell de que jo sé que a tu t'interessa més el procediment judicial. Vale, pues a nivell de procediment judicial, el que canviaria és la sensibilització de totes les persones que intervenen en aquest procés. O sigui. Intentar no revictimitzar i no donar aquestes aquests missatges tan tan culpabilitzadors, igual que amb altres aspectes de violència que ara s'està intentant no fer amb violència de gènere milers de sexual. Pues que amb el tràfic d'éssers humans igual. Perquè perquè realment és que genera molt malestar i és innecessari pot fer les preguntes d'una altra manera, això, jo crec que és una cosa que es facin de canviar. Sí, llavors això canviaria després. A nivell de clar, jo estic

tan bé més a la part d'atenció psicològica i també acompanyo a derivacions i vinculacions amb sistema de salut mental. Vale, pues, sistema de salut mental. Perspectiva transcultural zero formació específica amb trauma zero. I coneixement de la vulnerabilitat de processos migratoris víctimes del tràfic d'éssers humans també és zero. Llavors també formació en aquest sentit i especialització dels circuits o, si més no, creació de un circuit especialitzat per atendre aquest tipus de persones perquè sinó al final acaben circuit general. I si ja l'atenció a la Salut mental en la població general es queda curta, pues imagina tant persones que que és que ni tan sols entenen la complexitat de les seves problemàtiques.

E: Sí, sí sí igual jo vaig veure l'entrevista amb el CESMA i...

S6: Exacte. Llavors aquestes dues coses les canviaria.

E: Vale.

S6: I després també m'agradaria si es pogués. *Ya que estamos con la carta de los reyes*, crear espais, o sigui sanitaris especialitzats en en trauma i trastorn d'estrès posttraumàtic. Perquè és que llavors no es col·lapsarien tota la resta del sistema d'aquestes persones anirien directes aquí i es podrien recuperar més ràpid. I no es qualificarien després els seus problemes i al final acabaria sent més barat.

E: Sí, sí, totalment és que com més específica es facin les coses, menys menys col·lapse hi haurà o si hi hagués persones especialitzades per tractar aquest tipus de casos no s'estarien tants anys esperant el judici. Igual que no s'està una persona de violència de gènere 7 anys esperant judici.

S6: Exacte. Exacte.

E: Però, bueno, pues moltes gràcies pel que els temps.

S6: De res. Gràcies a tu.

Annex 3. Diari de camp

DIARI DE CAMP		
Activitat	Pràctiques universitàries	Data: 24 de febrer de 2025
Investigadora/Observadora	Bàrbara Martínez	
Objectiu/pregunta	Com és el tracte judicial que reben les víctimes de TSH sexual?	
Lloc- Espai	Despatx de la Laura i despatx de l'Erika	
Tècnica aplicada	Etnografia	
Personatges que intervenen	Laura, Natalia, usuària NC.	
Descripció de la situació		Consideracions interpretatives/Analítiques respecte a l'objectiu o pregunta d'investigació
Avui ha sigut el meu primer dia de pràctiques. Hem arribat i ens han presentat a tothom, he conegut a la Laura, l'advocada i la que, en principi, serà la meva referent aquí. Ella m'ha explicat tot el funcionament d'APIP i mentre estava al seu despatx, hem parlat de diversos aspectes relacionats amb el tractament de víctimes de TSH. Li he fet algunes preguntes sobre el tema i ella m'ha explicat altres situacions que viu diàriament. En primer lloc, la Laura em comenta que en casos de TSH sexual, el sistema es basa principalment en la declaració de la víctima per poder avançar en el procés judicial. Això també inclou la recerca de noves víctimes per poder ampliar la investigació. M'explica també que el tràfic i l'explotació sexual són dos delictes diferents, tot i que solen succeir conjuntament. Creu que s'hauria de fer una separació clara entre ambdós conceptes en la regulació jurídica. Pel que fa als menors víctimes de tràfic, comenta que sovint es veuen molt desprotegits, ja que estan a les mans d'entitats com DGAIA, que no tenen una regulació clara. Menciona que, en molts casos, els menors no volen parlar o denunciar la seva situació, i això dificulta la intervenció.		Sent al primer dia la Laura em deixa clar que el sistema penal presenta grans mancances respecte al tractament de les víctimes de TSH sexual. A més, m'ajuda també en l'àmbit teòric, ja que al llarg de la investigació he trobat poca informació pràctica a articles i protocols. M'aclareix dubtes i m'ajuda a partir d'una base d'informació per poder entendre en quin món viuré durant dos mesos.

En termes de protecció, la Laura m'ha explicat que, en casos de víctimes especialment vulnerables, la prova preconstituïda ha de ser justificada i motivada. Hem comentat que, tot i que la legislació actual no especifica que calgui gravar-la, seria necessari fer-ho sempre. Després li faig algunes preguntes, venint ens preguntàvem amb l'Alba (la meva companya de pràctiques) quin sistema de confidencialitat fan servir a la fundació, la Laura m'ha explicat que les entitats no tenen una confidencialitat estricta, però sí un marge de "gris". Li he preguntat si tenen l'obligació de comunicar-ho a la policia si no tenen detalls específics sobre la víctima, com ara la seva ubicació, i m'ha respost que no. Tot i això, si disposen d'informació detallada, com adreces de pisos, acostumen a informar les autoritats. També m'ha comentat que, tot i que no hi ha una obligació legal explícita de contactar amb la policia, el principi de protecció de la víctima és fonamental. A més, hem parlat sobre una nova unitat especialitzada per a víctimes amb discapacitat psíquica, per millorar l'atenció a aquest col·lectiu (i m'explica que estan investigant sobre aquest àmbit, perquè hi ha molt poca informació) Al cap d'una estona em deixen instal·lar en un despatx, el despatx de l'Erika que avui no hi és perquè és integradora social i va pels pisos protegits. Aquest despatx està al davant del de la Natalia (la coordinadora), que va atenent les noies que arriben (sempre amb cita prèvia, segons m'ha explicat). Una de les noies que (usuària NC) entra parla molt i molt fluid, em sorprèn perquè és la primera que sento parlar així en tot el matí. Em distrec una estona escoltant el que parlen i en un moment comenten plans de futur, se centren en l'àmbit laboral i sento que la noia diu: "No conozco otro mundo que la prostitución... me veo fatal, super inculta, hace muchos años que no voy a la escuela. Me veo con 24 años y no he hecho nada, me da vergüenza". A punt d'acabar el dia parlo amb la Laura sobre com estic veient la situació i li explico que estic sorpresa (he llegit uns quants articles i dossiers que ella mateixa m'ha donat), ella no ho està del fet que jo ho estigui i em fa esperar fins que em porta una sentència d'un cas seu. És breu, té només una pàgina i és absolutòria. M'explica que així acaben la gran majoria.	
Observacions	

DIARI DE CAMP		
Activitat	Pràctiques universitàries	Data: 26 de febrer de 2025
Investigadora/Observadora	Bàrbara Martínez	
Objectiu/pregunta	Com és el tracte judicial que reben les víctimes de TSH sexual?	
Lloc- Espai	Despatx de l'Erika	
Tècnica aplicada	Etnografia	
Personatges que intervenen	Natalia, Laura i Anna	
Descripció de la situació		Consideracions interpretatives/Analítiques respecte a l'objectiu o pregunta d'investigació
Avui m'han recomanat llegir alguns casos que porta la Laura. Mentre ho faig, la Natàlia és al despatx parlant per telèfon amb diferents persones; l'ambient és tens. En una de les trucades, comentant una sentència recent, diu: "els mossos ho venen tot per separat, cada cas un bolet, així no arribarem enlloc". Llegint, em crida l'atenció la presència del vudú en moltes històries de dones africanes, no només com a mètode de captació, sinó com a part significativa del seu relat vital. Ho comento amb la Laura i l'Anna, i em confirmen que és molt habitual i sovint amaga vivències molt dures. També observo com la vulnerabilitat econòmica és un factor clau en tots els casos, sovint el motiu principal que les exposa al tràfic. Em fa pensar en la fina línia entre la decisió i la coerció, i en els prejudicis que poden rebre quan s'interpreta que "ja saben" a què anaven, tot i que hi hagués pobresa, por o manca d'alternatives al darrere.		Hi ha molta informació i he d'acotar bé la recerca, aquí tinc molt accés i no puc escriure tant. El que em queda clar és que els cossos policials no investiguen correctament (segons el que opinen les treballadores).
Observacions		

DIARI DE CAMP		
Activitat	Pràctiques universitàries	Data: 28 de febrer de 2025
Investigadora/Observadora	Bàrbara Martínez	
Objectiu/pregunta	Com és el tracte judicial que reben les víctimes de TSH sexual?	
Lloc- Espai	Despatx de l'Erika	
Tècnica aplicada	Etnografia	
Personatges que intervenen	Natalia, Laura i Anna	
Descripció de la situació		Consideracions interpretatives/Analítiques respecte a l'objectiu o pregunta d'investigació
Avui m'han demanat que transcrivui una entrevista que han realitzat al CESMA (Centre de salut mental), i he pogut observar que hi ha poc coneixement sobre el tràfic i trànsit en general. A la pràctica, moltes de les persones que acaben tractant amb les víctimes, com els professionals de salut mental, no tenen la formació necessària per fer-ho de manera efectiva.		Em fa pensar que hi ha teoria, però no base aplicada, s'estudia, però no es porta a la pràctica.
Observacions	Observo que hi ha un ambient bastant tens, són poques treballant i tenen molta feina. Falten mans i recursos.	

DIARI DE CAMP		
Activitat	Pràctiques universitàries	Data: 1 de març de 2025
Investigadora/Observadora	Bàrbara Martínez	
Objectiu/pregunta	Com és el tracte judicial que reben les víctimes de TSH sexual?	
Lloc- Espai	Despatx de l'Erika	
Tècnica aplicada	Etnografia	
Personatges que intervenen	Laura	
Descripció de la situació		Consideracions interpretatives/Analítiques respecte a l'objectiu o pregunta d'investigació
Avui estàvem xerrant amb la Laura sobre alguns casos que té pendants al seu despatx, m'explica que totes les víctimes en situació irregular mentre estan a l'espera de judici poden residir i tenir alguns permisos per quedar-se a Espanya, però que un cop perden el judici, han de marxar (se'ls retira la condició de víctima). S'entén, per tant, que si no es demostra culpable la o les persones que estan com a imputades, la víctima, després de tot el procés, no mereix ser considerada com a tal.		Penso que no té sentit perquè la condició de víctima hauria d'anar més enllà que una simple sentència. Poca perspectiva victimològica en un delictes on les afectacions son extremadament greus.
Observacions		

DIARI DE CAMP		
Activitat	Pràctiques universitàries	Data: 3 de març de 2025
Investigadora/Observadora	Bàrbara Martínez	
Objectiu/pregunta	Com és el tracte judicial que reben les víctimes de TSH sexual?	
Lloc- Espai	Despatx de l'Erika	
Tècnica aplicada	Etnografia	
Personatges que intervenen	Laura	
Descripció de la situació		Consideracions interpretatives/Analítiques respecte a l'objectiu o pregunta d'investigació
La Laura m'ha demanat que truqués al jutjat per demanar una còpia de les actuacions de les diligències prèvies d'un cas que porta, m'explica que s'han intentat posar en contacte varies vegades amb l'advocada d'ofici i que no hi ha hagut cap mena de resposta. Em sorprèn que en els casos tan greus d'explotació sexual puguin quedar oblidats a un calaix i sobretot que la víctima no rebi cap mena d'atenció judicial (per part del sistema). L'únic suport en aquest àmbit que tenia era la Laura (l'advocada d'APIP), si no estigués amb ella hauria de fer aquests tràmits sola, i tenint en compte les barreres de l'idioma (la dona és del Marroc) i les mateixes complicacions d'haver de posar-se en contacte amb els jutjats seria molt complicat (inclús impossible).		Altra vegada es pot veure la manca de perspectiva victimològica, el poc acompanyament de la víctima per part de les institucions.
Observacions		

DIARI DE CAMP		
Activitat	Pràctiques universitàries	Data: 6 de març de 2025
Investigadora/Observadora	Bàrbara Martínez	
Objectiu/pregunta	Com és el tracte judicial que reben les víctimes de TSH sexual?	
Lloc- Espai	Aula per reunions de l'oficina	
Tècnica aplicada	Etnografia	
Personatges que intervenen	Laura, Janeth, Macarena (advocada d'ofici), moltes usuàries.	
Descripció de la situació		Consideracions interpretatives/Analítiques respecte a l'objectiu o pregunta d'investigació
Avui hi ha hagut una xerrada amb una advocada on ella ha explicat coses bàsiques a conèixer quan entren al món judicial (com demanar un advocat d'ofici, quines cartes ens arriben a casa, com reclamar...). Al llarg de la xerrada, a la que assisteixo com a oient, elles manifesten molts dubtes i queixes, els costa molt entendre aquest món i senten que hi ha poca gent que les ajuda. Expliquen també que hi ha jutges molt antipàtics i que et tracten malament, sense tenir en compte la teva condició de víctima (fan especial menció a una jutgessa anomenada "la calva" del jutjat de violència de gènere sobre les dones).		El món judicial té molta complicació per la majoria d'aquestes dones, que es veuen obligades a entrar-hi de cop i no entenen res ni reben ajuda.
Observacions		

DIARI DE CAMP		
Activitat	Pràctiques universitàries	Data: 11 de març de 2025
Investigadora/Observadora	Bàrbara Martínez	
Objectiu/pregunta	Com és el tracte judicial que reben les víctimes de TSH sexual?	
Lloc- Espai	Centre de dia de Cabiria	
Tècnica aplicada	Etnografia	
Personatges que intervenen	América, Ruth, Jane i Alba	
Descripció de la situació		Consideracions interpretatives/Analítiques respecte a l'objectiu o pregunta d'investigació
Avui dinant els pregunto una mica sobre la seva experiència a APIP, estem parlant de les diferents funcions i ens comenten que els agradaria que poguéssim assistir a l'aeroport i a comissaria (però que es fa menys). Ens expliquen que quan detenen una possible víctima, aquesta té dret i ha d'anar acompanyada d'un advocat d'ofici o d'una ONG i que elles mateixes han acompanyat (com a ONG) a moltes de les víctimes en interrogatoris/entrevistes. Que els entrevistadors, policies de la UCRIF (que, per tant, estan formats) que són molt antipàtics i les tractes (tant a les víctimes com a les mateixes treballadores) de manera molt condescendent i brusca, tenint molt poc tacte. A més recorden també situacions extremadament traumàtiques a l'acompanyar les víctimes (veient l'espai on les havien trobat, etc.) i que moltes de les treballadores no volien anar-hi perquè ho passaven molt malament.		Aquesta situació pot portar a una gran revictimització de les víctimes, ja que el personal que tracta amb elles hauria de tenir especial sensibilitat amb elles per a evitar més traumes. Aquestes situacions tan violentes per les treballadores, per les víctimes són molt més greus i perjudicials.
Observacions		

DIARI DE CAMP		
Activitat	Pràctiques universitàries	Data: 3 de març de 2025
Investigadora/Observadora	Bàrbara Martínez	
Objectiu/pregunta	Com és el tracte judicial que reben les víctimes de TSH sexual?	
Lloc- Espai	Centre de dia de Cabiria	
Tècnica aplicada	Etnografia	
Personatges que intervenen	Ruth	
Descripció de la situació		Consideracions interpretatives/Analítiques respecte a l'objectiu o pregunta d'investigació
Avui torna a sortir el tema dels interrogatoris policials, la Ruth m'explica que a vegades és difícil que les reconguin (policialment) inclús com a possibles víctimes, que ara hi ha màfies que entren persones a Espanya de manera il·legal i després els hi expliquen què han de dir a la policia per a poder-se quedar (mentir sobre la condició de víctima). Això crea una situació violenta per les víctimes que s'acaben sentint que inclús amb el seu relat (que sovint els costa d'explicar, no només pel trauma sinó també per l'idioma) no és suficient i se les posa en dubte.		Altra vegada es mostra una situació que demostra una revictimització al llarg del tracte judicial i policial.
Observacions		

DIARI DE CAMP		
Activitat	Pràctiques universitàries	Data: 6 de març de 2025
Investigadora/Observadora	Bàrbara Martínez	
Objectiu/pregunta	Com és el tracte judicial que reben les víctimes de TSH sexual?	
Lloc- Espai	Despatx de l'Erika	
Tècnica aplicada	Etnografia	
Personatges que intervenen	Laura	
Descripció de la situació		Consideracions interpretatives/Analítiques respecte a l'objectiu o pregunta d'investigació
Avui la Laura em demana que ompli un paper per enviar al jutjat, manifestant que una de les usuàries, la qual està en mig d'un procés penal com a víctima de TSH sexual, s'ha personat en el cas (és a dir, formarà part del cas com a part activa i no només com a testimoni/víctima), no ha tingut encara una assignació d'un advocat particular. Ella està molt perduda i la Laura li està tramitant tots els papers perquè aconseguir via directa amb el jutjat i redactar aquest tipus de documents no és fàcil. Parlem amb la Laura sobre les dificultats que té una víctima en el procés, i més en cas que es vulgui personar, que tots aquests tràmits haurien de ser molt més fàcils i assequibles per a tothom. Em costa de creure que puguin oblidar-se de facilitar assistència jurídica gratuïta a una víctima d'un delictes tan greu com ho és aquest.		Personar-se en un cas com a víctima activa hauria de ser fàcil, però la realitat és que el procés és burocràtic i complicat. En un cas així, on l'Estat hauria de garantir una protecció total, sembla increïble que ningú s'asseguri que tingui assistència jurídica des del primer moment. Aquesta mena de dificultats només fan que posar més barreres i desmotivar les víctimes a continuar endavant amb el procés judicial.
Observacions		

DIARI DE CAMP		
Activitat	Pràctiques universitàries	Data: 11 de març de 2025
Investigadora/Observadora	Bàrbara Martínez	
Objectiu/pregunta	Com és el tracte judicial que reben les víctimes de TSH sexual?	
Lloc- Espai	Centre de dia de Cabiria	
Tècnica aplicada	Etnografia	
Personatges que intervenen	Usuària CH	
Descripció de la situació		Consideracions interpretatives/Analítiques respecte a l'objectiu o pregunta d'investigació
Fa un parell de dies que he marxat oficialment de l'oficina i m'he quedat al centre de dia, per tant, jurídicament ja no accedeixo a tanta informació, però estic constantment en contacte amb les usuàries. Hi ha una d'elles que ve habitualment perquè li agrada molt fer manualitats (usuària CH). Avui té ganes de parlar i m'explica que va arribar aquí enganyada des de Llatinoamèrica, però que passat els anys es va quedar. Em costa una mica d'entendre el relat, tant per les paraules que utilitza com per la desorganització amb què m'explica les coses. Acabo entenent que, després de sortir de la xarxa (o potser no va acabar de sortir-ne mai), va continuar exercint la prostitució al carrer. Parla de les dificultats a què es va enfrontar i com feia servir la violència física i verbal per defensar-se (afegeix que, com que és una dona transsexual, patia més violència que les seves companyes). En cap moment de la conversa es reconeix com a víctima, sempre com a prostituta, tot i que el primer com que va exercir la prostitució va ser obligada.		Moltes de les dones traficades no es consideren a si mateixes víctimes, sinó que assumeixen la seva situació com a “decisions pròpies” o com alguna cosa inevitable. Si elles mateixes no es veuen com a víctimes, com han d'esperar que se les tracti com a tal en el sistema judicial o social? Aquesta falta de reconeixement només dificulta que denunciïn o que demanin ajuda.
Observacions		

DIARI DE CAMP		
Activitat	Pràctiques universitàries	Data: 14 de març de 2025
Investigadora/Observadora	Bàrbara Martínez	
Objectiu/pregunta	Com és el tracte judicial que reben les víctimes de TSH sexual?	
Lloc- Espai	Centre de dia de Cabiria	
Tècnica aplicada	Etnografia	
Personatges que intervenen	Usuària YSL	
Descripció de la situació		Consideracions interpretatives/Analítiques respecte a l'objectiu o pregunta d'investigació
Al llarg d'aquestes setmanes que he estat per aquí, he anat coneixent les usuàries que viuen en pisos de la fundació. A pisos només hi viuen noies víctimes de TSH sexual durant el seu procés de recuperació. Una d'elles és la usuària YSL. Avui està molt contenta perquè després d'uns mesos, "s'independitza". Comença a refer la seva vida i està molt animada, tot i que ha de demanar molts papers i acreditacions (la Ruth l'ajuda gairebé cada dia). Ella és molt jove, deu tenir aproximadament la meva edat i la veig molt bé. Penso que, molt segurament, a mesura que passin els mesos (i inclús anys) pot refer perfectament la seva vida aquí, però que en algun moment la cridaran per declarar en un judici, i tot el que ha construït durant tant de temps i que li ha costat tant, es veurà molt afectat aquell dia.		Les víctimes passen molt temps intentant refer la seva vida, però el judici arriba quan ja han començat a estar millor. Aquest moment pot suposar una nova caiguda emocional, perquè les torna a portar enrere, a reviure el que han passat. És molt frustrant pensar que, just quan estan avançant, hagin de tornar a enfrontar-se al trauma pel sistema judicial. Els processos haurien de ser molt més àgils per no allargar tant aquesta càrrega.
Observacions		

DIARI DE CAMP		
Activitat	Pràctiques universitàries	Data: 18 de març de 2025
Investigadora/Observadora	Bàrbara Martínez	
Objectiu/pregunta	Com és el tracte judicial que reben les víctimes de TSH sexual?	
Lloc- Espai	Centre de dia de Cabiria	
Tècnica aplicada	Etnografia	
Personatges que intervenen	Usuària NC	
Descripció de la situació		Consideracions interpretatives/Analítiques respecte a l'objectiu o pregunta d'investigació
A primera hora del matí ha sonat el telèfon de la Ruth, avui, la usuària NC (una de les noies dels pisos i que més he anat veient aquestes setmanes), s'ha intentat suïcidar. La NC està enmig d'un procés judicial i té una situació molt complicada, també és molt jove i té una discapacitat intel·lectual. La seva família viu a prop d'aquí la va abandonar fa anys, i tot i que ella intenta mantenir el contacte, és en va. Un dia els va visitar per sorpresa i la seva mare quan va arribar la va fer entrar ràpidament cap a casa i li va dir "espero que no te haya visto nadie". Estava molt trista. Sempre està trista. És el segon intent de suïcidi aquest any.		L'impacte psicològic de tot el que han viscut és molt profund. L'abandonament, la violència i la falta de xarxes de suport fan que moltes desenvolupin depressió, ansietat i, en alguns casos, arribin a intentar suïcidar-se. Se les deixa soles en un procés judicial complicat i llarg, i això ho agreuja tot encara més.
Observacions		

DIARI DE CAMP		
Activitat	Pràctiques universitàries	Data: 21 de març de 2025
Investigadora/Observadora	Bàrbara Martínez	
Objectiu/pregunta	Com és el tracte judicial que reben les víctimes de TSH sexual?	
Lloc- Espai	Centre de dia de Cabiria	
Tècnica aplicada	Etnografia	
Personatges que intervenen	Usuària BZ	
Descripció de la situació		Consideracions interpretatives/Analítiques respecte a l'objectiu o pregunta d'investigació
Avui hem mirat una pel·lícula, Carmen y Lola, i a part de les usuàries habituals, ha vingut la BZ. Aquesta usuària em desperta molta curiositat perquè va ser el primer cas que vaig llegir quan vaig començar les pràctiques. La BZ ha viscut una història llarguíssima de maltractament i explotació de tota mena des que era petita. És el primer cop que la veig en persona i em sorprèn perquè és molt jove i molt simpàtica. La BZ va superar la seva situació (si és que algun dia es considera superada) i inclús va guanyar el judici. Anys més tard, va començar a tenir crisis dissociatives amb al·lucinacions i paranoies, que l'han portat diverses vegades a ser internada a l'ala de psiquiatria. En elles veu un bruixot (molt present en la seva història, ja que va ser víctima de vudú diverses vegades) que li diu que és dolenta. Quan veu la pel·lícula plora molt, reconeix la violència que apareix en la que infligeixen al seu país a les dones lesbianes.		Encara que aparentment hagin “superat” la situació, moltes dones arrossegueu seqüeles durant anys. Les crisis dissociatives, les al·lucinacions i altres trastorns poden aparèixer molt de temps després, com en el cas de la BZ. El trauma no desapareix només perquè el judici ha acabat o perquè ja no estan en situació d'explotació. Això demostra que cal un suport psicològic a llarg termini, més enllà de les primeres fases de recuperació.
Observacions		

DIARI DE CAMP		
Activitat	Pràctiques universitàries	Data: 26 de març de 2025
Investigadora/Observadora	Bàrbara Martínez	
Objectiu/pregunta	Com és el tracte judicial que reben les víctimes de TSH sexual?	
Lloc- Espai	Centre de dia de Cabiria	
Tècnica aplicada	Etnografia	
Personatges que intervenen	Usuària OW	
Descripció de la situació		Consideracions interpretatives/Analítiques respecte a l'objectiu o pregunta d'investigació
Avui la usuària OW ha tingut un mal dia. La OW es una dona d'origen nigerià que fa anys que va arribar a Catalunya a través d'una xarxa de TSH sexual. Actualment, té un 65% de discapacitat i ve cada dia perquè viu en un alberg on la fan fora a les 9h del matí, just després d'esmorzar. La OW entre setmana està sempre al centre de dia, però als caps de setmana està completament sola al carrer. És habitual que es passi gran part de les hores plorant i molt enfadada per la seva situació que ja fa mesos que dura, el que no sap és que encara li queden molts més. La OW és una víctima que, tot i ser reconeguda en el seu moment, actualment rep una ajuda completa per part de la fundació APIP ACAM, i són les treballadores les que tramiten tot el que ella necessita (inclús contacten habitualment amb la treballadora social i li van recordant els tràmits). Avui s'ha passat tot el matí molt disgustada perquè no volia tornar mai més a l'alberg, deia que dormiria al carrer, i entre crits i plors hem estat 5 hores (moment que jo he anat a dinar) fent contenció emocional.		Tot i ser reconegudes com a víctimes i tenir suport d'entitats, moltes dones continuen en una situació molt precària. La OW, per exemple, depèn totalment de la fundació perquè la seva situació no millora. Està tot el dia al centre perquè a l'alberg només pot estar unes hores, i el cap de setmana es queda al carrer. Se suposa que el sistema hauria de protegir-les, però en realitat moltes continuen en un estat de vulnerabilitat constant.
Observacions		

DIARI DE CAMP		
Activitat	Pràctiques universitàries	Data: 31 de març de 2025
Investigadora/Observadora	Bàrbara Martínez	
Objectiu/pregunta	Com és el tracte judicial que reben les víctimes de TSH sexual?	
Lloc- Espai	Centre de dia de Cabiria	
Tècnica aplicada	Etnografia	
Personatges que intervenen	Amèrica i Alba	
Descripció de la situació		Consideracions interpretatives/Analítiques respecte a l'objectiu o pregunta d'investigació
Avui ens hem quedat una estona parlant amb l'Amèrica, ella és criminòloga i fa molts anys que treballa a APIP. Li estàvem comentant amb l'Alba que el dia anterior havíem tingut una fitxa inicial (havíem obert expedient) a una noia i que el seu discurs ens va sonar bastant estrany, i que sospitàvem que era víctima d'explotació i que fins i tot també podia ser-ho de tràfic. En un moment de la conversa, hem començat a reflexionar sobre que si aquest discurs que nosaltres havíem escoltat, fos escoltat pels cossos policials, probablement no la detectarien com a víctimes. L'Amèrica ens ha explicat que dels últims anys cap aquí les organitzacions criminals i les xarxes de TSH sexual s'han anat adaptant i ja no són directes (retirada de passaport, violència física constant...) sinó que són més subtils. Parlem del que es considera captació o engany, si la dona sap que ve a prostituir-se, però no les condicions, es considera captació? Es podria arribar a considerar tràfic? Tot i que la llei no especifica, la realitat, segons la perspectiva de l'Amèrica és que probablement no li farien ni cas. “A una mujer que ya se ha prostituido puedes venderle la moto de que venga aquí a prostituirse para ganar pasta, esto también es un engaño si cuando llega aquí cae en una explotación” “El hecho de que ahora sean las propias prostitutas las que captan, dificulta mucho la distinción de las partes implicadas en la explotación y la diferencia entre víctima y agresora”.		La detecció de víctimes de tràfic és molt complicada perquè la realitat ha canviat. Les xarxes criminals ja no operen amb la violència explícita d'abans, sinó que han après a moure's dins dels marges de la llei. Això fa que moltes dones que realment són víctimes no siguin reconegudes com a tals. Si el seu discurs no encaixa amb allò que els cossos policials esperen sentir, passen desapercebudes. Al final, si una dona sap que vindrà a prostituir-se però no coneix les condicions reals, és captació? És tràfic? Tot depèn de com es vulgui interpretar. I aquí està el problema: la interpretació sovint no les afavoreix. A més, hi ha un factor clau que gairebé mai es té prou en compte: la vulnerabilitat. No pots entendre per què una dona

A més, també parlem de la vulnerabilitat que moltes vegades no es té en compte. Per parlar d'una víctima de tràfic, has d'anar més enllà, molt més enllà del moment que va començar la seva explotació, has d'analitzar la seva vulnerabilitat: quines feines havia fet, com era la seva relació familiar, quins estudis té, relacions de parella, fills, i un llarg etcètera que et permetran entendre que el fet que aquella persona accepti venir aquí a prostituir-se amb unes condicions boníssimes (que després són falses) és la resposta més normal del món. Per acabar al conversa, hem parlat també sobre el que ella anomena "tatuatge invisible". Aquest terme l'utilitzen per la vergonya que els acompanya tota la vida (siguin víctimes o no d'explotació, tràfic...) d'haver sigut prostituta, i com això els limita. La sensació constant de no voler fer coses per pensar que tothom sabrà que ets prostituta, com si portessis la paraula tatuada. Aquesta càrrega les arrossega a un pou de por, por d'anar a la platja, por d'anar a una entrevista de feina, por d'anar a l'escola a buscar els seus fills... Aquest és un dels exemples de les seqüeles que et deixa la prostitució, i a partir d'aquí debatem (tot i que no hi ha gaires posicionaments variats) sobre si la prostitució es pot considerar feina o no.	accepta certes situacions si no mires què hi ha abans: quina vida tenia, quines opcions, quines necessitats. No es tracta només del moment en què comença l'explotació, sinó de tot el que la porta fins allà. Sense aquesta mirada més profunda, moltes situacions d'explotació passen per voluntàries, quan en realitat són fruit de la manca d'alternatives. I després hi ha el que l'Amèrica anomena el "tatuatge invisible". Aquesta marca que porten les dones que han passat per la prostitució, que no es veu, però ho condiciona tot. La por de ser reconeguda, de ser jutjada, de no poder escapar mai del que han fet per sobreviure. No és només una qüestió legal o econòmica, és una càrrega emocional que arrossegaran tota la vida. I llavors arriba la pregunta de sempre: la prostitució es pot considerar una feina com qualsevol altra? Quan veus les seqüeles que deixa, la resposta sembla bastant clara.
Observacions	Respecte la legalització de la prostitució l'Amèrica em dona una perspectiva diferent: "el trabajo dignifica, la prostitución no".

DIARI DE CAMP		
Activitat	Pràctiques universitàries	Data: 4 d'abril de 2025
Investigadora/Observadora	Bàrbara Martínez	
Objectiu/pregunta	Com és el tracte judicial que reben les víctimes de TSH sexual?	
Lloc- Espai	Centre de dia de Cabiria	
Tècnica aplicada	Etnografia	
Personatges que intervenen	Roberto, espai de la UCRIF	
Descripció de la situació		Consideracions interpretatives/Analítiques respecte a l'objectiu o pregunta d'investigació
Avui he anat a fer una entrevista al complex policial de la policia nacional a la verneda. A l'arribar hi havia molta gent esperant i m'han hagut de donar una acreditació per a poder entrar dins. M'ha vingut a buscar el Roberto, l'inspector amb qui m'havia citat, i hem pujat cap a dalt. Un cop hem entrat a l'ascensor, hem fet el mateix recorregut que fan les noies quan arriben a dependències policials, ja que és en aquest complex on es realitzen les entrevistes d'identificació. Quan hem arribat a la planta de la UCRIF, s'ha girat tothom que hi havia assegut, per a mirar-me, ningú m'ha saludat. Mentre caminava notava com la gent em mirava i pensava, si em miren a mi així, com deuen mirar a una de les noies? A l'arribar a APIP ho he comentat amb les meves companyes i m'han dit que sempre que van, reben totes aquest tipus de mirada, com "por encima del hombro".		Avui he pogut sentir en pròpia pell com d'intimidant pot ser entrar en un espai institucional com una comissaria. Només pel fet d'estar allà, ja em sentia observada i jutjada. Si jo, que hi anava com a estudiant, m'he sentit així... com es deuen sentir les noies que hi arriben després d'haver viscut una situació de tràfic? Aquestes mirades "per sobre de l'espatlla" no són neutres, fan mal i generen incomoditat. És una mostra clara de com les institucions, sovint sense adonar-se'n, poden revictimitzar a qui haurien de protegir.
Observacions		

DIARI DE CAMP		
Activitat	Pràctiques universitàries	Data: 7 d'abril de 2025
Investigadora/Observadora	Bàrbara Martínez	
Objectiu/pregunta	Com és el tracte judicial que reben les víctimes de TSH sexual?	
Lloc- Espai	Centre de dia de Cabiria	
Tècnica aplicada	Etnografia	
Personatges que intervenen	Ruth,Usuària DG	
Descripció de la situació		Consideracions interpretatives/Analítiques respecte a l'objectiu o pregunta d'investigació
Avui he assistit per primera vegada al relat d'una possible víctima de tràfic. A APIP, quan una usuària mostra indicis d'aquesta situació, se li fa una entrevista de vida per valorar si hi ha victimització i, amb el seu permís, derivar-ho a la policia per iniciar la identificació com a víctima de tràfic sexual. M'ha semblat molt interessant observar com la Ruth contrastava el discurs de forma subtil; el seu aspecte també hi ajuda, ja que genera confiança. Al final, vam buscar per Google Maps els llocs que la noia mencionava, i després d'una llarga recerca vam localitzar l'espai exacte. Ha estat molt gratificant veure com tot pren sentit.		He pogut veure en primera persona com són les entrevistes d'identificació i tenir en compte que hagués sigut molt més difícil si s'haguessin donat en un espai fred i sense confiança perquè aquesta noia fa tres mesos que ve i l'hem vist unes quantes vegades. A més, érem les dues noies i jo sento que sí que ha influït en el seu discurs, ja que la comoditat era major. Que al final ens poséssim amb ella a buscar el pis, transmet seguretat de tenir dues persones que ja t'han cregut, només intenten demostrar-ho. Si falta formació és molt fàcil que se senti molt qüestionada.
Observacions		

Annex 4. Codificació completa

Annex 4.1. Unitats d'anàlisi

ENTID (ENTREVISTA D'IDENTIFICACIÓ)

- ACO (acompanyament)

S1: (*E: cuál es tu función como mediadora intercultural*) Muchas de chicas nigerianas querían, no entienden bien el castellano y también cuando le dan un traductor que habla inglés, americano o inglés más alto tampoco le entiende. Así que mío es hablar con ellos con *pitching english*, lo que llamamos *pitching english*, que es nuestro, no es nuestro idioma, sino inglés, pero barato, yo lo llamo inglés barato.

S2: quan la policia, en aquest cas la Policia Nacional que té la competència en estrangeria, identifica una possible víctima de tràfic d'éssers humans, la llei, el que diu és que aquestes persones poden estar acompanyades d'una entitat especialitzada. Vale, en aquest cas, pues una ONG ja t'ho diu i aleshores en nosaltres, des de la policia, des del grup de UCRIF, que és el grup que està especialitzat, ens avisen i nosaltres tenim normalment tenim el primer contacte allà directament a dispositius policials, a comissaria normalment. Aleshores la víctima normalment ja està allà i quan arribem ja li hem d'explicar una mica els drets que té.

S2: El seu dret és que s'acompanyi. La persona pot decidir si vol ser acompanyada o no, però normalment no. Jo no m'he trobat cap cas que la persona hagi dit que no. Sí que m'he trobat casos que no se l'ha avisat i no ha estat acompanyada

S4: Però a Catalunya, després de picar molta pedra, es va aconseguir instaurar una bona pràctica, especialment entre l'organització amb la qual jo treballava i també Mossos d'Esquadra. A través d'un conveni de col·laboració, quedava formalitzada aquesta bona pràctica amb el fet que l'entitat pogués estar present durant el procés d'identificació per tal de garantir sobretot la possibilitat de l'assessorament jurídic.

S5: Contamos siempre, en el 99 % de las ocasiones, con gente de alguna entidad. Siempre hay alguien de alguna ONG: asistente social, e incluso la psicóloga, para que estén presentes y acompañen a la persona.

- AP (Actuació policial)

S1: (*E: ¿los policías tranquilizan a las víctimas?*) Depende de policía, hay algunos que no, la verdad que no, y hay algunos que vale, no, no te preocupes, estamos aquí para ayudar y hay alguno que oye, responde, ¿sabes? Así que hay diferente tipo.

S2: la policia li ha de, li imprimeix tot lo que serien els seus drets, però a vegades pot passar que no tots els professionals ho facin aleshores (...) jo m'he trobat situacions que no, que a vegades ho fa, però potser la informació que dona no és del tot verídica, és a dir, normalment sí, eh. Però hi ha hagut casos que, per exemple, jo m'he trobat què és el fet de o declares o... has de declarar perquè si no declares no, perdràs el teu permís de residència. Però realment no és així del tot, la persona pot declarar o no declarar, si no declara, igualment saps se li pot donar. Es pot aplicar el 59 bis en aquest cas, no? Pues a vegades sí que és veritat que depèn de quina situació la policia fica com molta pressió en el sentit de que vol una declaració perquè estan investigant un delict.

S3: Perquè una víctima de traficant de tràfic éssers humans sigui reconeguda com a tal sí que ha de passar pel procés policial perquè són les úniques que tenen competències per a identificació de víctimes.

S5: Nuestra principal misión, aparte de investigar, somos policías, es la protección de la víctima.

S5: A ver, mi jefe, a veces a las ONG les ha dicho (...) “mujer qué traéis aquí que no declara es un fracaso de la ONG”. (...) las personas son libres de hacer lo que quieran. Pero sí que es verdad que es una mujer que viene a declarar y tal, pues yo intento explicárselo. Digo: "¿Tú no quieres declarar por ti? ¿Tienes miedo? Yo lo entiendo, y no podemos obligar a nadie, pero es que mañana, después de ti, vendrá otra, y luego otra, y luego otra, y luego otra, y esto no se acaba nunca. Y al final, una de las víctimas será tu hija, a lo mejor, o tu sobrina. ¿Por qué? Pues porque el

malo, el tratante, vive de eso, vive de la explotación sexual de mujeres. Y tú no quieres denunciarlo porque tienes miedo. Yo lo entiendo, pero igual no por ti, pero por el resto de personas que van a sufrir lo mismo que tú.

- IDENT (Identificació):

S3: Hi ha hi ha bastantes dificultats en la meua opinió en relació a com comprenem el delict de tràfic. Les diferents persones i en quin criteri s'ha de seguir per fer una identificació provisional. Les entitats insistim en el fet de que davant del dubte de no estar segur s'hauria d'identificar. Perquè llavors el que s'activa és aquest catàleg de drets que li permet a la persona tenir un espai, ser acollida, per exemple, i tenir un espai, desvincular-se d'aquest entorn i potser aquesta persona prendrà consciència d'un relat que no havia pres consciència fins en aquest moment, no perquè estava vinculada. Hem de tenir clar que les víctimes de tràfic moltes vegades veuen els seus victimitzadors, com persones que els han fet un favor que els han ajudat. No? I això fins que no t'allunyes de la situació un temps i mires enrere i et queda una miqueta lluny, no ho veus o fins que no veus que hi ha altres persones al país d'acollida on aquest tracten millor que aquelles diguem. No ets conscient de tot el que t'ha passat i això ho fa el temps i una identificació provisional instantània et dona aquest temps et permet desvincular- te i et dona aquest temps.

S3: Una persona que ha estat víctima de tràfic i ha acabat a Espanya, però que el tràfic no tingui res a veure amb Espanya, una persona que ha estat explotada a Itàlia. Aquesta persona normalment tampoc troba identificació a Espanya, s'ha de tenir una connexió amb el territori espanyol perquè sigui competència de les autoritats espanyoles. Veus, això és un altre impediment si ha passat fa molt temps, si no hi ha cap element per comprovar que el relat, no? El que diu la llei és que *ante indicios razonables* d'una possible víctima de tràfic hem d'identificar. Llavors, on està el límit d'aquests *indicios razonables*? També és debatible.

S3: Una vegada que parles amb una persona, t'explicarà tots els seus secrets (...) no generaràs és un espai de confiança suficient com perquè expliqui tots els detalls escabrosos del que ha passat. Necessites un temps i les entrevistes d'identificació solen ser úniques (...) per exemple, en els relats hi ha moltes mentides, però que

normalment aquestes mentides van encaminades a ocultar elements de victimització. Llavors clar, justament si tinguéssim més temps, hi hagués més confiança. (...) O sigui mentir en el primer relat és una cosa molt habitual entre víctimes de tràfic d'éssers humans.

S4: totes aquelles que no volen tenir contacte amb les autoritats policials i que, malgrat estar en situació administrativa irregular, no volen regularitzar la seva situació per aquesta via. Aquest gruix de persones, que són moltes, perquè, malauradament, doncs moltes víctimes han tingut males experiències amb els cossos policials, ja sigui del país d'origen o dels països de trànsit, no els identifiquen com una figura protectora. Doncs no volen tenir aquesta via. (...) al final la identificació què t'aporta? Sobretot la regularització administrativa. Res més. Llavors, doncs moltes d'elles diuen: "No necessito que un policia validi el meu relat, ja estic en situació administrativa". I si, a més a més, em dius que puc accedir a la resta de drets sense tenir contacte amb la policia, doncs no el vull tenir i punt.

S4: Les denegacions del període de la identificació... No ens hem trobat un gruix important, però sí que és veritat que un dels handicaps que detectem és el fet que, quan la persona, el seu relat no aporta dades noves, és a dir, que la policia no les tingui ja registrades... (...) en el fons la identificació, l'Estat espanyol l'entén com una contraprestació, no com un dret que ha de garantir. La planteja com: "Tu em dones informació i et dono papers. Tu no em dones informació i jo no te'ls torno". I això és una mica per aquesta via.

S4: Els traficants han anat aprenent, sofisticant i millorant el seu sistema en quant al tipus d'informació que, d'alguna manera, pot recollir una víctima. És a dir, abans, jo crec que no eren gens curosos amb les rutes, amb els seus noms, etcètera. Tot això, que després s'ha vist que ha estat essencial per les investigacions policials, han estat molt més curosos, per tant, ens trobem amb víctimes a qui els hi manca molta informació (...) i que, per tant, doncs no la identifiquen.

S4: Moltes vegades els policies tenen molta pressa, i per nosaltres també se li ha de donar un sentit a aquest període de restabliment i reflexió. És a dir, en lloc de fer una identificació immediata, s'hauria d'oferir el període de restabliment i reflexió

davant d'indicis raonables, i fer una identificació més formal passat aquest període (...) moltes vegades aquest procés es precipita i ens trobem amb dones que tenen un relat molt desendreçat. Fins i tot, hi ha casos en què les mateixes professionals no sabem fins a quin punt està sota un estrès posttraumàtic o si estem parlant d'algun tipus de discapacitat. Ens aventurem a fer una entrevista que ja està condemnada al fracàs des del principi. Perquè quan un relat està desendreçat o hi ha conductes que no ens semblen "normals" per a una víctima, afloren prejudicis i estereotips que afecten la valoració de la identificació.

S4: Crec que cal replantejar el procés i permetre que les entitats recullin la informació de manera més amable, d'acord amb la recuperació de la persona. Si es vol un contacte policial, que sigui, però que la informació es reculli segons el ritme de la víctima

S5: No es sencillo, primero, por las circunstancias que pueden rodear a la persona, (...) ¿Pero básicamente qué es lo que necesita? Pues que el relato se ajuste a lo que nosotros entendemos que es una víctima de trata de seres humanos, y a lo que nos dice el artículo 177 bis del Código Penal, que es en lo que nos tenemos que fijar, ¿no? Que exista esa captación, ese traslado... no hace falta que se dé la explotación, pero sí que exista una captación o un traslado con el fin de explotar sexualmente a esa mujer.

S5: En toda la captación tiene que haber, pues, una situación de vulnerabilidad. (...) Nosotros consideramos que hay dos tipos de engaño: total y el engaño parcial

S5: La teoría es que, si no te identifico como víctima, pues se te aplica la Ley de Extranjería. Si tú eres extranjera en situación irregular y yo te hago una entrevista y no te identifico como víctima —porque creo que tu relato no coincide con lo que tiene que ser una víctima de trata de seres humanos— en teoría, en teoría hay que aplicar la Ley de Extranjería, ¿vale? En verdad no lo hacemos.

- AMB (Ambient)
 - *ESI (Ambient comissaria)*

S2: Els espais de la comissaria son, al final és una taula, tens les dos policies mentre un escriu l'altre et fa la pregunta. I ella està davant i perquè al final està i nosaltres estem al costat de la víctima i si hi ha intèrpret, està al costat de la víctima també. Però vull dir clar si no hi ha persones, també al final és la víctima i té dos persones al davant que li fan, vull dir que no li donen cap tipus d'explicació que final és fer un escrit i l'altre va preguntar (...) És que és molt fred saps, vull dir que a vegades potser és que tampoc et sabia dir potser una millor manera de fer-ho eh, però jo que sé fer l'espai una mica ni que sigui oferir aigua o oferir menjar, es que no t'ofereixen ni aigua.

S3: En general són dos agents de l'autoritat que correspongui diguem i si tot va bé o la víctima i un acompanyant d'una entitat especialitzada, són quatre persones. Són sempre totes, qualsevol entrevista seria revictimitzant per la víctima, es faci com es faci, no sí que és veritat que els cossos policials amb el temps han millorat molt l'atenció que procuren i intenten, per exemple, que hi hagi sempre una dona en aquesta parella o que hi hagi almenys una un dels dos tingui experiència havent fet entrevistes i que pugui aproximar-se a la víctima, no d'una manera més suau i més i se li dona espai i s'ha de parar es para. Hi ha coses que s'han millorat molt.

S3: la policia i una comissaria no era un ambient molt, molt agradable per fer aquestes coses. No és un lloc que sol fer por, encara que ja et dic que el tractament ha millorat molt amb els anys. Les autoritats fan un esforç per intentar adequar l'espai al màxim possible, tenir un espai reservat que no passi ningú, que no piqui ningú la porta per interrompre el relat, no. Però malgrat això són comissaries, no? En alguns casos sí que tenim bones pràctiques en què la policia s'ha pogut desplaçar en espais neutrals i no s'ha hagut de fer una comissaria. I en aquests casos és encara més amable, no? I la idea és que es pugui anar fent. Es pugui anar avançant cap a aquest model.

S4: Aquí també ens trobem cossos policials més flexibles, que permeten un contacte previ amb la víctima en un entorn segur, generalment a les oficines de les entitats. Això ajuda a generar confiança i evita la fredor d'explicar una experiència tan traumàtica en una comissaria, amb persones desconegudes i uniformades.

S5: Buscamos un sitio que sea así: reservado, cerrado

S5: Siempre se ha hablado de que es más fácil para una mujer contárselo a otra mujer, ¿vale? Estoy de acuerdo... en parte. Estoy de acuerdo en parte. ¿Por qué? Pues porque también depende de la persona. Depende de la persona y de la habilidad que tenga para realizar entrevistas y de la empatía que pueda tener con la persona a la que está entrevistando. Yo considero que no es solamente el género. Es importante que haya una mujer, si es posible. Pero igual es más importante que la persona que hace la entrevista sea empática, sea capaz, tenga cualidades como entrevistador. Tal vez eso sea más importante que el género, bajo mi punto de vista.

S5: Y hay veces, pues, que es muy duro. La historia. Y hay que parar cada 15 minutos a limpiarse las lágrimas, y hay que parar a echar un café. “Vamos a parar un poquito, a que te relajes, y pues a dar una vuelta”. Hacemos en dos días.

- *ES2 (Ambient Aeroport)*

S2: els casos que he trobat l'aeroport és perquè arriba una persona que paren per un jo que sé, per temes de passaport o perquè ve indocumentada o perquè el passaport que porta pues potser no és seu, és fals. Lo que sí llavors la paren i li fan una primera entrevista, normalment. Els casos que m'he trobat és perquè la persona sol llicitat protecció internacional i en el seu relat de protecció internacional (...) detecta alguns indicis i aleshores és quan activa la UCRIF i ens activa a nosaltres i llavors nosaltres ens desplacem a l'aeroport i allà es fa l'entrevista detecció

S2: Normalment és que l'aeroport és complicat, perquè normalment quan anem a l'entrevista aeroport ja són dones que, potser perquè pensa que la vull dir en el moment que hi han possibles indicis potser la persona porta tres o quatre dies dormint en la en les en les instal·lacions de la Policia Nacional, la de l'aeroport eh? Vull dir que hi ha com unes sales on la gent es dorm fins que (...) entren o no, o sigui estan en, pensa que normalment en els casos de de que hem tingut, que a lo millor perquè demanen protecció internacional i per una entrevista hi ha detecten indicis i ens fa i ens avisen, quan tu demanes la protecció internacional fins que te l'emeten a tràmit la sol llicitud poden passar jo que sé quatre o cinc dies. Aquests cinc dies tu no pots ni entrar país.

S2: I aleshores potser és això et venen i la persona porta dos dies dormint a l'aeroport. Sí que òbviament tenen contacte amb els telèfons mòbils i tal, però normalment quan et venen et venen o sigui les que recordo, les entrevistes a l'aeroport, les dones que et venen n venien com molt cansades amb, que tu les veus d'aspecte com molt cansat com amb els hombros com una mica així en plan encorbats

S4: Un exemple són els casos de frontera, com l'aeroport del Prat, on la UCRIF es desplaça però no té un espai propi, sinó que ocupa el d'una altra policia. Això provoca moltes interrupcions i dificulta la identificació.

PREJ (PRE JUDICI)

- RV (Recolzament víctimes)

S2: quan surten de, si les identifiquen en el cas de la nostra fundació tenen dret a entrar pisos (...) acabarien en acollida integral en un període on s'entén que és fins a la obtenció de la documentació.

S2: Però al final la policia té la declaració, i un cop la declaració o ets ajudadada per una entitat social o et quedes una mica en el limbo de dir que és lo que ha de fer perquè no t'ho explica la policia. Lo que ha de fer la policia es informar-te dels teus drets, però després tota, la totes, les, lo que has de fer tots els passos que has de seguir, o tens algú que te'ls explica, o te'n vas a una entitat social o ho has de fer tu sola.

S2: si a tu identifiquen, després tens com et donen un termini per treure la documentació si no te la treus en aquest termini la perds. Després no sé com es fa, eh, però vull dir que si necessites assessorament jurídic, perquè si no la policia, perquè aquesta persona lo que li va passar és que la policia li va dir, li van donar com un telèfon en plan nosaltres estem aquí per tot i el moment que va declarar... (gest d'adéu). Es una entitat social la que t'ha d'ajudar ja saps?

S3: Normalment, (...) aquestes persones són considerades com a testimonis. Els testimonis no han de tenir assessorament. Ni representació per part d'advocat i, per tant, no entra en l'assignació d'advocat del torn d'ofici. (...) Haurien de ser informats

pel jutjat de totes les rodes de totes les resolucions rellevants per elles, però això la pràctica en la nostra experiència no funciona en la majoria dels casos, amb algunes excepcions

S3: *(en el cas que es personin com a acusació particular)* demanen un advocat d'ofici (...) sense requisits econòmics per a l'accés a la gratuïtat. O tenen un advocat, particular o d'ofici i, aquest advocat assumeix la tasca de fer aquesta explicació, o estar en una entitat que en aquest cas sempre assumim la tasca d'explicació i de trucar al jutjat d'insistir i explicar-li qui som no o si no, potser per l'acompanyament concret d'assenyalaments judicials, intervé l'oficina d'atenció a la víctima (OAV) dels jutjats, però normalment l'OAV s'ha d'activar des del jutjat (...) Si no hi ha una entitat és molt difícil que la víctima tingui informació i encara que la tingui no és suficient, o sigui són jo penso que són víctimes a les que la gran part de la meua feina és repetir el mateix una i una altra vegada i donar seguretat. (...) I els advocats tampoc potser tenen el temps, els d'ofici, sobretot de fer aquesta feina, però són persones que necessiten que els expliquis el mateix moltes vegades

S5: Mi trabajo se hubiera acabado cuando se ha identificado como víctima. Se toma declaración, ahí se ha acabado mi Trabajo (...) hay algo más (...), se realiza siempre acompañamiento, sea a los juzgados, médicos, forenses, todo lo que tenga que ver con la identificación que esté citada formalmente. Le acompañamos nosotros.

- DIP (Declaracions i proves)

• *DIP1 (Testimoni protegit)*

S2: Es pot es pot demanar testimoni protegit, lo que passa és que el testimoni protegit també una altra cosa que has d'explicar la víctima perquè la policia no sempre ho fa, és que pel fet que sigui testimoni protegit no vol dir que no se sàpiga qui són saps perquè al final si jo no et dic, si jo no t'estic ficant el teu nom, però t'estic ficant que tens una germana que no sé què (...) pues la part contrària perquè la part contrària sí que té dret a llegir-ho.

S3: Quan fan la declaració es poden acollir a l'estatus de testimoni protegit. Això vol dir que no aparegui el seu nom les seves seu domicili en el en el, en la declaració que passa això és una norma que, a banda de ser molt antiga, es insuficient per

protegir realment la identitat, o sigui, no serveix protegir la identitat perquè al final la denúncia íntegrament consta en el jutjat i l'agressor pot accedir a denunciar. I quan llegeixi que *en el dia 27 de enero la llamó guarra* ja sabrà qui és, no vull dir. Sí, sí, es pot identificar perfectament. Pel que sí que serveix desnoni protegit és per no haver de facilitar un domicili de la víctima. I generalment per acordar mesures de de seguretat en el moment de protecció en el moment de les declaracions de les competències judicials perquè no hi hagi d'haver confrontació visual amb l'agressor.

S5: Jamás se debe engañar a la persona que tienes delante. Hay que decirle toda la verdad. Y la verdad es la que hay: ser testigo protegido en España es lo que es. La ley protege muy poco. ¿Por qué? Porque dice que, al final del proceso, incluso el acusado tiene derecho a pedir que se le diga quién lo está denunciando. Y el juez tiene la potestad de decidir si sí o si no. Puede decir: "Pues sí, tienes derecho a saberlo. Es fulana de tal la que te está denunciando (...) ¿Qué nos pasa? Que una declaración compatible con ser testigo protegido es, muchas veces, incompatible con una investigación. Porque hay que omitir tantos datos para no identificarla que, al final, se reduce a: "Me captaron, me trasladaron y me explotaron. Ya está".

- *DIP2 (Prova preconstituïda)*

S3: aquesta declaració es grava i es configura com una el que diu el que diu la llei, una prova preconstituïda, és a dir, una gravació d'una declaració que és reproduïble en fase de judici. Si la víctima no hi és, no pot venir o no es o per la seva unitat recomana... (...) les víctimes de tràfic són especialment vulnerables i que repetir la declaració, especialment en procediments que són tan llargs perquè són molt llargs aquests processos és un greu perjudici de les víctimes que ja en aquest punt han refet molt la seva vida, no els hi tirava molt enrere.

S3: L'altra cosa és que ens trobem també amb casos en què aquest jutjat, a les dues setmanes, vol agafar declaració, vol fer la preconstituïda. Bueno, a veure, no vull dir... Aquestes persones acaben de sortir d'aquesta situació, donar-los un mes perquè descansin i col·loquin les idees també. Perquè la declaració en calent és un problema: no has pogut mirar la situació des de fora, no te'n recordes del que ha

passat i del que t'han fet, ni ho entens com una... No has pogut parlar-ne si has tingut un acompanyament psicològic, per exemple.

S4: També hem vist com a mala praxi que moltes dones –parlo de dones perquè la nostra entitat atenia dones, però això també passa amb altres víctimes–, malgrat haver fet la prova preconstituïda, són citades de nou en fase de judici oral. Per tant, no els hem estalviat absolutament res.

S4: Una de les qüestions que es va plantejar (...) és la necessitat de millorar la prova preconstituïda. Els jutges, no només els d'instrucció, sinó també els que estan en la fase oral, manifestaven que, amb una prova preconstituïda, es perdia l'autenticitat del relat. Això passava sobretot perquè hi ha distorsió de la veu en molts casos. Així que la proposta que es va fer és poder fer una doble gravació. (...) fer una gravació perquè poguessin veure, no la defensa, però per l'altre, gravar el relat de la dona sense aquesta distorsió, etcètera, perquè pogués tenir accés també, no només els jutges de la fase de judici oral.

- *DIP3 (Altres consideracions)*

S2: per protegir la víctima és que si han de prendre declaracions i són més d'una, dos o més de tres víctimes, que s'intentin fer totes el mateix dia, perquè llavors quan varies persones declaren el mateix dia després és com molt, molt més difícil que la part contrària se sàpiga, qui és qui o què ha declarat, això és lo que intenten.

S3: El rol dels de Medicina legal es farà una valoració per tal per part de l'ajuntament legal. A més a més, a Barcelona tenim la sort de que tenim una unitat creada específicament per tràfic. És l'única de l'estat i que i que actua a tot Catalunya (...) et permet conèixer l'estat real de les víctimes en el moment i a més a més es pot repetir varies vegades no, aquest aquesta valoració i et permet no només la clàssica que era donar consistència al testimoni, no que això a vegades els metges forenses feien aquesta feina de *es coherente lo que me cuenta persona* no, sinó que, a més a més, et permet entendre el context de la víctima i les capacitats que té o no per declarar. I això és importantíssim.

JUD (JUDICI)

- PPROT (Presència i protecció al judici)

S2: *(parlant del cas d'una usuària)* en principi era testimoni protegit i es va topar amb la amb els, amb els tractants i en principi no es podien topar. Llavors ella ja va entrar al judici amb una amb un amb un nivell emocional saps bruta

S3: Tu vas allà, expliques una altra vegada el contingut de la denúncia i et deixes preguntar per fiscalia acusacions particulars, defenses i si el jutge durant el judici també vol preguntar.

S3: Es fa en en seu judicial. Pot ser que sigui retransmesa per videoconferència, per exemple, que això és el que nosaltres també des de les entitats intentem acordar sempre no com a mesura de protecció, perquè hi hagi cap risc de confrontació (...) Hi ha el clàssic biombo (...) té pues un dos metres i pico d'alçada i dos metres i pico d'amplada i que separa perquè no hi hagi confrontació visual. En el millor dels casos, es pot habilitar sales separada perquè no hi hagi confrontació visual tampoc. El biombo és insuficient per quan si aquella persona fa un comentari. El jutge el crida a l'ordre. Però aquesta persona ja ha fet un so i ha fet un comentari (...) el nivell d'estrès que genera sentir respirar fort una persona que t'ha agredit sexualment, per exemple. Pot bloquejar completament la el relat.

S3: Normalment hi ha jutges que tenen molt clar que han tingut algun altre tema i que, o que tenen una secretaria o una jutgessa que entén perfectament la casuística, però, encara potser falta una mica de protocol, no una mica de d'igualar tots els jutjats dependrà del jutjat, sempre davant del jutjat.

S4: *(parlant de la protecció)* Molt poc, molt poc, (...) ens hem trobat des de citacions d'una causa judicial que afecta vint víctimes, i a les vint els arriba la citació. Això ja és una mala praxi. Cadascú ha de rebre una citació individualment. Jo no tinc per què saber si Fulanita ha denunciat i també participa. Són informacions molt gratuïtes (...) Després, també hem intentat que, si el judici se celebra a Barcelona i és on està vivint la víctima, es pugui fer per videoconferència des d'un altre territori per despistar. De vegades es diuen les coses en veu alta, i la secretària judicial ho detalla en l'acta, però no cal dir segons quines coses. Així t'estalvies la possible localització.

S4: Aquell dia és quan jo crec que rep més protecció la víctima, no? I també les professionals que l'acompanyen, en el sentit que es pot coordinar amb la policia on se la recull o per on se la porta, s'intenta evitar que tingui contacte amb la part acusada, etcètera.

- TEMP (Tempos judicials)

S2: Després sí que si ella al final ha, ha declarat, després tot el procediment judicial del tema de del judici, que això pot ser després de quatre anys, eh tres anys, vull dir que això al final també són situacions. Que acaben sent molt llargues i que en el procés de recuperació hi hagi, hi pugui haver, això és hi pugui haver una mica una revictimització.

S2: Estan fent la seva vida saps i de cop es en plan vinga ara fins al judici a recordar la història que va passar fa 3 anys.

S3: Necessitem uns tempos que siguin flexibles, però que siguin més curts. És a dir, no podem tenir un judici en el qual es demana la participació de la víctima durant set anys. (...) durant aquests set anys ha estat lluitant per desvincular-se d'aquesta experiència. No és el procediment el que ha d'arrossegar-la una altra vegada enrere, i en alguns casos ens tira cinc anys d'evolució enrere, no? (...) Llavors, els processos han de ser flexibles per adaptar-se als temps de les víctimes de cada cas.

S5: *(parlant d'un cas que va portar)* Te hablaba de 7 mujeres que declararon en un juicio. Además, un tema que se investigó en el año 2017. Y el juicio ha sido en 2024, de esos 7 años. ¿Quién ha estado detrás de ellas? Renovando sus permisos de residencia, arreglándoles todos los problemas que les puedan surgir. Están las entidades, y he estado yo detrás, porque, además, pues ha dado la casualidad de que estas chicas, hay seis que no están con ninguna entidad. Y a mí me llamaban. Si no es todas las semanas, casi todas las semanas, (...) y el que ha tenido que trabajar durante 7 años para que el día de los juicios vayan, vuelvan a declarar... (...) Muchísimas veces nos ha pasado, muchísimas veces, en las declaraciones de una mujer, y el día del juicio desaparecida. Ya no ha venido. ¿Dónde está? ¿Dónde vive? De ahí también la importancia que pedimos siempre nosotros. (...) siempre le pedimos el tema de la prueba preconstituida.

- RESU (Resultats judicials)
 - *RESU1 (arribar a judici)*

S2: *(sobre per què els casos no arriben a judici)* Perquè o no hi han suficients proves, perquè pensa que també o sigui són entorns on costa molt perquè ja són entorn molt, molt tancats i costa. A vegades vull dir costa molt treure proves fiables davant d'un judici i hi ha vegades que hi ha hagut operatius que potser portaven un any dos anys darrera investigant i al final

S3: És que no acostuma a ser habitual tenir una condemna per tràfic (...) . Cada vegada més sortosament, però no acostumem especialment en tot allò que surti dels TSH sexual. Aquí encara anem assentant, però jurisprudència i anem no, però en les altres finalitats que menys encara.

S4: N'hi ha molt poques. Comencem per aquí. Pel volum de casos, la gent no es decideix a denunciar. Però, a part, tenim moltes dificultats perquè la policia faci bé la seva feina. Hi ha una manca de col·laboració policial a nivell internacional que ho dificulta d'entrada. Després, també pels efectius policials que hi ha darrere de cada cas, és molt difícil.

S5: Muy pocos juicios. A ver, yo identifico a muchas mujeres que no... que decir, posteriormente no colaboran o... Hay muchos que no colaboran con la policía. Yo identifico mucho. Yo, durante mi carrera, yo creo que he identificado a más mujeres que no colaboran que sí.

- *RESU2 (sentència)*

S1: Sobre todo hay una chica que yo conozco, que después del juicio ha sido como destrozada, con todo lo que he sufrido me ha violado, me ha hecho eso me ha hecho el otro me ha hecho y al final me dice que no hay juicio, que no puede hacer nada porque había un error en el juzgado, no. Estaba destrozada la chica.

S3: *(E: ¿Què implica una sentència absolutòria)* Que llavors s'han de buscar o fiscalia o recórrer o s'han de buscar la manera de recórrer elles potser com a part perjudicada busquen un, ara sí posant-se com a com a part actora i tenen un recurs amb representació legal (...) alguns d'aquests drets, els perds (...) Tot i que la

identificació de víctimes de tràfic és diferent perquè no la fa el jutjat, eh, no, no, no requereix sentència és policial. I si ja la tenia d'abans l'estatus com a tal no es perd, però hi ha alguns drets que sí que es perden dret a indemnització pública, per exemple, dret a compensació. I després, a nivell emocional, també dependrà molt del cas i del punt en el que estigui la víctima. En general, un element comú és la sensació de que no se les han cregut.

- *RESU3 (indemnitzacions)*

S3: Per vies judicials no, rarament, o sigui dic no, entén-me eh, hi hauran excepcions. Però en general no. Són com dèiem delictes que duren molt temps, falten mesures cautelars econòmiques en el procediment era d'embargament de béns a principi del procediment per garantir que un cop acabi el procediment segueixen allà. Delictes que tenen un element transnacional, els agressors poden ser estrangers també i si no són estrangers, tenir lligams amb països estrangers en els que poden tenir béns. Vull dir, no ens deixaran el cotxe del seu nom perquè li puguin embargar saps? (...) I la majoria de l'agressor es declaren en solvència quan s'acaba el procediment. A vegades hi l'al·licient de que la responsabilitat civil et permet aconseguir el tercer grau o té avantatges a nivell penitenciari i llavors en aquest cas, potser arriba algo de diners.

S1: (*E: ¿O sea, es habitual que reciban esta indemnización o no?*) En lo que yo conozco no.

S2: Bueno és que al final també la compensació sempre és econòmica i aleshores fins a quin punt els diners t'acaben compensant tot el que has viscut.

SVV (SENTIMENT I VIVÈNCIA DE LES VÍCTIMES)

- SVV1 (Sentiment i vivència de les víctimes durant l'entrevista d'identificació)

S1: Sí, muy nerviosas, pero mi trabajo es tranquilizarla. Oye, Relájate, estamos para ayudar, no es para hacerte daño porque hay muchas que tiene miedo, que no sé qué

voy a decir, a lo mejor me equivoco, ¿qué me va a pasar? Y yo intento, oye, relájate tú piensa y luego habla, no corra, porque aquí no estamos para juzgar nadie, sino para ayudar.

S3: D'altra banda, no podem oblidar que són les autoritats policials, que hi ha algunes dones d'alguns països en els que la policia no és un element de suport en cap cas, sinó al revés que hi ha molta reticència a parlar amb la policia, que són persones que no entenen com funcionen moltes vegades el procediment judicial ni com començar ni com acabarà. O si el que estan dient allà sortirà d'allà o no. Llavors són sempre situacions difícils per les víctimes, sempre perquè, a més a més, són víctimes que tenen quan expliquen el relat rememoracions vívides, o sigui quan t'expliquen una cosa de reviu realment i són complicades

S4: Si el tràfic de persones és una greu violació de drets humans, s'hauria de valorar la llibertat de moviment, el contacte amb la família, l'accés a serveis de salut... Però moltes víctimes senten que la identificació no és un moment de reparació per a elles, sinó un esforç de memòria i un moment traumàtic més.

S4: És que dona la sensació que t'estan jutjant. Sembla un altre prejudici, no un prejudici sobre si t'han de creure o no. I si et creuen, has de continuar superant la següent prova. Una identificació no hauria de ser viscuda com si haguessis de passar un examen i convèncer. A més, hi ha afirmacions d'alguns professionals que semblaria que cal apel·lar a la llagrimeta.

S5: lo más habitual del mundo es que la primera amenaza que los tratantes profieren contra las víctimas es: "Cuidado con la policía, porque te va a coger, te van a detener, te van a echar a tu país." Lo primero es que le tengan miedo a la policía. Bien, hablamos de personas que vienen de países donde igual la policía no es lo suficientemente democrática, o no es tan democrática como puede ser en España o en Europa. No tienen la confianza en las autoridades policiales. No la tienen. Desconocen las leyes también de España. Lo desconocen todo.

S6: al final cada dona, tot aquest procés, normalment sempre el viuen amb molta confusió

S6: sí que és veritat que al principi amb la policia tenen experiències prèvies que normalment són al seu país d'origen, que la policia no és com la policia d'aquí i llavors, després, pues, acaba amb veient, no que que sí que és un bueno, pues un cos amb el que es pot confiar, (...) i llavors acabant, pues bastant bé amb la policia, dintre d'alguns casos puntuals que sí que no els hi ha agradat, com les hem tractat o algunes coses. Però en general, si confien

- SVV2 (Sentiment i vivència de les víctimes en l'etapa prejudici)

S1: Depende del caso. Hay algunos casos que son muy claras que la persona de verdad le ha hecho sufrir. Eso sí que quiere ir a juicio. Quiere, quiere a final de la historia. Quiere saber cómo acaba si la persona va a recibir su castigo o no (...) Hay algunos que caso cuando ya ha pasado por mucho tiempo lo mejor, la persona ya no está aquí en España ya no sabe dónde encontrarla, eso yo, solo hace la denuncia.

S2: Al final ganes de fer el judici no en tenen. Tenen ganes de justícia. Lo que pretenen, lo que més ganes tenen elles al final es de refer la seva vida i de que la persona pagui pel que va fer, que això a vegades no succeeix. Després també és tot un altre procés que al que s'han de d'enfrontar, però al final, quan tu vas a un judici i sobretot elles són moments de molt, molt tensos.

S3: Jo diria que hi ha diferents fases. La fase inicial és la més angoixant perquè ho tenen molt, molt a sobre. Ho tenen molt present. Llavors constantment pensen en el fet de que tenen un procediment quan acaba la primera declaració. Estem parlant de processos molt llargs a nivell que poden més de dos anys, segur, però poden ser 5, 6 anys perfectament de procediment. Llavors clar, si vas a fer la declaració en el primer any, el primer any és dur a nivell de nivell ansiós. Però després no tenen notícies en quatre, potser? Aquests quatre anys com que ja han fet la declaració, ja han participat i també de nosaltres treballem no el fet de que ells entenguin que això va en paral·lel a la seva recuperació.

S3: Cada cop que se les crida per fer una actuació, des de que les notifiques que, que s'haurà de fer aquest procediment, no que haurà d'anar a un metge forense, o que han de fer una declaració o el que sigui des d'aquest moment normalment tenim i jo no sóc psicòloga, tinc la meva companya que que ho sabrà explicar millor, però

tenim sensacions de hem bueno, simptomatologia clara, eh de tipus ansiós, no dormen menges pitjor, es troben malament. Vam tenir, per exemple, un cas en el que una noia va va va fer una crisi psiquiàtric.

S6: aquest primer moment sempre hi ha com molta angoixa. Amb molta sensació d'estar perseguides de de que les reben amenaça. No és que elles surten i ja no tornen a saber res més de la xarxa, sinó que moltes vegades hi ha una insistència. Hi ha un contacte i amenaces, i llavors això intentem que siguin elles les que s'autoprotegeixin, o sigui que siguin elles les que intenten per tots els mitjans tant físics com digitals, que aquest contacte no no es faci (...) Va rebaixant una miqueta conforme, va passant el temps i també ja es van com estabilitzant.

S6: Canvia molt depèn si estan en acollida integral. Perquè llavors estan molt més acompanyades tota l'estona i tota l'estona senten que estan amb un entorn segur i que quan no parlen amb un arc professional parlar amb un altre no tenim les educadores també que estan amb elles en el dia a dia (...) en canvi, les persones que no són acollides a integral (...) ho viuen amb molta angoixa perquè pensen que estan desamparades, o sigui, no i tenen una sensació de molta urgència i també de de molta inseguretat que per les administracions (...) La sensació que ja es tenen que ja es traslladen és que s'han oblidat de mi no i ha i no m'ajudaran.

- SVV3 (Sentiment i vivència de les víctimes al judici i posterior)

S1: Porque hay mucha gente, hay muchas también que ahora tiene, o sea, el problema de salud mental por este mismo problema porque no hay salida. No hay salida. No, no, no, no puedo ser conseguir documento, no puedo trabajar y tengo presión de familia y no, no sé qué va a pasar conmigo aquí después de tututú. Algunos habla solas ya en la calle.

S1: Y al final, a veces por un pequeño error o porque se han olvidado alguna cosa *they become victims again, is like, they become victims you know not the...* Así que eso sí que si quiere cambiar cosas, que tiene que cambiar una cosita, sobre todo cuando se trata de *protection about one*, y también le da facilidad para poder obtener documentos para poder por lo menos vivir bien.

S2: els pocs casos que conec va ser súper negatiu. O sigui, justament va ser súper negativa perquè he que és el cas que t'explicava la XXXX l'altre dia d'una de les usuàries que al final no va haver-hi per problemes de burocràcia, de quan ho vam, de com de un procediment que va fer el jutge malament es va arxivar aleshores...

S3: nosaltres des de des d'APIP ACAM el que intentem treballar és que el procés sigui reparador (...) Llavors sempre intentem enfocar el procediment judicial com una eina d'empoderament de dir, tu has fet això perquè t'ha passat una cosa i tu vols dir això. T'ha passat i que tothom ho sàpiga i treballem des d'aquí normalment nosaltres, però cada víctima viu la seva manera i la nostra intervenció sempre va a encaixar amb necessitats de les víctimes. Hi ha víctimes que no volen saber-ne res. Hi ha víctimes que no acaben el procediment. Que no volen anar a una segona declaració directament, per tant, retorn al país d'origen o perquè no en volen saber res. I hi ha víctimes que ho veuen com una reafirmació, fons i tot després de tants anys ho aconsegueixen amb la seva incalculable resiliència.

S4: Saben que hi ha un judici pendent, però donen per fet que ja no hauran d'anar-hi. Llavors, es fa una mica difícil, i fins i tot jo crec que pot generar desconfiança cap a l'entitat i les professionals. Per què? Doncs perquè, a vegades, amb aquestes males praxis, ja no saps ni com assessorar ni com explicar com són les coses (...) com a professional dones per fet que si ja ha fet la prova preconstituïda, això evita que després la tornin a citar. Però després es troben que semblaria que les hem enganyat. Potser és que el sistema ho està fent malament, no? Per tant, sí que es genera molt desconcert en molts casos, perquè aquestes dones ja tenen la vida una mica resolta i, de cop i volta, tornem a obrir un capítol en què moltes vegades ens toca tornar a sostenir aquestes persones. Hi ha dones que pensaven que això ja estava més que superat, i el fet de reviure-ho els produeix com una recaiguda, per dir-ho d'alguna manera. (..) depèn de la magnitud de la causa de què estem parlant. S'han vist moviments al carrer per intentar localitzar les víctimes per tal de convèncer-les que no denunciïn. De vegades s'han produït amenaces al país d'origen. És a dir, es produeix un moviment un altre cop, i la víctima, evidentment, torna a tenir por, com a l'inici. Llavors, té com un efecte bumerang, aquesta fase del

judici oral: una cosa que tu ja penses que s'ha acabat, de cop i volta et torna. I per això parlem que els processos són molt llargs.

S6: moltes vegades necessiten aquest moment també com una manera de per elles de poder tancar del tot tot el tot, el procés que hem passat. O sigui moltes vegades el procés judicial també és reparador i ajuda a tancar després de prendre com vagi aquest procés judicial. (...) moltes vegades tampoc surt com elles esperen, però ella és la perspectiva que tenen de d'aquest procés. És que elles finalment podran fer com justícia i aquesta sensació de que paguin pel mal que els hi hem fet llavors això encara no ho tanquen fins que no poden fer tot aquest procés.

S6: Tot el que s'han recuperat. De vegades hi ha com una volta una una tornada enrere, no perquè es es reobren moltes coses. És un procés que és molt revictimitzador i moltes vegades tampoc acaba resolent se com ells esperaven. I llavors aquí, pues una vegada més tornen a obrir-se moltes ferides.

S6: els hi provoca molta angoixa, el no saber què els hi preguntaran els si els hi veuran no els hi veuran les cares no coses que que poden ser com senzilles, no, però que per ella són molt importants.

S6: hi ha molta decepció. Hi ha molta decepció perquè al final és això, no? Sí se suposa que a la seu en la seva idea de la justícia, aquest procediment ha de ser com com com la guinda del pastell. No. I ha de ser reparador. Llavors, quan no ho és, quan hi ha una absolució, per exemple, pues ho viuen. Ho viuen molt malament perquè senten que que jo no s'ha acabat de tancar tot que no ha sigut just i que i que no hi ha hagut reparació

S6: el procediment judicial és com. És com el gran desconocido és com monstre gegant per elles, o sigui moltes vegades i no i no entenen perquè si no entenem ni nosaltres. Però elles encara menys o sigui o igual o menys.(...) I s'han sentit. Com moltes vegades atacades, inclús no o que no les hem tractat amb sensibilitat i res, no no és un lloc on et tractin bé ni amb sensibilitat i acabant acabant disgustadíssimes, jo no conec cap persona que m'hagi dit que bé que m'agrada el judici. (...) i els hi fan preguntes que són culpabilitzadores. O sigui, també hi ha tot el tema de de l'entorn de la prostitució. A dins d'un jutjat ni tan sols saben on estan

les línies que separen el lo que és voluntari consentit de lo que no ho és, així com amb violència sexual.

FORM (FORMACIÓ DELS PROFESSIONALS)

- FORMPOL (Formació policies)

S2: O sigui les coses que milloria (...) que els serveis estessin, estiguessin com una mica més ben formats, la pròpia policia, (...) lo que crec és que a vegades l'atenció cap a la víctima és com molt freda i com que tu per exemple tu com a policia, pues estàs acostumat a cada dia a treballar a la comissaria i fer no sé quantes declaracions, però per la víctima són entorns que ja de per si doncs dona molt de respecte i aleshores hi ha vegades que és com vinga farem això, pum, pam, saps. I com no hi ha com un previ, perquè la les entitats tenim aquest deure, però la policia no. Vull dir, començo per coses més generals i després ja poc a poc vaig abordant i després ja, quan ja he creat com a clima hi ha més de on la dona ha perdut una mica la por saps la la la... (*E: Un clima de confiança*) Exacte pues ja anar a les preguntes més dures, però a vegades es perd com tot això, per la víctima és molt, és molt difícil

S3: L'entrevista sempre s'ha de realitzar per una persona que tingui formació en tràfic d'éssers humans (...) les mateixes autoritats policials són conscients que falta molta formació encara entre els actors que fan les entrevistes. Perquè no sempre. Bé comptem amb professionals, no o bé, eh, perquè hi ha molta rotació entre els caps de l'autoritat policial i s'ha d'anar formant constantment a la gent que arriba. Llavors no sempre tenim un nivell de formació suficient en les en aquestes entrevistes, però els que sí que tenen una formació i una trajectòria realment són els responsables del departament per entendre'ns, no.

S4: Els policies fan un curs, però no sé si només és el curs en què vam participar nosaltres ahir. De vegades, ens donen un parell d'hores per intervenir i poca cosa més. Crec que tenen una visió molt criminològica, que és comprensible, però caldria equilibrar-ho amb una perspectiva més centrada en la víctima. No es tracta només d'investigar el delictes, sinó d'entendre la víctima com a tal, no com una informadora o col·laboradora de la investigació. En aquest sentit, la formació és molt mínima. Però aquest hauria de ser un delictes bàsic que tots els agents

coneguessin, independentment de la seva destinació o unitat. Si no ho fem així, recau tot el pes sobre unes unitats centrals que són molt reduïdes i que no tenen prou efectius

S5: el propio Protocolo Marco de Protección de las Víctimas de Trata de Seres Humanos y la Instrucción 6/2016 de Secretaría de Estado de Seguridad —que es por la que se crea la figura del interlocutor— nos recuerda que... (...) las únicas personas que pueden identificar como víctimas, al día de hoy, por la legislación española, son los policías (...) Por lo tanto, todos los integrantes de mi unidad tienen formación específica. Cada año realizamos uno o dos cursos de trata de seres humanos.

S5: *(parlant de les formacions que ell fa a futurs entrevistadors de la UCRIF)*. A mí me gusta que el relato sea libre. Es decir, “cuéntame tu historia”. ¿Qué me interesa que conste en una declaración, (...) ? La situación en el país de origen. ¿Por qué? Porque necesito acreditar esa vulnerabilidad. Ese estado de necesidad que lleva a la víctima a aceptar el ofrecimiento, ya sea por engaño o engaño parcial. Tiene que haber un motivo, y ese motivo está en el país de origen. Está en que no tengo trabajo, tengo que mantener a tres hijos y a un abuelo enfermo. Entonces, me veo obligada a aceptar venir a España y ejercer la prostitución. Yo necesito acreditar eso, ¿vale? Entonces, para mí, lo primero es eso: acreditar. (...) Y después, un relato que sea cronológico, cronológico.

- FORMJUD (Formació a professionals de l'àmbit judicial)

S3: jo penso que fa falta moltíssima, moltíssima formació per començar. Penso que casos com el que hem vist de la Janifer Hermoso són només una, una petita, petitíssima mostra de... O en el cas de l'Errejón, les preguntes que li feia a la dona, a la víctima. Crec que deixen veure com, en alguns casos, matem el procés abans de començar-lo. Una persona que hagi passat per una experiència amb aquest nivell de trauma, fins i tot mirant-ho en el millor de les condicions, li estem demanant molt, molt.

S3: Entendre millor la situació precedent judicial i ha de ser així. En la majoria dels casos es fixen els fets. Tenen *hechos probados, valoración jurídica y conclusión*.

Ha passat això, la llei diu això sobre lo que ha passat i conclusió, però en aquest cas la victimització bé, abans no o sigui no podem veure només *se llevaba muy bien con la tratante, eran amigas*. Si si eren amigues és que eren amigues, no? La relació, moltes vegades s'assimila a una relació d'amistat, però això no es pot perdre de vista com s'ha iniciat aquesta relació d'amistat i el treball que trafiquen ha fet o el traficant ha fet amb la víctima per mantenir aquest vincle. I entendre també a nivell judicial, que és molt més fàcil retenir algú al lloc d'explotació amb una pastanaga que amb un *garrote*. No, llavors això vegades falta comprensió en aquest en aquest en aquest aspecte, no, entendre la complexitat de les situacions i les seqüeles mentals que queden en les víctimes i que s'han de tenir en compte, evidentment. Quan participa processos judicials quan accedeixen al treball, quan... I situacions de vulnerabilitat extremes. Estic parlant, per exemple, de discapacitats per temes salut mental per tema de coeficient intel·lectual, no tant físiques no, sinó intel·lectuals les diversitats, el procediment. Ha de fer molta més feina per adaptar-se aquest tipus de persones i garantir que puguin no que puguin denunciar que denunciar poden, sinó que la denúncia que facin serveixi per alguna cosa.

S4: jo veig una diferència gran quan una víctima ha estat atesa pel torn d'ofici, que fan una hora o dues hores sobre tràfic de persones en el marc del curs, no del torn d'ofici d'estrangeria, a les nostres companyes juristes, que primer han estat treballant colze a colze amb psicòlogues, educadores, treballadores socials... És a dir, aquest tarannà més social.

S4: (*parlant sobre una guia de bona praxis en termes de TSH*) el Consejo General del Poder Judicial en va fer una... És un totxo així. Això és infumable. Qualsevol jutge no llegeix això, val? A més a més, jo crec que ens van repartir capítols entre la gent de Madrid i llavors no es veu una coherència interna. Es nota molt que cada capítol el va fer algú pel seu compte i punt. En canvi, aquesta guia va generar molt de debat, d'intentar entendre que ha d'haver-hi una metodologia i un model d'intervenció judicial pel que fa a aquest delictes, que no és un delictes com qualsevol altre, s'han de tenir en compte altres elements.

S5: Ningún fiscal y ningún juez va a condenar a nadie sin declaración. Porque hoy en día es así. No sé si en el futuro cambiará, pero hoy en día es así. (...) hay personas

que no se autoidentifiquen perquè no volen ser víctimes. Eso me ha pasado mucho con las chicas transexuales. (...) Sin declaración, como te decía antes, no hay juicio. (...) Porque yo puedo hacer vigilancia, hacer un prostíbulo (...) Luego voy a un juez y le digo: “Mira, he visto esto, esto, esto y esto y esto ya”. “¿Pero hay alguna declaración?” “No.” “No, no me sirve.”.

S6: pues a nivell de procediment judicial, el que canviaria és la sensibilització de totes les persones que intervenen en aquest procés. O sigui. Intentar no revictimitzar i no donar aquestes aquestes missatges tan tan culpabilitzadors, igual que amb altres aspectes de violència que ara s'està intentant no fer amb violència de gènere milers de sexual. Pues que amb el tràfic d'éssers humans igual.

- FORMALT (Formació a altres serveis)

S2: Vull dir serveis socials, falta una mica de formació en el qual de com tractar la víctima (...) la gent s'oblida una mica i deixa i està acostumada a veure, pues com la interrupció de l'embaràs. Vull dir, hi han hagut un hem usuàries que al final s'han quedat embarassades de de consumidors. Llavors el fet d'anar allà i i sentir-se jutjades per per l'avortament i sí, una mica el tracte que reben, no si hi hagués una mica més de formació, potser això no passaria.

S6: Hi ha una part important que és que quan una persona té una discapacitat intel·lectual (...)hi ha mesures que són específiques per poder atendre aquest col·lectiu(...) Ho ha de demanar el fiscal (...) és un psicòleg de l'institut de Medicina. Vale és com que media entre el procediment judicial i la persona per adaptar les preguntes perquè assegurava que les està entenent per donar-li el temps que necessita per respondre. (...) Això es fa? Moltes vegades no.

Annex 4.2. Codificació i llibre de codis

ENID (ENTREVISTA IDENTIFICACIÓ)

- ACO (acompanyament)
- AP (Actuació policial)
- IDENT (Identificació):
- ES (Espai)

- ES1 (Espai comissaria)
- ES2 (Espai Aeroport)

Justificació: la categoria ENID (Entrevista Identificació) inclou aquelles unitats d'anàlisi que es refereixen específicament a les entrevistes d'identificació de les víctimes.

PREJ (PREJUDICI)

- RV (Recolzament víctimes)
- DIP (Declaracions i proves)
- DIP1 (Testimoni protegit)
 - DIP2 (Prova preconstituïda)
 - DIP3 (Declaració)
- VV (Vivència de les víctimes)

Justificació: la categoria PREJ (PREJUDICI) inclou totes aquelles unitats d'anàlisi que formen part dels anys compresos entre l'entrevista d'identificació a mans policials i el moment del judici.

JUD (JUDICI)

- PPROT (Presència i protecció al judici)
- TEMP (Tempos judicials)
- RESU (Resultats judicials)
 - RESU1 (ARRIBAR A JUDICI)
 - RESU2 (SENTÈNCIA CONDENATÒRIA)
 - RESU3 (INDEMINTEZACIONS)

Justificació: la categoria JUD (JUDICIAL) agrupa les unitats d'anàlisi referents al moment del judici.

SVV (SENTIMENT I VIVÈNCIA DE LES VÍCTIMES)

- SVV1 (Sentiment i vivència de les víctimes durant l'entrevista d'identificació)
- SVV2 (Sentiment i vivència de les víctimes en l'etapa prejudici)
- SVV3 (Sentiment i vivència de les víctimes al judici i posterior)

Justificació: la categoria SVV (SENTIMENT I VIVÈNCIA DE LES VÍCTIMES) agrupa les unitats d'anàlisi que fan referència a la vivència emocional de les víctimes al llarg del procés.

FORM (FORMACIÓ DELS PROFESSIONALS)

- FORMPOL (Formació policies)
- FORMJUD (Formació a professionals de l'àmbit judicial)
- FORMALT (Formació a altres serveis)

Justificació: la categoria FORM (FORMACIÓ DELS PROFESSIONALS) agrupa totes les unitats d'anàlisi que fan referència a la formació dels professionals de les institucions que participen en el procés de les víctimes.